

Eyruz Məmmədov

(Eyruz Surxay oğlu Məmmədov)

Biblioqrafiya

Sumqayıt 2023

Abşeron-Xızı Regional Mədəniyyət İdarəsi
Sumqayıt şəhər Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemi
Səməd Vurğun adına Mərkəzi kitabxana

KBT 91.9

Tərtibçilər: **Yeganə Əhmədova,**
 Əməkdar mədəniyyət işçisi
 Nazxanım Cəfərova,
 “Tərəqqi” medallı
 Nailə Əsgərova

Redaktor : **Pərvanə Qasımova**

Eyrüz Məmmədov: bibliografiya / tərt.ed.: Y. Əhmədova, N. Əsgərova; red.: P. Qasımova ;
S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxana. –Sumqayıt, 2023. - 106 s.

Sumqayıt şəhər S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxanasının “Sumqayıtın ictimai və ədəbi həyatı” seriyasından hazırladığı növbəti bibliografiya Əməkdar jurnalist, tanınmış yazıçı-publisist Eyrüz Məmmədova həsr edilmişdir. Bibliografiyada E. Məmmədovun əsərləri, həyat və yaradıcılığı haqqında materiallar toplanmışdır. Vəsaitdə jurnalistin həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri, görkəmli şəxsiyyətlərin onun haqqında fikirləri də öz əksini tapmışdır.

Bibliografiya kitabxanaçı-bibliograflar və geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Göstərici haqqında

Azərbaycan Yazıçılar və Azərbaycan Jurnalistlər Birliklərinin üzvü, respublikanın Əməkdar jurnalisti, tanınmış yazar Eyrüz Məmmədov çoxşaxəli yaradıcılığa malikdir. O, 1990-cı ildən 2003-cü ilədək rusdilli "Эхо Сумгаита" ("Sumqayıtın əks-sədası") qəzetinin baş redaktoru olmuşdur. Bu gün onun "Qızıl qələm", Həsən bəy Zərdabi adına və "Araz" ali ədəbi mükafatlarının laureatı olması da uzun illərin gərgin, yorulmaz əməyinin nəticəsidir. Eyrüz müəllim bir yazıçı-publisist kimi bir sıra xarici ölkələrdə də böyük nüfuza malikdir. Prezident mükafatçısıdır.

Bir çox tarixi-sənədli filmlərin müəllifi olan Eyrüz Məmmədov Ermənistanda və Dağlıq Qarabağda, eləcə də Bakı və Sumqayıtda törədilən erməni-daşnak təxribatlarının təhqiqi və ifşası istiqamətində yorulmadan çalışmışdır. Bu sahədə araşdırmalarını ardıcıl olaraq davam etdirməklə yanaşı Eyrüz müəllim son illərdə ədəbi yaradıcılıqla da məşğul olur.

Sumqayıt şəhər S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxananın "Sumqayıtın ictimai və ədəbi həyatı" seriyasından hazırladığı "Eyrüz Məmmədov" adlı bibliografiya Sumqayıtın ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edən dəyərli ziyalımızın 70 illik yubileyi münasibətilə tərtib edilmişdir.

Bibliografiyada E. Məmmədovun əsərləri, həyat və yaradıcılığı, müsahibələri haqqında materiallar toplanmışdır. Vəsaitdə jurnalistin həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri, görkəmli şəxsiyyətlərin onun haqqında fikirləri də öz əksini tapmışdır. Bibliografiya geniş oxucu kütləsi və kitabxanaçı-bibliograflar üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Vəsaitin hazırlanmasında kitabxananın fondundan və Eyrüz Məmmədovun şəxsi arxivindən istifadə edilmişdir. Vəsaitdə materiallar bölmələr üzrə xronoloji qaydada qruplaşdırılmış, daxilə isə əlifba sırası gözlənilmişdir. Bibliografiyadan istifadəni asanlaşdırmaq məqsədilə sonda yazıçının əsərlərinin və haqqında yazan müəlliflərin əlifba göstəriciləri də tərtib olunmuşdur.

**Sumqayıt şəhərinin sosial-iqtisadi inkişafında xidmətləri olan şəxslərə fəxri adların verilməsi
haqqında
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı**

Sumqayıt şəhərinin 60 illiyi münasibətilə şəhərin sosial-iqtisadi inkişafında xidmətləri olan aşağıdakı şəxslərə Azərbaycan Respublikasının fəxri adları verilsin:

"Əməkdar jurnalist"

... Məmmədov Eyruz Surxay oğlu

***İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti***

Bakı şəhəri, 16 noyabr 2009-cu il

Tanınmış şəxslərin Eyrüz Məmmədov haqqında fikirləri

Yazıçı, jurnalist, publisist Eyrüz Məmmədov sevimli Sumqayıtı üçün çox iş görüb. O, bu şəhərin salnaməsini yaradıb. Bu şəhəri kərpik-kərpik ucaldanları tarixiləşdirib.

* * *

Sumqayıt deyəndə, Eyrüz yada düşür, Eyrüz deyəndə, Sumqayıt yada düşür.

Rəfael Hüseynov,
Millət vəkili, akademik

“Dama Pika” və “Zöhra və Kənan” romanlarında eşqin necə qüdrətli, qüvvətli, insanı yaşadacaq bir hiss olduğuna inandım... Eyrüz Məmmədovun bu iki romanında onu bir nasir kimi səciyyələndirən bir-iki məqamı qeyd etmək istəyirəm. O, hər iki romanında axtarışçı, soraqçı, təsvir etdiyi hadisələrin reallığına, həqiqiliyinə varan müəllif kimi diqqəti cəlb edir. İstər 1918-1920-ci illərin çox ziddiyyətli, mürəkkəb dövründə baş verən hadisə və olayları təsvir etsin, istərsə də qəhrəmanlarının Azərbaycandan çox-çox kənarda –Almaniyada, İtaliyada, Fransada sərgüzəştlərindən söz açsın, tarixi faktlara, coğrafi-kulturoloji-etnoqrafik detallara, məlumatlara müraciət edir. Və hiss olunur ki, onun müəllif dairəsi genişdir. İkincisi; Eyrüz Məmmədov təsvir etdiyi obrazların hər birinin taleyinə biganə qalmır, yəni sonadək onları hadisələr burulğanından keçirir. Üçüncüsü; o, yazıçı mövqeyini gizli saxlamır, öz müsbət qəhrəmanlarının arxasınca gedir, hiss olunur ki, hərarətlə təsvir etdiyi qəhrəmanlarının məramı, ictimai idealları, qarşılıqlı münasibətləri onun da ürəyincədir, amma bu obrazların heç birinə nəyisə diktə eləmir.

Vaqif Yusifli,
Filologiya elmləri doktoru

Eyrüz Məmmədovun jurnalist yaradıcılığının ikinci mərhələsi televiziya və kino işi, ekran yaradıcılığı ilə sıx bağlıdır. Bu baxımdan o, ölkə kinematografiyasında siyasi publisistikanın həddlərini genişləndirən və həm də milli problemləri ekrana gətirən müəlliflərdən biridir. Eyrüzün bu sahədəki yaradıcılığı xüsusən 1988-ci ildə SSRİ DTK-sının milli zəmində Sumqayıtda törətdiyi məlum təxribat hadisələrindən sonra daha geniş bir məcrəyə yönəldi. İndi o, özünü, təkcə araşdırmaçı jurnalist və ekspert statusu ilə məhdudlaşdırmırdı, həm də ekran dilinin incəliklərini dərinlən bilən bir kinossenarist kimi çıxış edirdi. Eyrüz parlaq istedadı ilə bu mövzudakı araşdırmalarını, analitik yazıları və audiovizual əsərlərini milli hərəkət tarixinin parlaq səhifələrinə çevirə bildi.

Qulu Məhərrəmli,
professor

Eyrüz, sən redaktor olduğun zaman Moskvada SSRİ Jurnalistlərinin qurultayında iştirak edirdin. Orada yaşayıb-yaradan azərbaycanlı ziyalılarımızla görüşdün. Elmdə, səhiyyədə, təhsildə böyük uğurlar qazanan azərbaycanlılarla tanış oldun. Sumqayıta qayıdanda belə bir təşəbbüslə çıxış etdin ki, qəzetin müxbirlərini Moskvaya ezam edərək, bizim Rusiyada yaşayan Azərbaycan elitası haqqında materiallar hazırlayıb “Exo Sumqayıt” qəzetində silsilə yazılar dərc edəsən. Bu, əyalət mətbuatının tarixində ilk qaranquş idi, bu ideyanı da sən gerçəkləşdirdin. Sən Moskvada xüsusi müxbir saxlamaq üçün ayrı-ayrı vaxtlarda qəzetin əməkdaşlarından Alla Əmirovanı, Ətrabə Rzayevanı, Qalina Vinokurovanı Moskvaya ezam etdin. Az bir zamanda sənin rəhbərlik etdiyin qəzetin səhifələrində Rusiya İctimai Elmlər Akademiyasının akademiki Cahangir Kərimov, Moskva şəhərinin baş ortopedi akademik Aydın İmaməliyev, Dövlət və Hüquq İnstitutunun akademiki Qədimə Mustafayeva, “Voprosi istorii” jurnalının baş redaktoru, akademik Əhməd İskəndərov, dünya miqyaslı sənətkarlar Tahir Salahov. Müslüm Maqomayev və başqaları haqqında yazılan очерklər sən qəzetini respublikada populyar etdi.

Şakir Abuşov,
Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyətinin sabiq icra başçısı

O, ən qəmlə vaxtlarında da gələcəyə inamla, ümidlə boylan, heç vaxt ruhdan düşməyən və oxucuları pozitiv enerji ilə silahlandırان yazıçılarımızdandır. Bəzən mənə elə gəlir ki, Eyrüzün əsərlərini oxumaqla Azərbaycanımızın mənəvi xəritəsini yaratmaq olar...O, çox sadə, təvazökar, səmimi, haqqın gözlərinin içinə düz baxmağı bacaran, öz sözünü cəsarətlə deyən yazıçıdır.

Əsrəf Veysəlli,
Şair, “Əməkdar Mədəniyyət İşçisi”

Eyrüz Məmmədov təkcə Sumqayıt haqqında yox, ümumilikdə Azərbaycan və onun üzdə olan insanları haqqında çoxlu öçerklərin, məqalələrinin və kitabların da müəllifidir.

O, ata yurdu Qubadlıya, orada gedən Qarabağ müharibəsinə də "Bir kəndin camaatı" adlı 1036 səhifəlik çox böyük bir kitab-epopeya həsr edib. Bu kitabı ilə Eyrüz Məmmədov həmin kəndin də salnaməsini yaradıb.

Mən qətiyyətlə deyə bilərəm ki, çox maraqlı yazıçı və jurnalist olan Eyrüz Məmmədov öz adını, imzasını Azərbaycan ədəbiyyatına, jurnalistikasına əbədi yazıb. Bütün bu böyük yaradıcılığı ilə birlikdə Eyrüz Məmmədov çox nəhəng bir insan və böyük ziyalıdır. Yaxşı və sədiq dostdur.

Hümbət Həsənoğlu,
yazıçı-həkim

Eyrüz Məmmədov daha heç nə yazıb-yaratmasaydı belə, görkəmli Azərbaycan rejissoru Davud İmanovla birgə min əziyyətlə, təhlükələrlə üzləşərək ərsəyə gətirdikləri "Sumqayıtın əks-sədası" ("Эхо Сумгаита") filmi və Sumqayıtın ilk qurucuları, həm də sonrakı nəsli haqqında yazdığı öçerklər silsiləsindən ibarət fundamental "Sumqayıtım mənim" kitabı ilə də daim seviləcək, yüksək dəyərləndiriləcəkdə. Eyrüz müəllimin məşhur sənədli əsərlər "üçlüyünü" isə onun bir neçə il əvvəl yazdığı 1100 səhifədən artıq "Bir kəndin camaatı" tarixi-etnoqrafik romanı tamamlayır. Bu üç əsər kifayətdir ki, yazıçı-publisist-kinossenarist Eyrüz Məmmədov Sumqayıtın tarixində, Azərbaycan sənədli kinosunda və ədəbiyyatında hələ yüz illərlə yaşasın, sevilsin.

* * *

Eyrüz onun üçün doğma olan, ilk uşaqlıq və gənclik illərini yaşadığı Sumqayıtı çox sevir. Bu gün də o, bu gözəl şəhərin böyük təəssübkeşi, onun sevgisi ilə yaşayan bir ziyalı, yaradıcı adamdır. Təsədüfi deyil ki, onun ilk dəfə, həm də cəsarətlə girişdiyi mövzu da məhz Sumqayıtla, onun adının hər cür qarayaxma və iftiralardan bir jurnalist, bu şəhərin sakini, vətəndaşı kimi qorumaq istəyi ilə bağlı olmuşdur. Məhz bu istəkdən, Sumqayıta olan sevgidən irəli gələrək, o, fitnəkar erməni ideoloqlarının mənfur işğalçılıq siyasətini, M.Qorbaçovun riyakar rejimini əsaslı dəlillərlə və kinokadrlarla dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq məqsədilə Azərbaycanın tanınmış sənədli filmlər rejissoru Davud İmanovla birgə həyatlarını riskə ataraq aylarla Moskvada, Leninqradda və Rusiyanın digər şəhərlərində 20 Yanvar faciəsini və Sumqayıt hadisələrini törədənələr, onların qəddar iştirakçıları ilə bağlı çoxsaylı çəkilişlər aparmışdılar.

Rəhman Orxan,
"Əməkdar jurnalist"

Eyrüz Məmmədovun üstün cəhətlərindən biri də ondan ibarətdir ki, o, Sumqayıtın tarixi ilə bağlı araşdırmalar aparıb və bu gün də bu işlə yorulmadan çalışır. Sumqayıtda yaşayan gənc nəslin öz doğma şəhəri haqqında gələcəkdə doğru-dürüst bilgiler əldə etməsi üçün o, bu gün də tarixi kitablar yazmağa, daha doğrusu Sumqayıtın tarixini yazmaqda davam edir. Bu yaxınlarda onun **"Sumqayıtım, dünənə boylan"** kitabı mənim redaktəm əsasında çapdan çıxıb və oxucular tərəfindən rəğbətlə qarşılanıb.

Arif Ərşad,
yazıçı-publisist

Biz Eyrüza bir ağsaqqal kimi baxırıdık. Çünki dediyi orijinal fikirlər, hamıya diqqətlə qulaq asması, hər bir məsələ haqqında maraqlı, məntiqli fikirlər söyləməsi, müdrik düşüncə tərzində olması və hətta dünya şöhrətli insanlarla apardığı müsahibələr, onlara verdiyi sualların orijinallığı onu ağsaqqal kimi görməyə əsas verirdi. Eləcə də məşhurlarla keçirilən görüşlərdə Eyrüzün onlara verdiyi dolğun suallar və həmin insanların bu sualları yüksək qiymətləndirməsi onun cavan yaşında mükəmməlliyinin göstəricisi idi. Eyrüzün həmin vaxtlar Azərbaycanda ana dilimizlə yanaşı rus dilini də dərinlən bilməsi, onu həmyaşıdlarından fərqli edirdi. Yazdığım bu məziyyətlərinə görə Eyrüz Məmmədovun bizdən fərqli olaraq dostları daha çox idi. Demək olar hamısı da onunla hesablaşırdılar.

Ağalar İdrisoğlu,
"Əməkdar incəsənət xadimi"

Mən çox şadam ki, Sumqayıtı sevməkdə, onunla qürur hissi keçirməkdə mənim Eyrüz kimi dostum, sirdaşım var. Biz hər ikimiz başqaları kimi, bu şəhərin vurğunuyuq. Eyrüzün peşəsi jurnalist,

yazıçı, ssenaristdir. Ancaq vətənpərvər və diyarşünas olması onun həyat kredosudur. O doğma şəhər üçün hər şey edib ki, onu haqlı olaraq, əsl sumqayıtlı adlandırırlar. O, bu şərəfli ada layiqdir.

Olya İslamova,
“Əməkdar Mədəniyyət İşçisi”

Eyrüzün qürur duyduğum xüsusiyyətlərindən biri onun güclü xarakterə malik olmasıdır. Onda xarakterin coğrafiyası olduqca genişdir. Bu coğrafiya bütöv Azərbaycanı, keçmiş, indisi, gələcəyi ilə Azərbaycan mədəniyyətini, mənəviyyatını, heysiyyatını əhatə edir. Təbiətən sakit, mehribandır. Abır-həyasını gözləyən, düzlüyü, xeyirxahlığı özünə məslək seçən insandır. Heç kimin xətrinə dəyən söz deməz, hərəkət etməz. Öz davranışı ilə heç kimə də şərait yaratmaz ki, onun xətrinə dəysin. Mən Eyrüzü belə görmüşəm, belə tanımışam.

Bəyalı Rzayev,
“Ülfət” qəzetinin baş redaktorunun müavini, “Əməkdar Mədəniyyət İşçisi”

Eyrüz dostlarına qarşı diqqətli və mehribandır. Onun ağıllı, dərrakəli olduğuna şübhə olmadığından, yeri gələndə məsləhətlərinə də ehtiyac duyuruq. İndiyə kimi onun yalan danışdığının şahidi olmamışıq, çünki sözü üzə deyən, haqqı tapdalanmayan bir ziyalıdır. Dostlarının, yaxınlarının sevinci onun sevinci, kədəri onun kədəridir. Bu insan şəxsiyyətinin böyüklüyündən xəbər verir. Eyrüz belə ibratəmiz insan, mən deyərdim, yaşıdan çox-çox əvvəl el-oba arasında ağsaqqal statusunu qazanan, öz ədalətli sözü, saf əməli ilə sadıq bir insandır. Bununla ancaq fəxr etmək olar.

Tofiq Hüseynli,
“Sumqayıt-Çörək” ASC-nin sədri

Eyrüz etibarlı dost olmaqla yanaşı, sözün əsl mənasında böyük vətənpərvərdir. Onun rəhmətlik Davud İmanovla birlikdə Sumqayıt hadisələrini peşəkarlıqla araşdırmaları böyük fədakarlıqdır. Baxmayaraq onlara qarşı təxribatlar təşkil edirdilər, həyatları təhlükə qarşısında qalırdı, onlar heç nədən çəkinmədən əsl həqiqəti üzə çıxarda bildilər.

Süleyman Hüseynov,
yazıçı-şair

Xasiyyəti, təbiəti sanki yaz fəslidir. Çox xoş auraya malik bir insandır. Üzündə daim təbəssüm olur. Həyatından bezən bir insan onunla görüşsə, mütləq yenidən yaşamaq arzusu çoxalacaq. O, olduğu yerdə bir səmimiyyət hökm sürür. Eyrüz müəllim fəxr ediləsi bir insandır. Mən şanslı bir insanam ki, onunla uzun illərdir ki, dostluq edirəm. Onun çox böyük ürəyi var.

Sahib Fərzəliyev,
Professor

Eyrüz müəllimin keçdiyi yola nəzər saldıqda görürük ki, o şərəfli, ləyaqətli bir ömür yolu keçib, sözünə, qələminə sadıq jurnalist, bənzərsiz yazıçı ömrü yaşayıb və fəaliyyət göstərüb. Doğulduğu torpağa, yaşadığı şəhərə hədsiz sevgi bəsləyib, əhatəsində olan insanlara daima diqqət və qayğı ilə yanaşıb. Sumqayıtın tanınmış simaları, ədəbiyyat, sənət adamlarının həyat və yaradıcılığı haqqında geniş yazılar yazaraq öz işıqlı qələmi ilə onları əbədiyyətə qovuşdurub, əmək adamları, qurucularının gördüyü işləri gələcək nəsillərə çatdırmaq üçün əlindən gələni edib.

Gülnarə Cəmaləddin,
AYB Sumqayıt bölməsinin sədri

Eyrüz müəllimin insani xüsusiyyətlərini də vurğulamasam olmaz. Çünki illərlə kitabxananın dostu, hətta mən deyərdim kitabxananın doğma bir adamına çevrilən Eyrüz müəllim söhbətləri, səmimi zarafatları ilə insanların üzündə gülüş yarada bilib. Eyni zamanda ziyalılığı ilə seçilənin biri. Bəzən ziyalıların toplumunda susmağı bacaran, belə insanlara çox şeyi bildiyi üçün bəzən susan adamlar deyirlər. Məhz Eyrüz müəllim, çox bilib, susan insanların və çox möhkəm, iradəli insanların ön cərgəsində olanlardandır.

Natəvan Axundzadə,
Sumqayıt şəhər Mərkəzi Kitabxanasının direktoru

Eyrüz müəllim mötəbər mənbədir. Bu gün də ona üz tutub, vaxtı ilə Sumqayıtda olmuş hadisələr haqqında səhih məlumat alanlar az deyil. Özünün bu barədə dedikləri: “Türkiyənin sabiq prezidenti Süleyman Dəmirəl Bakıya gələndə məndən bir material istəmişdilər. Mən də hazırladım və

onun Sumqayıt haqqında fikirlərindən misal çəkdim. Mənə Bakıdan zəng elədilər ki, Süleyman Dəmirəl nə vaxt Sumqayıta gəlib? İnanmamışdılar. Mən də qayıtdım ki, o, 1964-cü ildə Sumqayıtda olub və bizim arxivin qəzetlərində bununla bağlı materiallar var. Həmin qəzetləri Bakıya aparıb göstərdim”

Əli Nəcəfxanlı,
“Əməkdar jurnalist”

Eyrüz tarixi mükəmməl bilir. Çünki mütaliəsi güclüdür. Mən deyərdim ki, bəlkə də bəzi tarixçi-alimlərdən çox bilir. Həmişə dilindən eşitmişəm ki, tarix olduğu kimi yazılmalıdır, tarix kiminsə iradəsi əsasında yazılmamalıdır. Çox doğru fikirdir.

Onu da tam səmimi deyim ki, kollektivimizin üzvləri ona böyük rəğbət bəsləyirlər. Gələndə sevinirlər. Bu insan heç kimə qarşı biganə deyil. Hamı ilə bir-bir görüşər, hətta problemləri ilə də maraqlanar.

Belə insanlarda kin-kudurət olmur. Onların həyat prinsipi insanları yaxşı, xoşbəxt görməkdir. Başqasının dərini öz dərini kimi qəbul edir. Deməli ürəyi böyük insandır.

Mirfəzil Əliyev,
“Azəri” nəşriyyat-poliqrafiya evinin direktoru

Yüksək intellekt sahibi, dərin zəkası, humanistliyi, hər hansı bir yaxşı təşəbbüs kim tərəfindən irəli sürüldüyündən asılı olmayaraq müdafiə edər, hərdən bəzi bədxahlar poeziya evində keçirilən yığıncaqlarda hansısa bir qələm sahibinin yaradıcılığını haqsız yerə tənqid edəndə, Eyrüz müəllim ayağa qalxar, həmin müəllifi müdafiə edərdi. Bu onun xarakterindən, böyüklüyündən, obyektiv və ədalətli olmasından irəli gəlirdi.

Elbrus Qayalı,
Şair-publisist

Eyrüz müəllim Sumqayıtda ona görə sevilir ki, o ömrünün əsas hissəsini bu şəhərə həsr edib. Bakıda daha böyük perspektivlər olsa da, o Sumqayıtı heç nəyə dəyişməyib. O Sumqayıtla bir yerdə böyüyüb. Sumqayıtla təxminən həmyaşıd sayılır. Eyrüz müəllim Sumqayıtda tarix yaşayan və yazan adamlardandır. Mənə elə gəlir ki, doğma Sumqayıtın tarixini, bilinən və bilinməyən tərəflərini ondan yaxşı bilən yoxdur. Obrazlı desək, Eyrüz müəllim Sumqayıtın yaşayan ensiklopediyasıdır.

Zaur Əhməd,
“Unikal” Media Qrupunun Baş redaktoru

Eyrüz müəllimin həm peşəkarlığı, həm dərin bilgisi, həm də sadə təbiətli olması, insanların beyinlərində ona qarşı sevgi seli meydana gətirmişdi. Hər kəs bu şəxsiyyəti gördükdə mütləqdir ki, hörmət-izzət və ehtiram bəsləsin.

Elçin Abdullayev,
politoloq

SSRİ-nin DTK-nin və ermənilərin Sumqayıtda törətdikləri cinayət hadisələrinin araşdırılmasında Eyrüz Məmmədovun digər həmkarları ilə birlikdə böyük xidmətləri olub. O zamanlar SSRİ-nin yüksək vəzifəli şəxsləri ilə görüşə bilmək, onlardan müsahibə götürmək onları çap edib ictimaiyyətə çatdırmaq hər kəsin gücü-hünəri müqabilində deyildi. Yadımdadır ki, o vaxt Eyrüz Məmmədovun ofisinin dəmir qapısını sındıraraq, kompüterləri məlumatlarla birlikdə bu işdə maraqlı təşkilatlar aparmışdılar ki, həmin məlumatlar mətbuatda səslənməsin.

Kamil İbadov,
“Əməkdar həkim”

Eyrüz Məmmədovun həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri

Eyrüz Surxay oğlu Məmmədov 13 yanvar 1953-cü ildə Bakı şəhərində anadan olmuşdur.

1968-ci ilin 22 oktyabrında

- 12 nömrəli məktəbin müəllim və şagirdlərin Bakıya ekskursiyası haqqında ilk yazısı “ Sosialist Sumqayıt” qəzetində dərc edilmişdir.

1970-ci ildə

- Sumqayıt şəhər 12 nömrəli orta məktəbi bitirmişdir.

1970-1971-ci illərdə

- Çoxtirajlı “Kimyaçı” qəzetində korrektor işləmişdir.

1971 -ci ildə

- “Taksi” adlı ilk hekayəsi çoxtirajlı “ Kimyaçı” qəzetində çap olunmuşdur.

1971-1973-cü illərdə

- “Sosialist Sumqayıt” qəzetində teletaypçı və korrektor işləmişdir.

1973-1979-cu illərdə

- Azərbaycan Dövlət Universitetində təhsil almışdır.
- “ Sosialist Sumqayıt” qəzetində müxbir və şöbə müdiri işləmişdir.

1975-ci ildə

- Sumqayıt şəhərində yeni salınmış 10-cu mikrorayon, orada tikilmiş binalar və məktəb haqqında məqaləsi dərc olunmuşdur.

1976-cı ildən

- SSRİ Jurnalistlər İttifaqının üzvü seçilmişdir.

1977-1981 -ci illərdə

- “Sosialisticeskaya industriya” qəzetinin Sumqayıt şəhərində ictimai əsaslarla xüsusi müxbiri təyin olunmuşdur.

1979-1990 –cı illər

- Partiya və sovet orqanlarında çalışmışdır.

1990-2003-cü illərdə

- Rusdilli “Exo Sumqayıt” qəzetinin baş redaktoru vəzifəsində çalışmışdır..

1991-ci ildə

- “ Çin təəssüratları” sənədli filminin müəllifidir.

1991-1993-cü illərdə

- "Cəbhə bölgəsində"adı sənədli filmlərin ssenari müəllifi olmuşdur.

1992-ci ildə

- “Sumqayıtın əks-sədası” tammetrajlı sənədli filmin senari müəllifi olmuşdur.
- “Qızıl Qələm” mükafatına layiq görülmüşdür.

1993-cü ildə

- "Sumqayıtın bir axşamı” filminin ssenarisini yazmışdır.

1994 -cü ildə

- 5 seriyadan ibarət “Sumqayıtın əks-sədası-2” sənədli filminin çəkilişləri ilə bağlı
- Moskvada, Sankt-Peterburqda, Smolenskdə, Stavropol vilayətində mərhum kino-rejissor Davud İmanov və operator Elcin Quliyevlə ezamiyyətdə olmuşdur.

1994-cü ildə

- Marşal D. Yazovdan Sumqayıt hadisələri ilə bağlı müsahibə almışdır.
- “Araz” ali ədəbi mükafatının laureatıdır.

1996-cı ildə

- "Sumqayıt: Azadlığın əks-sədası" filminin ssenari müəllifidir.

1997-ci ildə

- “Sumqayıtın əks-sədası” filmi barədə müsahibə vermişdir.

1998-ci ildə

- "28-dən 29-na keçən gecə" adlı sənədli analitik kitab "Sumqayıt" nəşriyyatında çap olunmuşdur.

1999-cu ildə

- Sumqayıtın ilk qurucuları haqqında Aygün Hacıyeva ilə birlikdə yazdığı "Sumqayıtım mənim" kitabı çap olunmuşdur.

2000-ci ildə

- "2-ci paralel" adlı kitabı "Sumqayıt" nəşriyyatında çap olunmuşdur.
- Sumqayıt idmançılarının şərəfli əmək yolundan, beynəlxalq arenalarda qazandıqları uğurlardan bəhs edən "Qələbəyə aparən yol" kitabı "Qızıl Şərq" nəşriyyatında çap olunmuşdur.
- H.Zərdabi mükafatı almışdır.

2001-ci ildə

- Rusiya Beynəlxalq Jurnalistlər Assosiasiyasının üzvü seçilmişdir.
- "Bir, iki, üç... və yaxud Dağ çiçəyi" romanı "Sumqayıt" nəşriyyatında çap olunmuşdur.
- "Anata" romanı nəşr olunmuşdur.

2002-ci ildə

- Şəhərimizdə törədilən hadisələrin 14 illiyi ilə əlaqədar təşkil olunan "Dəyirmi masa" da hadisələrin şahidləri, siyasətçilər, mütəxəssislərlə yanaşı hadisələrin tədqiqatçısı olaraq çıxış etmişdir.

2003-cü ildə

- "Sumqayıt" nəşriyyatında "Gecə... incə gecə" romanı çap olunmuşdur.

2005-ci ildə

- "28-dən 29-na keçən gecə" adlı sənədli publisistik əsərin "Erməni təxribatı": (Sumqayıt fevral 1988-ci il) Faktlar və mülahizələr adı altında azərbaycan, rus və ingilis dillərində "Mütərcim" nəşriyyatında çap olunmuşdur.

2007-ci ildə

- Uzun müddət Sumqayıt şəhər partiya, komsomol və sovet orqanlarında çalışmış Ərşad Kərimovun əmək fəaliyyətindən bəhs edən "Xatirələrdə yaşayan insan" əsəri nəşr olunmuşdur.

2008-ci ildə

- "Sumqayıt" sənədli filminin kinossenarisini yazmışdır.
- 1988-ci ilin fevral ayında Sumqayıtda baş verən qanlı hadisələrlə bağlı "Двадцать лет спустя" adlı kitabı "Mütərcim" nəşriyyatında nəşr olunmuşdur.

2009-cı ildə

"Əməkdar jurnalist" adına layiq görülmüşdür.

2010-cu ildə

- 1988-ci il, fevral ayının 28-29-da Sumqayıtda, eləcə də Dağlıq Qarabağda baş verən problemlərə, ictimai-siyasi proseslərdən bəhs edən "Ermənilərin Sumqayıtda qanlı aksiyası", "Sumqayıtın sirləri: hadisələr, faktlar, şəhrlər" (ingilis dilində) adlı sənədli analitik kitabları "Dərələyəz-M" nəşriyyatında çap olunmuşdur.
- Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında keçirilən "Ermənilərin Sumqayıtda qanlı aksiyası" kitabının təqdimat mərasimində çıxış etmişdir.

2011-ci ildə

- "Ночь... нежна ночь..." adlı romanı rus dilində "Mütərcim" nəşriyyatında çap olunmuşdur.

2012-ci ildə

- 500 illik dövr ərzində qaçqınlıq dövrünü yaşayan azərbaycanlıların həyatı haqqında 1100 səhifədən ibarət "Bir kəndin camaatı" adlı tarixi kitabı çapdan çıxmışdır.

2013-cü ildə

- "Dama Pika" romanı "Sumqayıt" nəşriyyatında nəşr edilmişdir.

2014-cü ildə

- Eyrüz Məmmədov Ramazan Məmmədovla birlikdə yazdığı "Sumqayıt 1988: Cinayət və Cəza" (faktlar, hadisələr, şəhrlər) adlı kitabı çap olunmuşdur. kitab türk, rus, alman, ingilis, ispan dillərinə tərcümə edilmişdir.

- “Сумгайыт 1988: Преступление и наказание” adlı kitabı “Nurlar nəşriyyatında nəşr olunmuşdur. Kitabın Az. EA Rəyasət Heyətində təqdimatı keçirilmişdir.
- “P.S.” romanı “Sumqayıt” nəşriyyatında çap olunmuşdur
- Sumqayıt şəhər S Vurğun adına Mərkəzi kitabxanada “Dama Pika” adlı kitabının təqdimatı keçirilmişdir
- Sumqayıt şəhər S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxanasında yaradıcılıq gecəsi keçirilmişdir.

2015-ci ildə

- “Anata” romanı Bakıda “Azəri” poliqrafiya nəşriyyatında nəşr olunmuşdur.
- “Bir... İki... Üç... və yaxud Dağ çiçəyi” romanı “Azəri” poliqrafiya nəşriyyatında təkrar nəşr olunmuşdur.
- “Dama Pika”: romanı “Azəri” nəşriyyatında təkrar çap olunmuşdur.
- “Gecə... İncə gecə...” romanı “Azəri” nəşriyyatında təkrar nəşr olunmuşdur.
- “Mister Riç” romanı “Azəri” nəşriyyatında çap olunmuşdur.
- Erməni təxribatlarının tədqiqatçısı ilə Sumqayıt şəhər Mərkəzi kitabxanasında oxucuların görüşü keçirilmişdir.

2016-cı ildə

- “Zöhrə və Kənan” romanı “Azəri” nəşriyyatında çap olunmuşdur.

2017-ci ildə

- “Qaranlığın çırağı” romanı “Azəri” nəşriyyatında çap olunmuşdur.
- Rasim Eminbəyli haqqında “Ötən günlərin xatirələri” adlı kitabı “Azəri” nəşriyyatında nəşr olunmuşdur.
- S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxanada yeni kitablarının -“Qaranlığın çırağı” və “Zöhrə və Kənan” əsərlərinin müzakirəsi keçirilmişdir.

2018-ci ildə

- “Həsrət dolu məktublar” romanı “Azəri” nəşriyyatında çap olunmuşdur.

2019-cu ildə

- Sumqayıt şəhərinin 70 illiyi ilə əlaqədar “Sizin əməyinizlə ucalan Sumqayıt” 1949-2019” adlı retro foto albom “Azəri” poliqrafiya- nəşriyatında nəşr olunmuşdur.
- Sumqayıtlılarla nostalji müsahibələr və esselər daxil edilmiş “Sumqayıtım, dünənə boylan” adlı kitabı “Azəri” nəşriyyatında çap olunmuşdur.
- 1988-1993-cü illərdə Azərbaycan Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin Sumqayıt şöbəsinin sədri vəzifəsində çalışmış, təqaüddə olan polkovnik Vladimir Lebedevdən Sumqayıt hadisələri ilə bağlı müsahibə alınmışdır.
- Sumqayıt icra hakimiyyətinin Sumqayıtda hadisələrin 31-ci ildönümü ilə əlaqədar təşkil etdiyi tədbirdə çıxış etmişdir.
- Yazıçı-publisist Süleyman Hüseynovun 70 illik yubiley gecəsində Eyrüz Məmmədov çıxış etmişdir.

2020-ci ildə

- “Epi” romanı “Azəri” nəşriyyatında çap olunmuşdur.

2021-ci ildə

- Sumqayıt avtokombinatının Baş direktoru işləmiş Sahib Qarayevin həyatı ilə bağlı “Tale və bəxtinin sahibi” adlı xatirələr kitabı “Azəri” poliqrafiya evində çap olunmuşdur.
- “Элоиза- дочь куртизанки” adlı romanı “Azəri” poliqrafiya evində nəşr olunmuşdur.

2022-ci ildə

- “Əməkdar poliqrafist” Surxay Məmmədova həsr olunmuş “Atam haqqında xatirələrim” adlı kitabı “Azəri” poliqrafiya evində nəşr olunmuşdur.
- “Ömür kitabını vərəqləyərkən” adlı Tofiq Hüseynli haqqında xatirələr toplusu “Azəri” poliqrafiya evində buraxılmışdır;
- Azərbaycanın tanınmış siyasi və ictimai xadimi Axundov Kamal Yusif oğlunun (1922-1986) həyat və fəaliyyətinə həsr olunan “Tikdim ki, izim qala...” adlı kitab “Azəri” poliqrafiya evində çap olunmuşdur.

- “Şəneyla” romanı Azəri nəşriyyatında nəşr olunmuşdur.
- "Dama Pika Maça kızı" romanı Türkiyədə Abdülkadir Ozkanın çevirməsində çap olunmuşdur.
- Akademik Rafael Hüseynovun “Onun Sumqayıtı və Sumqayıtın Eyruzu” adlı məqaləsi “525-ci qəzet”də dərc edilmişdir
- AYB Sumqayıt bölməsi və Nizami Gəncəvi adına Kitabxana klubun birgə təşkilatçılığı ilə “Epi” romanının təqdimat mərasimi keçirilmişdir.

2023-cü ildə

- Arif Ərşadın “Eyruzun ömür kitabı “ avtobioqrafik əsəri nəşr olunmuşdur.
- Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Zakir Fərəcov Əməkdar jurnalist Eyrüz Məmmədovu qəbul edərək Sumqayıtın ictimai-siyasi həyatında fəal iştirakı və 70 illik yubileyi münasibətilə təbrik edib və ona fəxri fərman təqdim edib.
- “ Atam haqqında xatirələrim” adlı kitabının təqdimat mərasimi keçirilmişdir.
- “ Qan düşməni” romanı “ Azəri” nəşriyyatında çap olunmuşdur.
- “ Arxadan vurulan zərbə” Azəri” nəşriyyatında çap olunmuşdur

Eyrüz Məmmədovun düşüncələri

Azərbaycan həqiqətlərini dünyaya çatdırmaq üçün təkə öz dilimizdə yazmamalıyıq. Öz dilimizdə yazıb, özümüz oxumamalıyıq, veriliş çəkib, özümüz baxmamalıyıq. Digər dillərə tərcümələr olunmalı, xarici dillərdə sənədli filmlər çəkilməli, kitablar nəşr olunmalıdır. Dünyada Azərbaycan haqqında ictimai fikir formalaşmalıdır.

Sumqayıt mənim doğma və əziz şəhərimdir. Onu heç bir şəhərlə əvəz edə bilmərəm. Sumqayıt mənim üçün həm Nyu-York, həm Paris, həm İstanbul, həm də Moskvadır, bəlkə də bir az artıq. Tam səmimi deyirəm. Bu şəhərin öz energetikası var. Gərək bu şəhərdə anadan olasan, böyüyəsən, onun nəfəsini duyasan ki, bunu hiss edəsən. Sumqayıtın ünvanına xoş söz deyiləndə qürur hissi keçirirəm, böhtan atılanda isə, bu böhtanın yalan olduğunu öz qələmimlə sübut etməyə çalışıram.

1981-ci ildə Sumqayıt şəhər partiya komitəsinin təbliğat və təşviqat şöbəsində təlimatçı vəzifəsinə irəli çəkildim. İlk partiya təşkilatları ilə əlaqəm daha da genişləndi. Şəhərin ictimaiyyətini yaxından tanımağa başladım. İnanın səmimiyyətimə, bir çox gənc təlimatçılar **Ərşad Kərimova** oxşamaq istəyirdilər. Çünki onda olan cəsarət bir çox partiya işçilərində yox idi. Haqqı nahaqqın ayağına verməzdi. Ədalətin keşikçisi idi. Vəzifəsindən, titulundan, səlahiyyətindən asılı olmayaraq kim yalan danışdısa, saxtakarlıq nümayiş etdirirdisə onların layiqli cavabını verərdi. Belə hadisələrin çox şahidi olmuşam.

(“Xatirələrdə yaşayan insan” kitabından)

Elə insanlar var ki, onlar haqqında yazmaq çətindir. Çünki onların böyüklüyü buna imkan vermir. **Feyzi Mustafayev** də belə şəxsiyyətlərdəndir. Onun böyüklüyü onun daxilində gözəgörünməz bir varlığa çevrilmişdir... Və təkə böyüklüyü yox, bütün yaradıcılığı, ideyaları, gələcək əsərlərin qəhrəmanları, arzuları - hamısı onun ürəyində yuva salmışdı.

(Əsrəf Veysəllinin “Qarşıma siz çıxın” kitabından)

Vaqif İbrahim çox işgüzar və zəhmətkeş idi. Onun seirləri, publisist yazıları respublikanın kütləvi informasiya vasitələrində geniş çap edilirdi. Poeziya onun üçün bir həyat, bir dünya, əlçatmaz bir zirvə idi. Bu zirvəyə çatmaq üçün gecə-gündüz çalışır, daim can atırdı. Vaqif xalqının vətənpərvər oğlu idi. Azərbaycan onun üçün doğma diyardan savayı böyük bir dünya, bir kainat idi. O, öz yaradıcılığına və ətrafdakılarına qarşı çox tələbkər və inadcıl idi.

(“Səhv etmək insanın xarakterik cəhətidir” məqaləsindən)

Əsrəf Veysəlli yaradıcılığı özünün səmimiyyəti, məhəbbəti, sədaqəti, ürəkyağışı, vətənpərvərliyi ilə seçilir. Əsrəfin Sumqayıt ictimaiyyəti arasında öz yeri, öz çəkisi var. Respublika ədəbi birliyində Ə.Veysəlli öz yaradıcılığı ilə artıq nümunədir, nümunədir.

(Əsrəf Veysəllinin “Dağlar sizdə nəyim qaldı” kitabından)

Sahib müəllim uzaqgörən kişi idi. Onu ilk növbədə xalq, onun dərdi, problemi düşündürürdü. O, siyasət adamı deyildi, o, dövlət adamı idi. Dövlətin çətin günlərində kömək əlini həmişə irəli uzadardı və ona tapşırılan vəzifəni yerinə yetirməyənədək geri çəkilməzdi.

(“Tale və bəxtin sahibi “ kitabından)

Elman Məmmədzadə adi vətəndaş deyildi. Zahirən görünməsə də, daxilən nəhəng, möhtəşəm oğlan idi. Onun sağlam düşüncəsi, dərin fəlsəfi fikirləri, fərqli təfəkkürü, saf əməli, düzgün əqidəsi var idi. Ona yaxından bələd olanlar bu keyfiyyətlərin sahibinə həmişə qibtə edərdilər. Bir də o, olduqca təvazökar idi. Həyatda insanları bir ölçüdə, bir amalda görmək istəyirdi. O, insanları sevirdi, onlara inanırdı. Bu onun qəlbinin saf, ruhunun təmiz olduğunun canlı təzahürü idi.

Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin tapşırığı ilə Baş Prokurorluq **Sumqayıt şəhərində törədilmiş kütləvi iğtişaşlarla** bağlı cinayət işləri üzrə istintaqı təzələyib və araşdırmanın hərtərəfli aparılması üçün yaradılmış istintaq-əməliyyat qrupu tərəfindən Sumqayıt hadisələrinin çoxsaylı şahidlərinin, həmin hadisələrdən məlumatı olan digər insanların, o cümlədən SSRİ Prokurorluğunun istintaq qrupuna daxil olan şəxslərin ifadələri alınmış, xarici ölkələrə müvafiq sorğular göndərilmiş, arxiv sənədləri açılmış, mətbuatda verilmiş məlumatlar təhlil edilmiş, digər zəruri istintaq-əməliyyat tədbirləri görülmüşdür.

İstintaq işinin təzələnməsi və yeni-yeni təkzibolunmaz faktların aşkara çıxarılması həmin cinayətin üstündən qara pərdənin tam götürülməsinə xidmət edir.

Bizimsə borcumuz həmin faktlardan istifadə etməklə erməni məkrinin əsl mahiyyətini yazıb dünya ictimaiyyətinə çatdırmaqdır.

Sumqayıt fəhlə şəhəri idi. Sovetlərin vaxtında bu şəhəri kimya poliqonuna çevirmişdilər. Həmin vaxtlar SSRİ Kimya Sənayesi naziri erməni millətindən olan Kostandov idi və o, Sumqayıt şəhərinin “qara dumana” bürünməsində, sakinlərin təmiz hava əvəzinə “xlor”la nəfəs almasında böyük canfəşanlıq göstərərək, başqa respublikaların imtina etdiyi zərərli sex və istehsalatların burada tikilməsi üçün əlindən gələni edirdi. Ətrafa qatı zəhər buraxan “Lindan” qurğusunu buna misal göstərmək olar. Altı ay istismarda olan bu sexdə çalışan yüzrlə gənc oğlan və qız sağalmaz dərdlərə düşər olmuşdu. Məqsədyönlü şəkildə milli genefondumuz hədəfə alınmışdı.

Jurnalistika fəaliyyətimdə minlərlə insanlardan müsahibə almışam, məqalələr yazmışam. Onların arasında öz səmimiyyəti, xeyirxahlığı və müdrikliyi ilə seçilənlər çox olub. Belələrləndən biri də Sumqayıt 415 sayılı aptekin müdiri, bu günlərdə 80 illik yubileyinə hazırlaşan Məhəbbət **Məhərrəmovdur**. Sumqayıtda yaşayanlar mənim bu insan haqqında dediklərimi təsdiqləyərlər, çünki onunla dəfələrlə ünsiyyətdə olaraq, xarakterinə yaxından bələd olublar. Bu insan kinsiz-kidurətsiz, gözütox, ürəyi açıq, qəlbi təmiz bir ağsaqqaldır. Onunla həmsöhbət olmaq çox maraqlıdır.

Atam (**Surxay Məmmədov**) bir rəhbər kimi, həmişə tələbkər və məsuliyyətli olub. Demək olmaz ki, kimisə danlamayıb, işində problem yaranmayıb. Belə hadisələr çox olub. Lakin onların hamısını təmkinlə, sakitcə həll etməyə çalışıb. Sumqayıt mətbəəsi həm Respublikada, həm də İttifaqda sosializm yarışında birinci yeri tutaraq “Keçici Qırmızı Bayrağı”na layiq görülmüşdür.

(“**Atam haqqında xatirələrim**” kitabından)

Tofiq Hüseynli haqqında saatlarla danışa bilərəm, dastan qoşaram, yorulmaram, həm də buna heç bir ömür də bəs etməz. Xatirələr o qədər zəngindir ki, hamısını xirdalamaq qeyri-mümkündür. Tofiq elimizin-obamızın ağsaqqalıdır. Bu ada hər adam layiq görülmür. Onu tanıyan da, tanımayan da qapısını asanlıqla açır, dərini söyləyir, maddi və mənəvi yardım istəyir. Tofiq heç vaxt qapısına gələni naümid qaytarmayıb. Həmişə imkan daxilində həll etməyə çalışıb, özündən asılı olmayan problemi isə nüfuzundan istifadə edərək, kiməsə ağır açır və həmin məsələ tezliklə həll olunur.

(“**Ömür kitabını vərəqləyərkən**” kitabından)

Mən taleyimdən çox razıyam. Razıyam ona görə ki, Sumqayıtda böyümüşəm, burda tərbiyə almışam, sənət sahibi olmuşam. Bir də ona görə razıyam ki, həyatımın 55 ilini Sumqayıt şəhər Mərkəzi kitabxanasının üzvü olaraq dünyaya pəncərə açmış, az-çox elmin sirlərinə bələd olmuşam. Bu işdə kitabxana işçilərinə həmişə minnətdar olmuşam. **Kitabxanaçı şərəfli peşədir**. Bu peşənin daşıyıcıları bəlkə özləri hiss etmədən millətin, xalqın ziyalı, aparıcı qüvvəsi, mədəniyyətin yüksəlişinə, inkişafına nail olmuş Azərbaycan xalqının əsl fədailəridir. Bunu tam səmimiyyətlə deyirəm. Əgər mənim doğma evim ata ocağıdırsa, ikinci mənəvi ocağım kitabxanadır.

(**Sumqayıt şəhər S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxananın “Xatirə kitabı”ndan)**

Sumqayıtda törədilən faciənin həyata keçirilməsində erməni millətçilərinin, onların Moskvadakı və xaricdəki havadarlarının əli olduğu tamamilə şəksizdir. Çünki nə talançılıq edən qruplara, nə adamları qətlə yetirənlərə həmin üç gündə kimsə maneçilik törətməyə cəhd belə etmədi. Şəhərə yeridilmiş milis və ordu qüvvələri mərkəzi küçələr boyunca sıraya düzülüb “qorxulu” səhnələri seyr edir, azğın dəstələrin qarşısına çıxmırdılar.

Eyrüz Məmmədovun nostalji müsahibələri

SSRİ Elmlər Akademiyasının prezidenti Mstislav Vsevolodoviç.

Mstislav Keldiş: “Qazandığınız şən şöhrəti, dostluğu qoruyub saxlayın.”

1972-ci ilin sentyabr ayı idi. SSRİ Elmlər Akademiyasının prezidenti Mstislav Vsevolodoviç Keldiş Sumqayıta qonaq gəlmişdi. Onu şəhər rəhbərliyi qarşıladı. Bir neçə sənaye müəssisələrində fəhlələrlə görüşdü. “Neftqazavtomat” elmi-tədqiqat institutunda oldu. Alimlərlə işgüzar söhbətlər apardı. Ondan çətinliklə olsa da müsahibə aldım. Müsahibəni oxuculara təqdim etməmişdən əvvəl bu, ümumdünya miqyaslı alim haqqında həmkarlarının dediklərini oxucuların diqqətinə çatdırmaq istəyirəm.

Akademik Y. Demyanko: “Keldiş hər bir məsələnin həllində ilk növbədə onun aydınlığını açıb göstərirdi. O, uzaqgörən bir el adamı idi”

Akademik B. Rauşenbax: “Onun əqli, zəkası sanki almaz idi, hər yana işıq saçırdı. Keldişin rəhbərliyi altında çalışanlar heç nədən çəkinmirdilər. Çünki o, qarşılarında qranit qaya kimi dayanırdı”

Akademik M.Markov: “Elm aləmində olan nüfuzu ilk növbədə onun şəxsi nüfuzundan irəli gəlirdi.”

Akademik V. Yeqorov: “Əminliklə deyə bilərəm ki, o, bütün həyatını, canını elmə qurban vermişdi.”

Akademik Keldişlə bərabər Bakıdan rəhbər vəzifələrdə çalışan dövlət məmurları da gəlmişdilər. Müsahibə almağımın mümkünsüzlüyünü görüb, institutun direktoru Əsgər Abdullayevə müraciət etdim.

-Məni çətin vəziyyətə saldın,- dedi:-Onun respublikaya gəlişini AzərTac işıqlandır. Sən bir az gözlə. Razılıq verilsə, səni dəvət edəyəm.

Təxminən bir saatdan sonra məni Keldiş qəbul etdi.

İlk sualı mənə o, verdi:

- Neçə yaşın var?

- **On doqquz**-deyə utana-utana cavab verdim.

- Yaxşı, səni nə maraqlandırır?

- **Sumqayıtla bağlı ilk təəsüratınızı bilmək istərdim.**

- Şəhəriniz xoşuma gəldi. İri küçələri, prospektləri adamı heyran edir. Sumqayıt çox təmiz şəhərdir. Bu da onu sübut edir ki, sumqayıtlılar Sumqayıtın təəssübkeşləridir. Camaatınız çox mehriban və gülərüzdür. Qonaqpərvərliyinizə isə söz ola bilməz.

- **Sumqayıtın gələcəyini necə görürsünüz?**

- İnkişafda olan sənaye şəhəri kimi. Hər bir inkişafın bir tənəzzül dövrü olur. Bundan qorxmaq lazım deyil. Bu, qanunauyğun bir prosesdir.

- **Sumqayıtın elmi potensialı sizi razı salırmı?**

- Əldə olunan nailiyyətlərlə kifayətmək azdır. Sabaha boylanmaq lazımdır. Sumqayıtın alimləri global problemlərlə məşğuldurlar. Bu məni sevindirir. Novqorod-Pomara-Ujqorodqaz kəmərinin çəkilişində avtomatlaşdırma sistemi Ə.Abdullayevin rəhbərlik etdiyi instituta həvalə olunub. Bu, böyük bir məsuliyyət və etibardır. Əsgər müəllimin SSRİ Dövlət mükafatına layiq görülməsi Sumqayıt alimlərinin əməyinə verilən qiymətdir.

- **Siz 35 yaşında “Sosialist Əməyi Qəhrəmanı” adına layiq görülmüsünüz. Əməyinizə verilən yüksək ad qarşınıza hansı vəzifələri qoyur?**

- Mən elm adamıyam. Həyatımın qalan hissəsini elmə, onun inkişafına, gənc kadrların hazırlanmasına yönəldəcəyəm.

- **Sumqayıtlılara nə arzulardınız?**

- Qazandığınız şən-şöhrəti, dostluğu, qardaşlığı qoruyub saxlamağı, gözəl nə varsa yaşadıb, gələcək nəslə ötürməyinizi istərdim. Sənə isə cavan oğlan çoxlu oxumağı məsləhət görərdim. Qələmin iti, yazıların maraqlı olsun deyər, söz ehtiyatın bol olmalıdır. Bunun üçün isə kitab əlindən düşməməlidir, -deyib gülümsündü və qayğıkeşliklə saçını tumarladı.

-Sağ olun,-deyib ayrıldıq.

Haşiyə: *Müsaibə alandan sonra bir qürur hissi keçirdim. “Sosialist Əməyi Qəhrəmanı”, bir neçə dəfə Lenin, Dövlət mükafatları laureatı, xarici ölkələrin fəxri akademiki Keldişlə olan söhbətin təsiri altında idim. Evə gəldim Masa arxasında əyləşib böyük ruh yüksəkliyi ilə müsaibəni hazırladım. Təəssüflər olsun ki, həmin dövrdə şəhərin partiya komitəsinin funksionerləri müsaibənin dərc olunmasına qadağa qoydular.*

Bu, məni çox təəssüfləndirdi. Müsaibə dərc olunsaydı, onu rus dilinə tərcümə elətdirib, akademikə göndərmək fikrim vardı.

Məni Sumqayıt şəhər partiya komitəsinin ideologiya üzrə ikinci katibi Sultan Salmanov yanına dəvət etdi. Üstümə açıqlanıb dedi ki, sən kimsən axı, akademiyanın prezidentindən bizdən icazəsiz müsaibə alırsan. Özfəaliyyətlə məşğulsan? Birinci və axırıncı dəfə olsun. Bir söz deməyib kabinetini tərk etdim. Evə yollandım. Atam məni ruhdan düşməyə qoymadı. “Hər şeyin öz vaxtı var”,-dedi. Əsas odur ki, SSRİ Elmlər Akademiyasının prezidentindən müsaibə almısan. Bu, sənin uğurundur.”

Atamın sözləri mənə qol-qanad verdi. Tale elə gətirdi ki, jurnalistika həyatımda minlərlə insanlardan müsaibələr almışam. Aralarında ölkə prezidentləri də olub, baş nazirləri də, hüquq-mühafizə orqanlarının məsul şəxsləri də, alimləri də, deputatları da, müəllimi, fəhləsi də. Qadağa varsa, deyə fikrimdən çəkinməmişəm. Çap olunmaq imkanı olmasa da, arxivimdə saxlamışam. Vaxt düşdükcə onların üzərində yenidən işləyib çapa vermişəm.

Eyrüz Məmmədov,
(1972-ci il)

Mirzə İbrahimov: “Arxan, dayağın olmasa, tez büdrəyərsən”

Azərbaycan ədəbiyyatının sütunlarından biri, dövlət və ictimai xadim Mirzə İbrahimovun adı tariximizə qızıl hərflərlə yazılmışdır. O, Azərbaycan Respublikası Yazıçılar İttifaqının sədri, Xalq Komissarları Sovetinin sədr müavini, Respublika Maarif naziri, Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin sədri vəzifələrində çalışmışdır. SSRİ və Azərbaycan SSRİ Dövlət mükafatlarının laureatı, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı idi.

1976-cı ildə Bakıda keçirilən SSRİ mədəniyyət günləri öz proqramlarına uyğun olaraq bir gün Sumqayıtda oldular və tale elə gətirdi ki, Mirzə İbrahimovdan müsahibə alası oldum.

“İkarus” avtobusunda sintetik-kauçuk zavoduna gedirdik. Bu, dahi yazıçı ilə yanaşı oturmuşdum. Onun bir çox əsərlərini oxumuşdum, “Böyük dayaq” filminə isə dəfələrlə baxmışdım. Elə indinin özündə də maraqla tamaşa edirəm.

1976-cı ildə cavan idim, 23 yaşım vardı. Gənclər adətən yazıçılara belə sualla müraciət edirlər. Soruşdum:

- **Mirzə müəllim, yazdığınız roman, povest və hekayələrdən sizə daha əzizi hansıdır?**

Gülümsünüb dedi:

- Ailədə bütün övladlar ata üçün doğma olduğundan, əsərlərimin hamısı mənim üçün əzizdir. Mən böyük romanımı kiçik hekayədən üstün tutmuram. Hər birinin üzərində əziyyət çəkmişəm, düşünmüşəm, qəhrəmanlarımin həyatı ilə yaşamışam.

- **Bu günki gənc nümayəndələrin yaradıcılığı sizi qane edirmi? Mən yazıçı və şairləri nəzərdə tuturam.**

- Bilirsən, ay oğul, hər dövrün yaxşısı da olub, pisi də. Bizdən sonra gələn gənclərə ümid bəsləyirəm.

- **Kimlərin adlarını çəkərdiniz?**

- Qorxuram bəzilərini unudam. Hər halda sual verirsənsə, gərək cavablandırım. Anar, Əkrəm Əylisli, Elçin, Nəriman Həsənzadə, Cabir Novruz, İsi Məlikzadə, Tofiq Bayram, Nüsrət Kəsəmənli. Yenə sayım?

- **Kifayətdir. Mirzə müəllim, sizin “Böyük dayaq” romanınız və sonralar çəkilən bədii film çox populyardır. Bunun sirri nədir?**

- Burada heç bir sirr yoxdur. İnsan gərək xalqına arxalansın. Arxan, dayağın olmasa, tez büdrəyərsən. Rüstəm kişi kimi.

- **Sizi qonaqlar arasında görəndə çox sevindik. Şəhər partiya komitəsinin əməkdaşları məndən xahiş etdilər ki, sizdən bir suala cavab alım.**

- Buyur eşidirəm.

- **Bu, elə məni də maraqlandırır. Sizin “Pərvanə” əsəriniz geniş oxucu kütləsi tərəfindən müsbət qarşılanıb. Lakin hamı səbirsizliklə onun ikinci hissəsini gözləyir. Oxucuları nə vaxt intizardan qurtaracaqsınız?**

- Bir ildən sonra yəqin ki, çapa verəcəm.

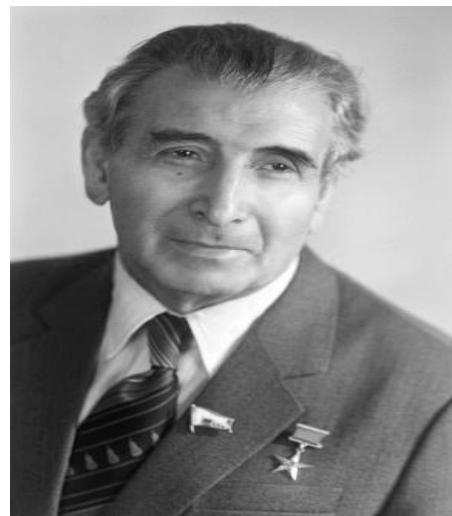
- **Sizin yəqin ki, birinci gəlişiniz deyil, eləmi?**

- Bəli, şəhərinizdə dəfələrlə olmuşam. Sumqayıt sosializmin övladıdır. Bu dostluq və qardaşlıq şəhəridir. Burada “Böyük dayaq” romanının müzakirəsi keçirilib. Heç yadımdan çıxmaz, bir qadın müəllimə əsəri elə təhlil etdi ki, mən ona qibtə etdim, bu təhlil, bizim ədəbi tənqidçilər üçün, mən deyərdim, bir dərs ola bilərdi. Mən obyektivliyi nəzərdə tuturam. Təəssüflər olsun ki, bu gün bu, çox vaxt pozulur.

Avtobus zavoda yaxınlaşırdı. Müsahibəni bitirmək üçün sonuncu sualımı verdim.

- **Sumqayıtlılara arzunuz?**

- Millətinizi, xalqınızı həmişə sevin, ağsaqqalların dedikləri ilə oturub durun, onların ağıllı məsləhətləri sizi gələcək günə aparıb çıxaracaq.

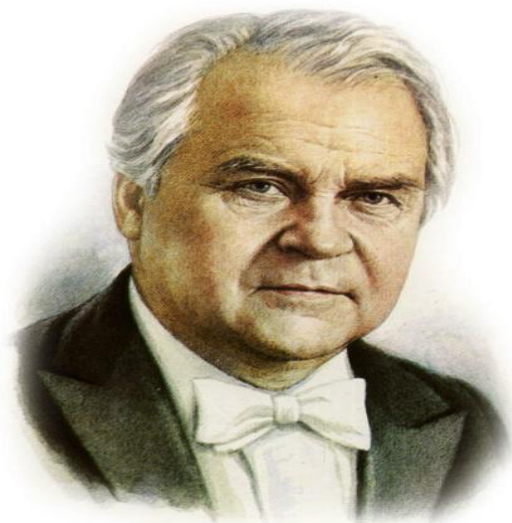

Eyrüz Məmmədov,
(1976-cu il)

Tixon Xrennikov:

“Sumqayıt fəhlə şəhəridir, demək, halal şəhərdir. Çörəyiniz həmişə halal olsun”

1980-ci illərdə Sumqayıtda klassik musiqi geniş təbliğ olunurdu. Bu işdə dünya miqyaslı dirijor və bəstəkar, SSRİ-nin xalq artisti, SSRİ Dövlət mükafatı laureatı Niyazinin müstəsna əməyi vardır. Onun

Moskvada və xaricdə böyük nüfuzu olduğundan bu istiqamətdə apardığı məqsədyönlü iş sumqayıtlıların musiqi mədəniyyətinə və incəsənətinə maraqlarını aptırırdı.

Sumqayıtda Rusiyanın, Almanıyanın, İtaliyanın, Avstriyanın, Polşanın tanınmış bəstəkarlarının əsərləri tamaşaya qoyulurdu.

1985-ci ildə Sumqayıta Niyazinin dəvəti ilə SSRİ Bəstəkarlar İttifaqının sədri, SSRİ xalq artisti, üç dəfə Stalin, Lenin, SSRİ Dövlət mükafatlarının laureatı, “Sosialist Əməyi Qəhrəmanı” Tixon Nikolayeviç Xrennikov buyurmuşdur.

T. Xrennikov 1948-ci ildən 1991-ci ilədək SSRİ-nin Bəstəkarlar İttifaqına rəhbərlik etmişdir.

Dünyanın aparıcı kütləvi informasiya vasitələri, telekanallar ondan müsahibə almağa həmişə cəhd etmişlər. Xaraktercə

sadə və səmimi insan olan T. Xrennikov jurnalistlərə nadir hallarda müsahibə verirdi. Tərifli sözləri və reklamı xoşlamırdı.

Sumqayıt S.Vurğun adına mədəniyyət sarayında görüşü keçirildi. Maestro Niyazi Tixon Xrennikov haqqında yığcam, lakin dolğun məlumat verəndən sonra, onun “Ana” operası göstərildi.

Ayaqüstü olsa da, ondan müsahibə almaq könlümdən keçdi. Axı, bu cür tarixi şəxsiyyətlərlə tez-tez görüşmək mümkün deyildi. Allah maestro Niyaziyə rəhmət etsin. Onun köməkliyi ilə Tixon Nikolayeviç mənə müsahibə verməyə razılıq verdi.

Onunla qonaqlar üçün ayrılmış otaqda qabaq-qabağa əyləşdik.

-Hə cavan oğlan, deyəsən mənə sorğu-suala tutmaq istəyirsən.

- **Bəli. Sizə bir neçə sualım var.**

-Buyur. Onu da deyim ki, bir gün İtaliyada konsertdən sonra “La Stampa” qəzetinin müxbiri ilə görüşdüm. İlk sualı belə idi. İtaliyada yadda qalan nə oldu? Əgər sən də bu sualı vermək istəyirsənsə, bəri başdan deyə bilərəm. Birincisi, yaşıl örpəyə bürünmüş gənc şəhəriniz, onun geniş küçələri, ikincisi, tamaşaçıların hərarətli alqışları.

-**Mənim sualım “Ana” operası haqqındadır. M.Qorkinin əsərinə müraciət etməyinizin əsas səbəbini bilmək istərdik. Niyə Tolstoyun “Anna Karenina” əsəri yox, məhz “Ana” əsəri?**

- Bilirsən, biz ailədə on uşaq olmuşuq. Atamız bütün günü işdə olardı. Demək olar ki, onun üzünü görməzdik. Anamız bizi tərbiyə edir, öyüd-nəsihət verirdi. Çox zəhmətkeş qadın idi. Bütün analar belədir. On uşaq tərbiyə edib böyütmək, olduqca ağır məsələdir. Hər qadın kömək görməsə, buna dözə bilməz. Biz anamızı çox istəyirdik və ona müqəddəs bir varlıq kimi baxırdıq. M. Qorki mənim sevdiyim yazıçılardanıdır. Onun “Ana” romanında yaratdığı ana obrazı mənim qəlbimi rıqqətə gətirirdi, gözlərim qarşısında anam dayandı. Məhz buna görə də, bu əsərə müraciət etməyə qərar verdim.

-**Sizi 35 yaşında, gənc bir sənətkarı SSRİ Bəstəkarlar İttifaqının sədri seçdilər. Ölkədə kifayət qədər professional bəstəkarlar olan halda, niyə birdən-birə sizin üzərinizdə dayandılar? Məsuliyyətdən və yaxud rəqabətdən qorxmadınız?**

- 1939-cu il idi. Mənim 26 yaşım vardı. “Tufan” adlı ilk operam səhnəyə qoyuldu. Sovet mətbuatı onu yüksək qiymətləndirdi. Sonra bir neçə yeni əsər yaratdım. Onu da deyim ki, Stalin Moskvada Böyük Teatrda döstərilən hər bir yeni əsərə tamaşa edir və öz münasibətini bildirirdi. Onun tövsiyəsi ilə mən 35 yaşında Bəstəkarlar İttifaqının sədri seçildim.

-**Sizin Sumqayıta ilk gəlişinizdir. Şəhərimiz haqqında məlumatınız varmı?**

-Mənim belə bir xüsusiyyətim var. Hansı ölkəyə və yaxud şəhərə qastrol səfərlərinə gedirəmsə, mütləq həmin şəhər haqqında məlumat toplayıram. Sağ olsun, maestro Niyazi. O, Sumqayıt haqqında mənə o qədər danışmış ki, sanki mənim doğma şəhərimdir.

- **Bilirik ki, Niyazi ilə dostsunuz. Onunla işləmək çətin deyil ki?**

-Sən nə danışırısan? Ondan həmişə tükənməz enerji alıram. Onu da qeyd edim ki, Niyazi ilə demək olar ki, dünyanın bir çox ölkələrində olmuşuq. Mənim əsərlərimin dirijorluğunu o, edib. Niyaziyə ancaq qibtə etmək olar. Belə sənətkarlar yüz ildə bir dəfə doğulurlar. Dostluqda isə etibarlı və sədaqətlidir.

-Tixon Nikolayeviç, XX əsrin axırlarında Sumqayıt şəhərini sizin yadınıza salsalar, nə deyərdiniz?

-Zəhmətkeşlər şəhəri. Klassik musiqinin həvəskarları və onun təbliğatçıları. Bunu zalda əyləşən tamaşaçıların alqışlarından və verilən suallardan hiss etdim.

-Sumqayıtlılara nə arzulayırsınız?

- Sumqayıt fəhlə şəhəridir, demək, halal şəhərdir. Çörəyiniz həmişə halal olsun. Belə olan halda, insanların qədrini bilirsiniz. Onlara hörmət və etiramla yaşayın. Mən Sumqayıtı bu hisslərlə tərk edəcəm.

Eyrüz Məmmədov,
1985-ci il

Xalq artisti Nəsimə Zeynalovanın Sumqayıt səfəri: "Hərdən çaşıb "Nəsimə xanım" demək əvəzinə, "Cənnət xala" deyə müraciət edirlər"

Dünyada bir çox aktyor var ki, öz sənəti ilə şan-şöhrət qazanıb, milyonlarla insanın qəlbinə yol açıb, könülləri işıqlandırır. Üstündən illər keçsə də, həmin sənətkarı yada salanda insanın qəlbi nurla dolur. Belə aktyorlardan biri də Azərbaycanın xalq artisti, əvəzolunmaz sənətkar, tamaşaçıların sevimlisi Nəsimə xanım Zeynalovadır. Hərdən öz sənətkarlarımız haqqında düşünəndə belə qənaətə gəlirəm ki, dövlətimiz onlara nə edibsə - mükafat, fəxri adlar – bütün bunlar azdır. Amerikanın Hollivud kino industriyasında böyük və qibtə ediləsi sənətkarlar çoxdur. Bizim sənətkarlar onlardan heç də geridə qalmırlar. Bu, həqiqi sözümdür. Tam səmimiyyətimlə deyirəm. Nəsimə xanım da bu əvəzolunmaz aktyorlar silsiləsinə daxildir. Onu sənətini həmişə uca tutmuşam, zirvə saymışam. Onun qoyub getdiyi sənət yolu bəlkə də böyük bir universitetdir. Gənclərimiz bu universitetdən çox şey öyrənməlidirlər.

Taleyməndən çox razıyam. Ona görə ki, jurnalist kimi şərəfli bir peşənin sahibiyəm. Əlimdə qələm neçə-neçə maraqlı insanlarla ünsiyyətdə olmuşam, müsahibə almışam, daxilən zənginləşmişəm, saflaşmışam. Tale elə gətirdi ki, Nəsimə xanım Zeynalovadan müsahibəni 1989-cu ilin aprel ayında Sumqayıt superfosfat zavodunda alması oldu. Müəssisəyə kimyaçılarla görüşə gəlmişdi. Fəhlələr onu gül-çiçəklə, alqışlarla qarşıladılar. Ayırı-ayrı tamaşalardan səhnəciklər göstərdi. Onu zaldan buraxmaq istəmirdilər. Saat yarımliq görüş 3 saat çəkdi. Bu, Nəsimə xanıma qarşı olan böyük hörmətin və ehtiramın bariz nümunəsi idi. Görüşdən sonra çoxlu suallar verildi, hamısı aydın və dolğun şəkildə cavablandırıldı. Görüşdən sonra direktor Nərcə Ağayevin (Dünyasını dəyişib. Allah rəhmət etsin!) kabinetində çay süfrəsi arxasında ondan müsahibə aldım.

İlk sualm belə oldu.

- Nəsimə xanım, bəzi sənət adamları Sumqayıta gəlməkdən imtina edirlər, bunu onunla əsaslandırırlar ki, Sumqayıt kimyaçılar şəhəridir, hava çirklidir və sair. Siz isə... (sözümü kəsdi)

- Bala, bir dayan. Nə demək istədiyini anladım. Mənim üçün ilk növbədə tamaşaçının arzu və istəyidir. Onlar məndən nəse tələb edirlərsə, sözlərini necə yerə salım?! Bu zavodda çalışanların əksəriyyətinin, ola bilsin, Bakıya gəlib tamaşaya baxmağa vaxtı və yaxud imkanı olmasın. Bu, təbiiidir. Biz onların görüşünə getməliyik, onlarla ünsiyyətdə olmalıyıq. Onu da deyim ki, Sumqayıta gələndə hava çox təmiz idi. Çox da məsələni

şişirtmək lazım deyil. İnsanın gərək qəlbi təmiz olsun, başa düşürsən, oğlum? Sumqayıt gözəl şəhərdir. Burada bir neçə dəfə olmuşam. Hətta çalışdığım Azərbaycan Dövlət Musiqili Dram Teatrı burada qastrol səfərlərində çıxış edib.

- İlk müəllimlərinizi və ifa etdiyiniz rolları xatırlayırsınız mı?

- Əlbəttə. Onları unutmaq olar?! A.Tuqanov, R.Təhməsisib, M.Həşimov, A.Gəraybəyli. Ölməz sənətkarlardır. Azərbaycan mədəniyyətinin parlaq ulduzlarıdır. İlk rollarımdan danışanda Şekspirin "Şiltaq qızın yumşalması"nda Katarina, Molyerin "Don Juan"ında Elvira, Şillerin "Mariya Stüart"ında Yelizavetanı və başqalarını misal çəkə bilərəm. Hansını deyim, birdir, ikidir..?! Hər halda gəncliyimin parlaq səhifələri idi.

- Sizin atanız da məşhur aktyor olub. O, teatr sənətində böyük iz qoyub gedib. Cahangir müəllimin qızı Nəsimə xanım da aktyor sənətini seçdi. Sizin də oğlunuz Cahangir artıq püxtələşmiş hamı tərəfindən sevilən aktyor və rejissordur. Ailə sülaləsinin bir sənətdə birləşməsinə necə baxırsınız?

- Çox yaxşı. Mən respublikada neftçilər, rəssamlar, yazıçılar sülaləsini tanıyıram. Teatr sənətində niyə olmasın ki?! Atam haqqında dediniz, çox sağ olun, oğlumun adını çəkdiniz buna görə də sağ olun. Bu sənət bizim alın yazımızdır. Biz onun daşıyıcılarıyıq. Amma bunu necə daşıyıyıq, bax bu başqa məsələdir, bunu tamaşaçılar daha yaxşı bilir.

- **Tamaşaçılar bunu yüksək qiymətləndirir. Nəсібə xanımın adı çəkildə insanların sifətinə təbəssüm, dodaqlarına zərif gülüş qonur. Hamı sizi sevir, alqışlayır. Bunu sirri nədədir?**

- Bunun heç bir sirri yoxdur. Sənət sənət xətrinə ucala bilməz. Sənət ürəyinin bir parçasında yer tutmalıdır, ürək döyündükcə o da döyünməlidir. Başa düşürsən oğlum?

- **Nəсібə xanım, 1974-cü ildə mən Azərbaycan Dövlət Universitetinin ikinci kursunda oxuyurdum. Bir gün Azərbaycan Dövlət Musiqili Dram Teatrında Sabit Rəhmanın "Hicran" komediyasına baxmağa getdim. Həmin gün Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi Heydər Əliyev də iştirak edirdi.**

Yaratdığınız "Qızbacı" obrazı hamı tərəfindən alqışlarla qarşılandı.

- Düzdür. Tamaşadan sonra Heydər Əliyev pərdə arxasına gəldi. Yaradıcı heyətlə görüşdü, hamını təbrik etdi. Ümumiyyətlə H.Əliyev bütün tamaşalara baxır və öz fikrini söyləyirdi. Bu, bizə yeni ruh, yeni qüvvə verirdi. 1974-cü ildə yaratdığım Qızbacı obrazına görə Azərbaycanın Dövlət mükafatına layiq görüldüm.

- **Siz bədii filmlərə də çəkilmisiniz. Əksəriyyətində epizodik rollarda oynasanız da, tamaşaçıların yaddaşında qalmısınız. "Ögey ana"da Fatmanisə, "Qanun naminə"də Şəhla xanım, "Böyük dayaq"da Telli, "Ulduz"da Züleyxa, "Bizim Cəbiş müəllim"də Suqra.**

- Mənim üçün böyük, kiçik rol yoxdur. Mənim üçün teatrın səhnəsi və tamaşaçısı var. Gərək öz oyununla hamının rəğbətini qazanasan.

- **Əfsuslar olsun ki, bəzi aktyorlarda bu alınmır. Onlar rejissorlardan böyük rollar tələb edirlər, verilməyəndə incik düşürlər, kiməsə qısqanırlar. Sizin fikrinizi bilmək istərdim.**

- Teatrda belə hallar olur. Mənə elə gəlir ki, bundan incimək olmaz. Hər bir obraz kiminsə boyuna biçilir, başqasında bu rol süni görünür.

- **"Qayınana"da Cənnət xala kimi.**

(Gülür) Rayonlara gedirəm, mənə öz doğmaları kimi qarşılayırlar. Evlərə qonaq dəvət edirlər, süfrə açırlar. Hərdən çaşıb Nəсібə xanım demək əvəzinə, Cənnət xala deyər müraciət edirlər. Bu, mənim üçün xoşdur.

- **Sizin Lütfəli Abdullayevlə duetiniz hamının yaddaşındadır. "Ulduz" filmindəki Züleyxa və Məhəmməd obrazları sanki filmin ana xəttini təşkil edir. Nəsillər biri-birini əvəz etdikcə yaratdığınız obrazlar necə də səmimi və inandırıcı görünür. Adam baxmaqdan yorulmur.**

- Çox baxmısan o filmə?

- **Bəli, azı 10 dəfə.**

- Deməli, xoşuna gəlib?

- **Əlbəttə.**

- Bu rejissor uğurudur.

- **Aktyor ansamblı uğursuz seçilsəydi, film uğurlu alınardımı?**

- Məsələ ondadır ki, rejissorun seçimi aktyorların yaşına, oyun tərzinə, xarakterinə uyğun seçilib. Baş rolda Bəşir Səfəroğlu oynayır. Əfsuslar olsun ki, vaxtından əvvəl dünyasını dəyişdi. Heyif ondan. Qaldı Lütfəli Abdullayevə o, böyük sənətkar idi. Əfsuslar olsun ki, o da dünyasını tez dəyişdi. O, canlı klassik idi. Onun ölümü ilə sanki səhnəmizdə bir boşluq yarandı. Bunu etiraf etməliyik. Ümumiyyətlə teatr və kino həyatımda tərəf müqabillərim professional aktyorlar olub. Lütfəli Abdullayev, Bəşir Səfəroğlu, Mobil Əhmədov, Əliağa Ağayev, Mustafə Mərdanov, Hacıbaba Bağırov və başqaları.

- **Sumqayıtlılara arzunuz?**

- Ürək dolusu gülüş. Tibb elmi deyir ki, gülüş insanın ömrünü uzadır. Canınız sağ, ömrünüz uzun olsun.

Eyrüz Məmmədov,
1989-cu il

Bu gün tanınmış yazıçı-publisist və kinossenarist, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, respublikanın Əməkdar jurnalisti Eyrüz Məmmədovun 69 yaşı tamam olur!

Son 30 ildə bir-çox tarixi-sənədli filmlərin müəllifi olan, Qarabağla, Sumqayıtla bağlı yaxın keçmişimizin tarixinə aid sənədli əsərləri, roman və povestləri ilə nəinki respublikamızda, hətta MDB ölkələrində və uzaq xaricdə də yaxşı tanınan yubilyar maraqlı həyat və zəngin yaradıcılıq yolu keçmişdir.

Ancaq ötən illərdə Eyrüz Məmmədov daha heç nə yazıb-yaratmasaydı belə, görkəmli Azərbaycan rejissoru Davud İmanovla birgə min əziyyətlə, təhlükələrlə üzləşərək ərsəyə gətirdikləri "Sumqayıtın əks-sədası" ("Эхо Сумгаита") filmi və Sumqayıtın ilk qurucuları, həm də sonrakı nəsli haqqında yazdığı oçerklər silsiləsindən ibarət fundamental "Sumqayıtım mənim" kitabı ilə də daim seviləcək, yüksək dəyərləndiriləcəkdi. Eyrüz müəllimin məşhur sənədli əsərlər üçlüyünü isə onun bir neçə il əvvəl yazdığı 1000 səhifədən artıq "Bir kəndin camaatı" tarixi-etnoqrafik romanı tamamlayır. Bu üç əsər kifayətdir ki, yazıçı-publisist-kinossenarist Eyrüz Məmmədov Sumqayıtın tarixində, Azərbaycan sənədli kinosunda və ədəbiyyatımızda hələ yüz illərlə qalsın, sevilsin.

Lakin istedadlı bir jurnalist kimi Eyrüz müəllim sonrakı illərdə xalqımızın azadlıq və Qarabağ uğrunda mübarizəsini əks etdirən daha bir neçə filmin - "Sumqayıt: Azadlığın əks-sədası", "Cəbhə bölgəsində", "Sumqayıtın bir axşamı" və digər filmlərin kinossenarilərini yazmışdır. Qarabağ və erməni-daşnak mövzularını daim diqqət mərkəzində saxlayaraq ("28-dən 29-na keçən gecə", professor Ramazan Məmmədovla birgə müəllifi olduğu "Sumqayıt-1988. Cinayət və cəza" tarixi əsərləri də erməni təxribatı ilə törədilmiş Sumqayıt hadisələrinin təhqiqinə, daşnak ideologiyasının ifşasına həsr edilmişdir), bu sahədə araşdırmalarını ardıcıl olaraq davam etdirməklə yanaşı Eyrüz müəllim son illərdə ədəbi yaradıcılıqla da məşğul olur. O, ümumilikdə 20-dən artıq kitabın, o cümlədən "2-ci paralel", "Anata", "P.S", "Dama Pika", "Mister Riç", "Bir, iki, üç... və yaxud Dağ çiçəyi", "Gecə... İncə gecə", "Zöhra və Kənan", "Qaranlığın çırağı", "Sən kimsən, Armando?" və s. bədii və tarixi kitabların müəllifidir.

...Eyrüz Məmmədov Sumqayıtın 3 yaşı təzəcə tamam olanda - 13 yanvar 1953-cü ildə respublikamızın paytaxtı Bakıda, sonralar uzun illər Sumqayıt mətbəəsinin direktoru olmuş gözəl insan, respublikanın Əməkdar poliqrafçısı Surxay Məmmədovun ziyalı ailəsində dünyaya göz açıb. O, kiçik yaşlarında ikən ailələri keçmiş SSRİ-nin böyük quruculuq işləri aparıldığı gənclik şəhərinə köçüb. İlk təhsilini də indi onun üçün dünyanın ən gözəl, doğma və sevimli şəhəri olan Sumqayıtda alıb.

İxtisasca jurnalist-filoloq olan Eyrüz ədəbi yaradıcılığa hələ Azərbaycan Dövlət Universitetinin filologiya fakültəsində təhsil alarkən başlamışdır. İlk hekayəsi 1971-ci ildə - 19 yaşlı tələbə ikən çap edilmişdir. Və mən onu məhz həmin vaxtlardan tanıdım - yaşca məndən üç yaş kiçik olan Eyrüz çevik düşüncəli, yaşlıları arasında öz dünyagörüşü ilə seçilən yaraşqlı bir oğlan idi. Yazdıqlarından da duyulurdu ki, Azərbaycan və dünya ədəbiyyatı ilə kifayət qədər yaxşı tanışdır. Hələ 15-16 yaşında yaradıcılığa başlayaraq, o dövr üçün maraqlı, çox qəribə və qeyri-adi görünən mövzularda, bir az avropasayaq hekayələr yazmağa çalışırdı və bununla da digər yeni yazmağa başlayan gənclərdən fərqlənirdi.

Elə o vaxtlar da hiss olunurdu ki, Eyrüz onun üçün doğma olan, ilk uşaqlıq və gənclik illərini yaşadığı Sumqayıtı çox sevir. Bu gün də o, bu gözəl şəhərin böyük təəssübkeşi, onun sevgisi ilə yaşayan bir ziyalı, yaradıcı adamdır. Təsadüfi deyil ki, onun ilk dəfə, həm də cəsarətlə girişdiyi mövzu da məhz Sumqayıtla, onun adının hər cür qarayaxma və iftiralardan bir jurnalist, bu şəhərin sakini, vətəndaşı kimi qorumaq istəyi ilə bağlı olmuşdur. Məhz bu istəkdən, Sumqayıta olan sevgidən irəli gələrək, o, fitnəkar erməni ideoloqlarının mənfur işğalçılıq siyasətini, M.Qorbaçovun riyakar rejimini əsaslı dəlillərlə və kinokadrlarla dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq məqsədilə Azərbaycanın tanınmış sənədli filmlər rejissoru Davud İmanovla birgə həyatlarını riskə ataraq aylarla Moskvada, Leninqradda və Rusiyanın digər şəhərlərində 20 Yanvar faciəsini və Sumqayıt hadisələrini törədənələr, onların qəddar iştirakçıları ilə bağlı çoxsaylı çəkilişlər aparmışdılar. Onlar xalqımıza qarşı qanlı cinayətlərdə əli olmuş bədnam SSRİ rəhbəri M.Qorbaçovu, Kremldəki Mərkəzi Komitə katibləri Liqaçovu, Yakovlevi, SSRİ Ali Sovetinin sədri A.Lukyanovu, Bakıda əsl faşist vəhşilikləri törətmiş Sovet ordusuna başçılıq edən marşal D.Yazovu, KQB generalı Kryuçkovu və digərlərini müsahibə zamanı ağır ittihamlar və suallarla "divara dirəmiş", onların çıxılmaz vəziyyətdə qalaraq öz cavabları ilə özlərini bütün dünyada ifşa etmələrinə səbəb olmuşdular.

Çox ciddi analitik və prinsipial mövqeyi ilə seçilən Eyrüz Məmmədov rejissor dostu ilə birgə xalqımızın ideoloji mübarizəsinin daim ön xəttində gedərək, gərgin əməkləri sayəsində işləyib-hazırladıqları, ermənipərəst Sovet rejiminə, daşnakların mənfur xristian həmrəyliyi, Qərb dövlətlərinin açıq-aşkar, bəzən də gizli himayəsi ilə ölkəmizə qarşı törətdikləri siyasi fitnələrinə, saysız təxribat və faciələrə kəskin etiraz, tutarlı cavab olan, yaxın keçmişimizin hərbi-siyasi qarşıdurmalarının əks etdirildiyi, peşəkarcasına araşdırıldığı "Sumqayıtın əks-sədası" ("Эхо Сумгаита") sənədli filminin vaxtında və çox yüksək peşəkarlıqla yaradılmasına nail olmuşdular. Qədim Göyçə və Zəngəzur ellərindən başlayaraq xalqımıza qarşı törədilmiş erməni vandalizminin Qarabağda və Sumqayıtda davamının sənədli araşdırmaları, Moskva-Yerevan xain qruplaşmasının təkzibedilməz ifşası kimi ərəşəyə gətirilmiş həmin film bu gün də mənfur daşnak-neofaşist ideologiyasının iç üzünü, düşmənin vəhşi-yırtıcı planlarını bütün qabarıqlığı ilə açıb-göstərən çox qiymətli, əvəzsiz bir tarixi sənəd kimi Azərbaycanın ideoloji, haqq mübarizəsində mühüm yer tutur.

Burda bir məqamı da xatırlamağa ehtiyac var. Belə ki, Eyrüz müəllimgilin çəkiliş qrupu Sumqayıt hadisələrinin təşkilatçılarından biri olmuş Edik Qriqoryandan müsahibə götürmək, onu danışdırmaq üçün Rusiyadakı cəzaçəkmə məntəqələrindən birinə gedərkən daşnak tör-töküntülərinin havadarları onlara hər cür maneə yaradır, onlara qarşı qəsd törətməyə çalışırdılar. Yaxşı ki, belə bir təxribatın ola biləcəyini elə əvvəlcədən istisna etməyərək, onları çətin səfərə yola salan Sumqayıt şəhərinin o vaxtkı qeyrətli, nüfuzlu "mer"-i - "ispolkom"-un sədri Rasim Eminbəyli onların təhlükəsizliyini təmin etmək barədə qabaqcadan düşünüb-daşınmışdı. Məsələn onda idi ki, Sovetin KQB agentləri o vaxt Azərbaycandan gəlməsi gözlənilən çəkiliş qrupunu izləyərək, onları ermənilərin sifarişi ilə məhv etməyi planlaşdırmışdılar. Lakin onları ölümdən digər bir KQB rəisi xilas edə bilmişdi. Bu, Sumqayıt şəhər DTK-sının rəisi, milliyyətçə rus olan polkovnik V. Lebedev idi. R. Eminbəyli ona möhkəm-möhkəm tapşırırmışdı ki, necə edirsən, et, ancaq mənim adamlarım ordan sağ-salamat qayıtmalıdır. Və o da öz növbəsində ermənilərin sifarişini yerinə yetirməyə hazırlaşan "kolleqalarına" tapşırırmışdı ki, "başınızın ağrımazını istəmirsinizsə, yerinizdə fərağat oturun, mənim rəisim tapşırıb ki, o "uşaqların" başından bir tük də əskik olmamalıdır. Buna təkcə mən yox, siz də başınızla cavabdehsiniz". Və Davud İmanovla Eyrüz Məmmədovun çəkiliş qrupu ordan vətənə təhlükəsiz şəkildə, sağ-salamat qayıtmışdılar. Sözsüz ki, bu məsələdə Rasim müəllimin yalnız rəis nüfuzu yox, həm də şəxsi nüfuzu və hörməti xüsusi rol oynamışdı.

Bu gün fəxrlə demək olar ki, məhz həmin film dünya ictimaiyyətinə bütün aydınlığı ilə göstərir ki, Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın tərkibindən çıxarılaraq Ermənistanla birləşdirilməsi ideyasının arxasında ermənilərin hələ 200 il əvvəl hiyləgərcəsinə düşünüb-daşındıqları, silahlı təxribatlara, terrorizmə, işğalçılığa əsaslanan "Dənizdən dənizə" ("От моря до моря") mənfur planı dayanır ki, onu da ardıcıl olaraq ABŞ-ın və Fransanın diaspor və terrorçu təşkilatlarının dəstəyi, təsiri ilə mənfur Aqanbekyan-Şahnazarov-Qorbaçov üçlüyü həyata keçirmək üçün bütün vasitələrdən istifadə etmişlər. Qeyd etmək lazımdır ki, əgər "Sumqayıtın əks-sədası" ("Эхо Сумгаита") tarixi-sənədli filmi o vaxt - "isti-isti" çəkilməsəydi, indi - həmin əli qanlı cəlladların artıq həyatda olmadıqları bir vaxtda belə bir filmin yaradılması mümkün olmazdı və olsaydı da belə, bu cür effektiv alınmazdı. İndi geriye boyulanarkən bunu qətiyyənlə inkar etmək olmaz ki, kinossenarisini Eyrüz müəllimin mərhum Davud müəllimlə birgə hazırladığı və çəkilişlər apardığı həmin film bu gün Azərbaycanda 1988-1994-cü illərdə baş vermiş hadisələrdən yeni nəslin və dünya ictimaiyyətinin xəbərdar olması baxımından çox böyük tarixi əhəmiyyətə malikdir.

Və təsadüfi deyil ki, hər il 20 Yanvar şəhidləri anılarkən yalnız respublikamızda deyil, həm də həmvətənlərimizin yaşadığı MDB, Avropa, Latin Amerikası və planetin digər ölkələrində həmin film inkaredilməz faktları və görüntüləri ilə ideoloji təbliğatımızda kəsərli bir vasitə kimi mühüm yer tutur. Filmin yaradıcılarından biri kimi isə Eyrüz müəllim bütün il boyu, tez-tez gənclərlə görüşlərə dəvət edilir, zəngin yaradıcılığa malik bir kinossenarist və yazıçı olaraq yaxın keçmişimiz və bugününümüzə bağlı diskussiyalarda maraqlı söhbətləri ilə minlərlə oxucunun marağına səbəb olur, vətənpərvər, qeyrətli bir publisist kimi onların sevgisini, rəğbətini qazanır.

Son illərdə daha çox bədii yaradıcılıqla məşğul olan Eyrüz Məmmədov olduqca məhsuldar çalışaraq, öz yeni əsərləri ilə ildə bir-neçə dəfə oxucularını sevindirir. Onun tarixi-bədii əsərləri dünyanın bir çox xalqlarının dilində - rus, ingilis, türk, alman, ispan, fransız və s. dillərdə nəşr olunaraq, geniş yayılmışdır. Vətənimizin, doğma şəhərimiz Sumqayıtın 1988-ci ildən başlayan ağır günlərində o, həm də "Эхо Сумгаита" ("Sumqayıtın əks-sədası") qəzetinin redaktoru kimi də

Azərbaycanın informasiya blokadasının yarılmasında, Qarabağ həqiqətlərinin oxuculara doğru-dürüst çatdırılması, yayılması işində də geniş fəaliyyət göstərmişdir.

Bu gün onun "Qızıl qələm", Həsən bəy Zərdabi adına və "Araz" ali ədəbi mükafatlarının laureatı olması da uzun illər gərgin, yorulmaz əməyinin nəticəsidir. Rusiya Beynəlxalq Jurnalistlər Assosiasiyasının üzvü olması isə Eyrüz müəllimin bir yazıçı-publisist kimi MDB ölkələrində də böyük nüfuza malik olmasından xəbər verir.

Eyrüz müəllim milli mətbuatımızın dəyərli, fərqli nümayəndəsi olmaqla yanaşı həm də gözəl ailə başçısı, sədaqətli dostdur. Və bu gün onu qədirbilən xalqımız, onu sevən minlərlə oxucusu, dostları adından şərəflə yaşamış ömrünün gözəl, əlamətdar günü - 69 yaşı münasibətilə ürəkdən təbrik edir, ona gəncliyində olduğu kimi möhkəm sağlamlıq, uzun ömür, yaradıcılıq eşqi, enerjisi arzulayırıq və deyirik: Vətənimizin qeyrətli ziyalı oğlu, sənin adın, ötən illərdəki gərgin, səmərəli yaradıcılıq fəaliyyətin Sumqayıtla, Azərbaycanla bağlı olduğu kimi, Sumqayıtımızın, Azərbaycanımızın da adı səninlə bağlıdır və həmişə də belə olacaq!

100 yaşa, Vətənin qeyrətli ziyalı oğlu!

Rəhman Orxan,
Əməkdar jurnalist

Yazıçı, publisist Eyrüz Məmmədovun yeni kitabı işıq üzü görüb

Həm aktual mövzularla bağlı publisistik, həm də maraqlı nəsr əsərləri ilə oxucuların qəlbinə yol tapmış tanınmış istedadlı yazıçı-publisist, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, Respublikanın Əməkdar jurnalisti Eyrüz Məmmədovun növbəti əsəri – “EPİ” romanı işıq üzü görüb.

Yenicə çapdan çıxmış 300 səhifəlik həmin romanı 3 gün ərzində oxuyub qurtardıqdan sonra kitab haqqında fikrimi qısa da olsa yazmağı qərara aldım. İlk əvvəl onu deyim ki, mən dostum Eyrüzün bütün yaradıcılığını müntəzəm olaraq izləyirəm. Yazıçının çap olunan neçə-neçə publisistik kitablarıyla bərabər indiyə qədər nəşr olunaraq oxucuların ixtiyarına verilən çox sayda romanlarının da hamısını oxumuşam. Onu da deyim ki, həmin kitablardan bir çoxunun hələ redaktoru da olmuşam. Nəşr olunmamış daha bir neçə hazır romanları onun özünün şəxsi kompüterinin yaddaşında olmaqla tezliklə çap olunacağı günlərini səbirsizliklə gözlədiklərindən də xəbərim var.

Eyrüz həm istedadlı jurnalist, həm də məhsuldar yazıçıdır. Onun bütün romanları demək olar ki, ülvə sevgidən, saf məhəbbətdən, insanın bu yolda qarşılaşdığı çətinliklərdən, həyatımızın ayrı-ayrı sahələrində baş verən real, bəzən də acı olan problemlərdən, iradəsi, zəhməti və istedadı nəticəsində həmin çətinliklərin öhdəsindən gəlməyi bacaran qəhrəmanların həyatından bəhs edir. O, böyük həvəslə oxuculara kitabdakı qəhrəmanların gələcək həyat talelərinin uğurlu və ya uğursuz yazılmasının əsas səbəbinin özlərindən asılı olduğunu çatdırır. Onun romanlarını oxuyan gənclər sevgi dolu real bir həyata atılmamışdan əvvəl qəhrəmanların buraxdığı səhvlərdən nəticə çıxarmağa çalışır və bu yolda özlərinə düzgün istiqamət götürürlər. Onu da deyim ki, Eyrüzün romanlarını orta və yaşlı nəslin nümayəndələri də çox həvəslə oxuyurlar. Elə özüm də bir o qədər yaşlı olmasam da, ürəklə onların adından söyləyə bilərəm ki, həmin romanları biz də bəyənirik və onları oxumaqla nostalji hisslərə qapılmaq biz yaşda olan oxuculara da xoş təsir bağışlayır. Sonu nikbin notlarla bitən, bəzən də novella kimi gözlənilməz olan belə romanlar yaşlı insanlara həyatda yaşamağa stimül verir. Amma onu deyim ki, müəllifin “EPİ” romanı onun digər əsərlərindən ciddi şəkildə fərqlənir. Maraqlıdır ki, abstrakt stildə və fantaziya üslubunda yazılmış bu roman çox oxunaqlı və olduqca da maraqlıdır. Kitab oxucuda sevinc, inam və bəzən də qorxu hisslərini bir araya gətirir, oxucunun öz ruhunun da bədənindən çıxaraq qəhrəmanların ruhları ilə canlı dialoqa girdiyi fikrini yaradır. Oxucu özünü romanda baş verən hadisələrin mərkəzində hiss edir və bəzən isə özündən asılı olmayaraq həmin hadisələrin sanki iştirakçısına çevrilir. Romanda belə bir fikir diqqəti cəlb edir ki, insanların canından çıxan ruhlardan, məkan və zaman etibarlı ilə başqa kainatlarda olan ruhlarla görüşür və onlarla ünsiyyətə girir. Kitabda bəşəriyyəti düşündürən problemlərdən, onun həyata sağlam və ziddiyətli baxışlarından, Xeyirlə Şərin qarşıdurmasından, Allahın mərhəmətindən, İblisin Allaha qarşı olmasından və insanları düz yoldan çıxartmağa çalışmasından bəhs olunur.

Yazıçının adını “EPİ” qoyduğu bu romanın əsas qayəsi dünyada ağır xəstəlik kimi tanınan epilepsiya barədə daha geniş təsəvvür yaratmaqdır. Bir çox dünya şöhrətli adamların da bu sağalmaz xəstəlikdən əzab çəkdiqlərini və çoxlarının da elə bu səbəbdən dünyalarını vaxtsız dəyişdiqlərindən söhbət açıldığı “EPİ” romanını oxuduqca hələ neçə əsr bundan əvvəl insanların bu günümüzdə qədər necə əziyyətlər çəkdiqlərinin şahidi olursan. Romanı oxuduqca Sokratın şagirdi, Aristotelin müəllimi olmuş dünyanın ən dahi filosoflarından biri olan Platonun, dünya şöhrətli imperator Yuli Sezarın, hərbi meydanında məğlub olmağı sevməyən Napoleonun, Rusiya imperatorluğunu yaradan çar I Pyotrun və eləcə də hərbi meydanında kişi paltarını geyinərək dövlətinin müdafiəsi uğrunda mübarizəyə qoşulan və Kralın əmri ilə hətta müharibə zamanı orduya rəhbərlik edən 17 yaşlı gənc qız Janna Darkın bu xəstəlik qarşısında necə aciz qaldıqları oxucuya məlum olur. Hollandiyanın ucqar bir yerində yerləşən Qrot-Zünderi kəndində böyük və çox kasıb bir ailədə anadan olmuş və ölümündən sonra dünyaca şöhrət qazanan rəssam Vinsent Van Qoq əgər bu xəstəlikdən əziyyət çəkməsəydi, bəşəriyyət üçün hələ nə qədər gözəl əsərlər yarada bilərdi. Təəssüf ki, o, bu ağır xəstəliyin yaratdığı ağrılara dözə bilmədiyindən ömrünün 37-ci baharında tapancadan açdığı atəşlə özünə qəsd etmişdi. Hələ onu da vurğulayım ki, görkəmli rus yazıçısı Fyodor Dostoyevski, alman alimi Fridrix Nitsxe və adları bu kitaba düşməyən bir çox məşhurlar epilepsiya xəstəliyindən əziyyət çəkməsəydilər, sağlamlıqları normal olsaydı, bu gün biz, əlbəttə ki, hansısa yazılmamış romanların oxucusu və ya elmi ixtiraların şahidi olmuş olardıq. Epilepsiya xəstəliyinin bu gün də mövcud olması və insanlar arasında geniş yayılması böyük təəssüf hissi doğurur.

Kitabı oxuduqca ətrafımızda olan belə insanların yaşadığını indiyə qədər nədən nəzərə almamağımıza və onlara hər hansı bir formada diqqət göstərə bilmədiyimizə görə peşimançılıq hissi bizi daxilən narahat edir. Əsər oxucunu insanlara qarşı mehriban və qayğıkeş olmağa səsləyir. Romanı əldə edib oxumaq istəyən və eləcə də oxuculara maraqlı qalması baxımından kitabda yazılan daha inandırıcı, daha təsirli və kövrək hadisələr barədə danışmaq fikrində deyiləm. Təkcə onu deyə bilərəm ki, kitabı oxumaq üçün vaxtını sərf edəcək oxucuların peşiman olmayacaqlarına tam əminəm. Düşünürəm ki, hörmətli yazıçı dostum Eyruzun bu kitabını onun daha bir uğuru hesab etmək olar və bu münasibətlə onu təbrik edirəm.

Arif Ərşad,
yazıçı-publisist

Eyrüz Məmmədovun əsərləri

Kitablar

1999

1. **Sumqayıtım mənim:** Sumqayıtın qurulmasında və inkişaf etməsində əməyi olan elm adamlarının, ziyalıların, fəhlələrin həyatı və yaradıcılığı haqqında / A. Hacıyeva; Eyrüz Məmmədov. – Bakı: “Sumqayıt” nəşriyyatı, 1999. – 604 s.

“Sumqayıtım mənim” kitabında Sumqayıtın qurulmasında və inkişaf etməsində adlı-sanlı dövlət və ictimai xadimlərin, partiya və təsərrüfat rəhbərlərinin, ziyalıların və fəhlələrin həyatı və yaradıcılığından bəhs edən очерklər və müsahibələr toplanmışdır.

Kitabın içindəkilər: Sumqayıtım Sumqayıtı sevnənlərindir; Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Fərmanı; Nə üçün Sumqayıtı Sumqayıt adlandırırlar?; Sumqayıt (şeir); Sumqayıtın dünəni; Sumqayıt Azərbaycanın gələcəyidir, onu yaşatmaq lazımdır (**Kamran Hüseynov**); Qurmaq, yaratmaq eşqi (**Mehbalı Əmiraslanov**); Bir qəlbin hərarəti (**Yəhya Məmmədov**); Sumqayıt mətbuatının yaradıcısı; (**Məmmədyar Ağayev**); Mənim tacım xalqımın mənə verdiyi qiymətdir (**Məhəmməd Cəlilov**);

Əkilən hər bir ağac insan əməyi, insan taleyidir (**Kərim Axundov**); Atam deyirdi ki, ailəmizin dağılmasını rəvac bilmə (**Səməd Şəfiyev**); Sumqayıtın ləyaqətli xanımı (**Möhtərəm Məmmədova**); Mənim sözüm də, çıxışım da, gördüyüm işlərdir (**Məzahir Abdullayev**); Ziyalı işıq saçmaqla yanaşı, həm də əqidəli və məsləkli olmalıdır (**Zəbi Abdullayev**); Sumqayıtın gələcəyinə inam var idi (**Yevdakiya Dobkina**); Osman Sarıvəlli düz deyib: kim yüz il yaşamasa, günah onun özündədir (**Əli Mustafayev**); Mən əməyə həmişə sadıq olmuşam, əmək də məni ucaldıb (**Zəminə Həsənova**); Memarlıq millətin yaşayışı, fəaliyyət və istirahət tərzinin ahəngdarlığıdır (**Süleyman Hacıyev**); Böyük təcrübəyə malik həkimin nüfuzu da böyük olar (**Adil Babayev**); Daima Yanar işıq (**Xeyransa Verdiyeva**); Ürəklərdə onun haqqında xoş xatirələr yaşayır (**Hüseyn Axundov**); 30 il ərzində mətbəədən şikayət olmayıb (**Surxay Məmmədov**); Mənalı həyat yolu (**Şölə**

Səmədzadə); RAKa, SPİDə qarşı vaksinin tapılacağına əminəm (**Ağadadaş İbrahimov**); Elmin və Sumqayıtın milli fəxri (**Əsgər Abdullayev**); Demərkim ki, qocalmışam (**İzzət Sadıxov**); Kişi sıxılmaz, ağlamaz (**İsgəndər Qasimov**); Kompleks briqadalarının yaradıcısı (**Aslan Osmanov**); Onun peşəsi inşaatçı yox, insanlıq idi (**Sərvər Bədəlbəyli**); Ömrün unudulmaz izləri (**Alim Əhmədov**); İnsanlara məhəbbətim olmasa, cərrah bıçağı əlimdə titrəyər (**Dünyamalı Qasimov**); Elmi işçi olmağa marağım var idi (**Həsən Sadıqov**); Azərbaycan anasını təhqir eləmək Vətəni təhqir eləmək deməkdir (**Şəmsad Pənahov**); Sənətinin vurğunu (**Xanım Əliyeva**); Sumqayıtın tarixini onun cəfakəş jurnalistləri yazmışlar (**Xasay Cahangirov**); Təvazökar və qayğıkeş insan (**Mehdi Əliyev**); Sumqayıt mənim gənclik yaşlarımdır (**Nadir Balakışiyev**); Jurnalistlə mədəniyyət işçisi arasında yaxınlıq, oxşarlıq çoxdur (**Zərifə Təhməzova**); Onun yeri görünür (**İsmayıl Sadıxov**); Cavanların fikirlərində bir sərbəstlik var, bu məni çox sevindirir (**Həqiqət Aslanov**); Elm dünyəvidir, onu birtərəfli inkişaf etdirmək olmaz (**Mustafa Salahov**); Pripiskaların müəllifləri xalq deyildi, rəhbərlər idi (**Əlqəmə Orucov**); Çörəyim həmişə halal olub, çünki onu alın təri ilə qazanmışam (**Dadaş Dadaşov**); Sumqayıt mənim Vətənimdir, həyatımdır, nəfəsimdir (**Hüseynağa Sədrəddinov**); Ermənilər xaraktercə qorxaq millətdir (**Xudaverdi Məmişov**); İnsanlara hər şeyi bağışlaya bilərəm, vaxtı oğurlayanları heç vaxt bağışlaya bilmərəm (**Xalid Rzayev**); Əqidəli və prinsipial insan (**Ərşad Kərimov**); Tikinti həyatımın özəyidir, desəm yanılmaram (**Qəzənfər Quliyev**); Ticarətdə mütərəqqi formalara üstünlük vermək lazımdır (**Həmid Nəzərli**); İnsanın taleyi ilə oynamaq olmaz (**Kamran Bağirov**); Dünya da boşalır şair ölən gün (**Zülfüqar Qodmanlı**); Sumqayıt öz ləyaqətli kadrları ilə həmişə fərqlənib (**Sabir Rzayev**); Ötən illərə heyfslənmək lazım deyil, bu bizim tariximizdir (**Müzəffər Gülümov**); Əynimə geyindiyim ağ xalata paklıq nümunəsi kimi qəbul edirəm (**Cəfər Quliyev**); Sumqayıtın gələcəyinə inanıram (**Şənlik Əliyev**); Dünyada silah yox, zəka hökmdarlıq edəcəkdir (**Minarə Tahirova**); Taleyi

bilinən və bilinməyən insan (**Zülfü Hacıyev**); Poeziya həyatın, varlığın özüdür (**Əvəz Mahmud Lələdağ**); Biz özümüzü yox, millətimizi, gələcəyimizi düşünməliyik (**Xanımqız Feyziyeva**); Söz verdin, yerinə yetir, yetirə bilməyəcəksənsə, söz vermə (**Məmmədrza Paşayev**); Torpaq həsrəti ürəyimi ağrıdır, göynədir (**Salman İsmayilov**); İnam və çalışqanlıq qələbə üçün əsas şərtidir (**Telman Salahov**); Onun adı olan yerdə umu-küsü əriyirdi (**Tofiq Əhmədov**); Müasir gəncləri Sumqayıtın ümidli gələcəyi hesab edirəm (**Sevil Bayramova**); Elmdə itirilmiş vaxtı heç nə ilə əvəz etmək olmaz (**Ayaz Əfəndiyev**); Sumqayıt mənim üçün doğma Vətən, ev, ocaqdır (**Zaman İsgəndərov**); Sumqayıtda ağsaqqallara olan hörməti heç nəyə dəyişmərəm (**Xasay Muradov**); Həyat mübarizədir, mübarizədən qaçmaq isə kişilikdən deyil (**Zamin Hüseynov**); Qarabağ bizi qınayır (**Əsrəf Şəfiyev**); Dünən bu günümün rahatlığı üçün heç bir şey etmədiyimə heyifsilənmirəm (**Feyzi Mustafayev**); İnsanları pis yoldan, pis əməldən çəkəndirilmiş, onları düz yola səsləmişəm (**Natiq Qulubəyov**); Sumqayıt əhalisinin 90 faizi halal çörək sahibidir (**Xıdır Alovlu**); Komsomol illəri həyatımın ən şirin illəri idi (**Abdulla Zeynalov**); Kişiliyin ən böyük şərti xəyanətkar olmamasıdır (**Nərcə Ağayev**); İnamı qırmaq yox, onu yaşatmaq lazımdır (**Məmmədəli Tağıyev**); Pedaqoq, alim və ziyalı (**İldırım Qasımlı**); Hər bir rəsm əsəri gözəlliyi tərənnüm eləməlidir (**Vaqif Nəzirov**); Respublikadan kənarda Sumqayıt adını eşidəndə bədənimdən bir qərribə gizilti keçir (**Qədir Süleymanov**); Sumqayıtın təəssübkeşliyini hər şeydən üstün tuturam (**Fikrət Sadıxov**); İğtişaşlar haqqında bizim heç bir məlumatımız yox idi (**Təvəkkül Məmmədov**); Bir yarpaq da Vətəndir (**Hacı Ağəddin Mansurzadə**); Bir neçə sədaqətli dostu çıxmaq şərti ilə telefonum susur (**Arif Şəfiyev**); Həyatım mübarizə içərisində keçsə də geri çəkilməmişəm (**Eldar Nurəliyev**); Sumqayıtın işıqlı gələcəyinə inanıram (**Zakir Əsədov**); Əgər bir insanın həyatını uzatmağa qabilsənsə kömək əlini əsirgəmə (**Məhəbbət Məhərrəmov**); SAZ sənətini musiqilərin şahı hesab edirəm (**Hümbət Nağıyev**); Işıq, od və su olan evdə xeyir-bərəkət də çox olar (**Laura Bünyadova**); Mənəvi təskinliyi masa arxasında tapıram (**Famil Süleymanov**); Arzum trestin əvvəlki şan-şöhrətini özünə qaytarmaqdır (**Maqsud Maqsudov**); Bəzən öz hisslərimi adi qəzet məqaləsinə sığışdırma bilməmişəm (**Qüdrət Məlikov**); Mən düşmənin xəyanətini bağışlaya bilərəm, dostun xəyanətini isə heç bir vaxt (**Fəzail Tağıyev**); İstehsal bərpa olunmalıdır, yoxsa əməksevərliyi itirə bilərik (**Sahib Qarayev**); Sərkərdə (**Məhəmməd Əsədov**); Dağlıq Qarabağın izləri çox-çox uzaqlara gedib çıxır, hətta okeanın o biri tayına (**İsmət Qayıbov**); Onunla işləmək mənim üçün xoş idi (**Rasim Eminbəyli**); Sumqayıt öz kadrlarının qiymətini yaxşı bilir (**Məhiyyədin Abdullayev**); Teatr mənim həyatımdır, mən onunla qidalanıram (**Valeh Kərimov**); Dünyada bütün ağırlara su çiləyən analardır (**Lətifə Cabbarova**); Sumqayıt həqiqətlətini bütün dünyaya çatdırdıq (**Davud İmanov**); Sumqayıt Azərbaycan xalqının nicat yeridir (**Əhməd Rəcəbli**); Həyatda gördüyüm hər müqəddəs iş (**Vaqif İbrahim**); Yasəmənin ətrindən doymuram, ondan Şuşanın, Qubadlının iyini alıram (**Şəhla Abışova**); Sumqayıtın cazibə qüvvəsi böyükdür (**Şaiq Əliyev**); Bakıdan Sumqayıt həqiqətən böyük və gözəl şəhər kimi görünür (**İsgəndər İsgəndərov**); Tənhalıq insanların öz fikirləri ilə yaşaması deməkdir (**Rövşən Sərdarlı**); Gənclərin enerjisi tükənməzdir, onları düzgün istiqamətləndirmək lazımdır (**Təbrik Quliyev**); Həyatda yaşamağın özü gözəldir (**Təyyarə Namazova**); Poeziya və musiqi həkimlik sənətinin tərkib hissəsidir (**Hüsaməddin Ömərov**); Kinli adamlara həsəd aparmıram, onlar həyatda ən ucuz adamlardır (**Nasir Rzayev**); Laçın tez-tez yuxumun qonağı olur (**İsmayıl Əmiraslanov**); Sumqayıt mənim həyatım, taleyimdir (**Şakir Həsənov**); Sumqayıtın və sumqayıtlıların ürəkləri küçələri kimi böyük və genişdir (**Əli Sadıxov**); Mən özümü Sumqayıtsız təsəvvür etmirəm (**Cəbrayıl Əlinağıyev**); Nail olduğumuz hər bir uğur və müvəffəqiyyət Sumqayıtın adı ilə bağlıdır (**Əli Əmirov**); Torpaq həsrəti böyük dərdədir (**Nəbi Nəbiyev**); Sumqayıtın təəssübkeşi (**Əli Həsənov**); Arzum babam Mir İsmayıl Ağanın qəbrini ziyarət etməkdir (**Miradil Seyidov**); Böyük ürəyin sahibi (**Əli Atayev**); Elmin, mədəniyyətin inkişafı iqtisadiyyatın təşəkkül tapmasından asılıdır (**Qüdrət Kərimov**); Uşaqlarına çörək pulu tapmayanların gözü qarşısında imarətlər ucaltmaq cinayətdir (**Elman Qaziyev**); Ciddi nizam-intizam, qarşılıqlı səmimiyyət və etiqad işimizin uğurudur (**Arif Rəcəbov**); Sumqayıt Azərbaycanın canlı coğrafiyasıdır (**Hüseyn Qəribov**); Ağ çiçəkləri sevirəm, bir də hüdudsuz göylərin rəngini (**Ofelya Babayeva**); Biz iqtisadiyyatda yox, əxlaqda inflyasiyaya uğramışıq (**Mail Tağıyev**); Təbiət nə qədər səbrli və dözümlü olsa da övlad nankorluğuna dözməz (**Məhəmməd Məmmədov**); Sumqayıtın yaşadı (**Eldar İsmayilov**); İnsan özünü ana təbiətin qoynunda keçirəndə rahatlıq tapır (**Arif İslamzadə**); Mənim həyatımda bir amalım olub, beynəlxalq yarışlarda Azərbaycanın bayrağını yüksəklərə qaldırmaq (**Firdovsi Ömərov**); Həyatda nəyə nail olmuşamsa, Sumqayıta minnətdaram (**Yaşar Quliyev**); Keçmişini itirmək, gələcəyinin

itirmək deməkdir (**Olya İslamova**); Sumqayıt sumqayıtlıların özü qorumalı və yaşatmalıdır (**Akif Zeynalov**); Teatr həyatdır, ömür-gündür, var-dövlətdir (**Afaq Bəşirqızı**); Azərbaycan Sumqayıtdan başlayır (**Rafiq Yusifoğlu**); Sumqayıtın qazandığı itirdiyindən qat-qat çoxdur (**Şakir Abuşov**); Ən böyük qəbahət mehribançılığın, ünsiyyət vasitələrinin itirilməsidir (**Cümşüd Kərimov**); Sumqayıtın güclü intellektə malik ziyalılar ordusu var (**Rəhman Orxan/Məmməd zadə**); Azərbaycanın müstəqillik qazanmasında Sumqayıtın müstəsna rolu olub (**Yusif Sevdimaliyev**); Sumqayıtın sədaqətinə və mehribançılığına daim borcluyam (**İslam İslamov**); Sumqayıt bizim tale şəhərimizdir (**Ağalar İdrisoğlu**); Sumqayıtın ziyalılar şəhərinə çevriləcəyinə inanıram (**Akif Allahverdiyev**); Sumqayıt çox sevirəm, ona görə də burada yaşayıram (**Surdar Muradov**); Sumqayıtda insanlar həmişə öz zəhməti ilə ucalıb (**Aftandil Nuriyev**); Sumqayıt çaşqınlıq içərisindədir. Bütün təzadlara baymayaraq o, öz yönümünü tapacaq (**Şahmar Qəribli**); Sumqayıtın isti ocağına yığılmışıq (**Oktay Tahirov**); Şirin söz məlhəmdir, ruhdur, qüvvədir (**İbrahim Səfərov**); Sumqayıtın problemlərinə ailəmin problemləri kimi baxıram (**Tofiq Hüseynov**); Xalqın mənafeyi naminə (**Malik Abbasov**); Torpaqlar azad olunarsa, kəndə qayıdıb ilk növbədə anamın qəbrini ziyarət edəcəyəm (**Malik İsaqov**); Sumqayıt bizi böyüdü, tərbiyə edib, bizə çörək verib (**Seyfulla Əsədullayev**); Eyfel qülləsindən Parisi yox, Sumqayıtı gördüm (**Zakir Fərəcov**); Almanlar Sumqayıtlıların qonaqpərvərliyinə və insani münasibətlərinə həmişə heyran qalıblar (**Akif Kərimov**); Sumqayıt təmənnəsiz şəhərdir (**Aydın Abbasov**); Jurnalistika bəşəriyyətə xidmət edən bir sənətdir (**Ətrabə Rzayeva**); Sumqayıtda yaşamaq şərəfdir (**Tahir Məmmədov**); Müəllim tarixin sınaqlarından həmişə şərəflə çıxıb (**Vidadi Bağirov**); Həsret gülləsi düşmənin gülləsindən qorxuludur (**Soltan Əsədov**); Jurnalist ilk növbədə öz vicdanı qarşısında təmiz olmalıdır (**Aida Eyvazlı**); Londonda tez-tez oxuduğum 11 saylı məktəbi və Xəzəri xatırlayıram (**Famil İsmayilov**); Sumqayıtım, əziz şəhərim mənim (**Zəhra Daşdəmirova**); Təqaüdçü (**Şəfiqə Məmmədova**); Azərbaycan Respublikasının Dövlət mükafatı laureatı, inşaatçı (**İdris Dadaşov**); Fermer (**Qaçay Bayramov**); Sumqayıt Superfosfat zavodunun direktoru (**Süleyman Hüseynov**); Sumqayıt şəhər icra hakimiyyəti tikinti, nəqliyyat və rabitə şöbəsinin müdiri (**Mirzəağa Rəşidov**); Mühəndis (**Hikmət Salahov**); Sumqayıt bərpa müalicə xəstəxanasının terapiya şöbəsinin müdiri (**Gülafət Əliyeva**); Azərbaycan Respublikası kimyaçılar sahə həmkarlar komitəsinin sədri (**Vaqif Ömərov**); Azərbaycan Sənaye İnstitutunda “Azərbaycan və Rus dilləri” kafedrasının müdiri (**Ramazan Məmmədov**); Sumqayıt mətbəəsinin direktoru (**Aydın Məlikov**); Şəhər Təhsil Şöbəsi metodmərkəzin direktoru (**Sabir Məmmədov**); Uşaq Somatik Sanatoriyasının Baş həkimi (**Tahir Hüseynov**); Sumqayıt Şəhər Gənclər və İdman baş İdarəsinin rəisi (**Musa Həsənov**); Təqaüdçü (**Zərifə Bağirovna**); İnşaatçı (**Elçin Məmmədov**); Sumqayıt Şəhər Təhsil Şöbəsinin müdirinin müavini (**Vaqif Ələkbərov**); Azərbaycan Politologiya və Sosial İdarəetmə İnstitutunun dosenti, tarix elmləri namizədi (**Aleksandr Kunin**); “Exo Sumqaita” qəzetinin mühasibi (**Sevinc Nəbiyeva**); Sumqayıt icraiyyə komitəsi sədrinin sabiq köməkçisi-ümumi şöbənin müdiri (**Elman Məmməd zadə**); Hüquqşünas (**Səfər Əsədov**); Bərpa Müalicəsi Xəstəxanasının şöbə müdiri, şəhərin baş kardioloqu (**Kamil İbadov**); “Qövsü-Quzey” bədii istehsalat reklam firmasının direktoru (**Elxan Hacıyev**); Mühəndis (**Rövşən Səmədzadə**); Azərmetalinvest istehsalat birliyi Baş direktorunun müavini (**Nizami Cavadov**); Beynəlxalq dərəcəli idamna ustası, Avropa və Olimpia çempionu (**Rövşən Hacıyev**); Kitabın müəllifləri haqqında Aygün Hacıyeva; Eyrüz Məmmədov; Sumqayıt və sumqayıtlılar Tarixin bir anı.

2000

2. **2-ci paralel:** / Eyrüz Məmmədov, red.: Hacı Ağəddin Mansurzadə. –Sumqayıt: “Sumqayıt” nəşriyyatı, 2000.–116 s.

E. Məmmədov kitabda çoxlarına bəlli olmayan Sumqayıt tarixinin görünməyən, qaranlıq səhifələrindən bəhs edir. Sovet ideologiyası bunu işıqlandırılmasını yasaq etsə də, müstəqillik qazandıqdan sonra bir çox pərdələr aradan götürülmüş, qadağa olunan mətləblərə aydınlıq gətirilmişdir. Müəllif şəhərin tarixində çoxlarına məlum olmayan hadisələri və insan talelərini qələmə alaraq oxucusunu 2-ci paralel xətlə inkişaf edən acılı-şirinli ömür günlərin və həmin illərdə baş verənlərin canlı şahidinə çevirir.

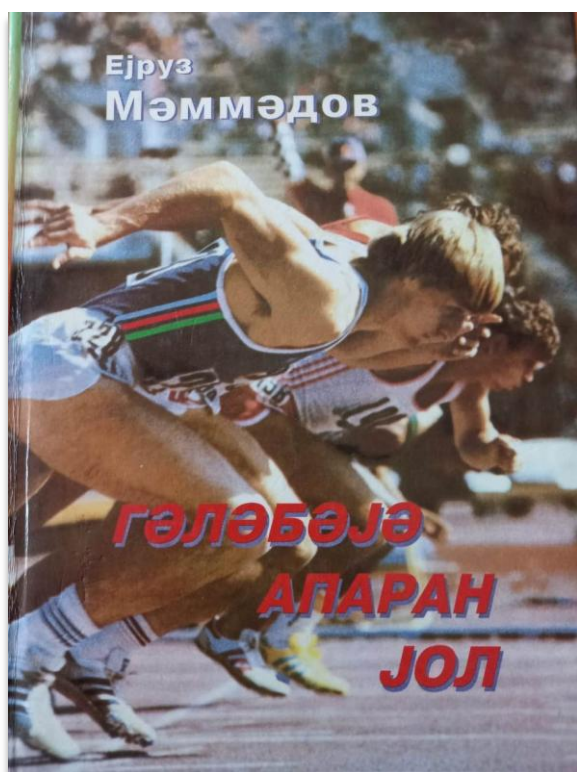
Kitabın içindəkilər: Ön söz; Qatarda; Kirsan dayı; İsti corab; Sibir üçün darıxmısan?; Filinin aqibəti; Xəzərlə zarafat olmaz; Mədinə xala; Elista; Eynəkli kişi; Xayo Eyler; Onların taleyi; Gözəl himn; İtalyan Çerzi; Tale də bir qismətdir; Xam torpaq; Küçələrə su səpmişəm; Kremlin qurultaylar

sarayı; Etiraz aksiyası; Xomsa və Lenyano; Süleyman Dəmirəl; Rza Əfqanlı; Piteşti, Lyudviqshafen; Ali məclis şərəfinə peşə xəstəlikləri; Xlor; Partlayış; Nümayiş; Qanlı yanvar.

3. **Qələbəyə aparan yol** / Eyrüz Məmmədov. – Bakı: “Sumqayıt” nəşriyyatı, 2000. – 380 s.

Eyrüz Məmmədovun “Qələbəyə aparan yol” kitabı Sumqayıtın tarixində idmançıların şərəfli əmək yolundan, beynəlxalq arenalarında qazandıqları uğurlardan bəhs edilir.

Kitabın içindəkilər : Sumqayıtlı idmançılar XXI əsrdə həm Avropa, həm dünya, həm də Olimpiya yarışlarında öz tutarlı sözlərini deyəcəklər (**Şakir Abuşov**); Arzum budur ki, Sumqayıt idmançıları Azərbaycan bayrağını xarici dövlətlərdə daim yüksəklərə qaldırsınlar (**Seyfəddin Rəhimov**); Sumqayıt idmançılarına sağlam, iradəli və mübariz olmağı arzulayıram (**Vidadi Bağirov**); Ən böyük arzum budur ki, Sumqayıt gündən-günə gözəlləşərək öz gənclik adını qoruyub saxlaya bilsin (**Musa Həsənov**); Özünə inanan idmançı yenilməz olur (**İsmayıl Əhmədov**); O, futbolda ədalətsizliyi sevməzdi (**İsay Abramaşvili**); Sumqayıt hələ cavandır, təzə iməkləyir, qoy ayağa dursun, biz bakılıları geridə qoyacağıq (**Xəlil Səfiyev**); Daim narahat, daim axtarışda olan insan (**Ramiz**

İsmayılov); Əsl idmançıda 50 faiz istedad, 50 faiz isə əməyə məhəbbət olmalıdır (**Faiq Babayev**); “Dama oyunu şahmatın anasıdır, layiqli anası(**Ənvər Əlizadə**); Kabinetdə oturub işləmək adamı sıxır, genişliyə çıxmaq istəyirsənsə, idman meydançalarını göz (**Rauf Əfəndiyev**); Sumqayıt idmanının şərəfini qoruyan sədr (**Oqtay Hüseynov**); İdmançıların mənəvi dayağı (**Nəsir Zeynalov**); Mən gedirəm, lakin ürəyim burda qalır (**Elman Tahirov**); Mən Sumqayıtı Bakıdan heç vaxt ayırmamışam, onu özümə həmişə doğma bilmişəm (**Asəf Budaqov**); Tərbiyəm elə olub ki, vicdanı və ədaləti hər şeydən üstün tutmuşam (**Boris Kasimov**); Həyatda kiçiklə kiçik, böyüklə böyük kimi rəftar etmək lazımdır (**Hamlet Rzayev**); Qol vurmaq mənim xobbim idi (**Telman Salahov**); Sumqayıtlılara sağlamlıq, səbr və maddi rifah arzulayıram (**Temir Hüseynov**); Sağlıq olsun, yaxın gələcəkdə müvəffəqiyyətlərimiz haqqında eşidəcəksiniz (**Yuri Oparin**); Sumqayıtda ot üstündə xokkeyin inkişafına inanmırdılar.. (**İsa Qasimov**); “İnşaatçı” stadionunun şan-şöhrəti Ərşad Kərimovun adı ilə bağlıdır (**Çingiz Orucov**);

Uşaqlarda olan zəhməti, işgüzarlığı, təmiz münasibəti görəndə həmişə sevinmişəm (**Tofiq Rzayev**); Rusiya yığma komandasının baş məşqçisi (**İrfan Hafizov**); İdmanda əsas ürəkdir, gərək ürəkli olasan (**Vaqif Əliyev**); Sağlam insan-sağlam dövlət deməkdir (**Nadir Məmmədov**); Yaşa dolmağıma baxmayın, özümü hələ də cavan sayıram (**Rafiq Tağıyev**); Sexlərarası yarışların keçirilməsi sağlamlığa xidmət edir (**Elman Süleymanov**); Tələbələrəm başımı həmişə uca ediblər (**Mirağa Qiyasov**); İdmançı vaxtında və düzgün qidalanmalıdır ... (**Əhməd Rəcəbli**); Kaş o gün olsun ki, Ağdamdan, Şuşadan keçib, Laçına gedə biləydim (**Yaşar Şamilov**); Vaqif Zeynalov; Çalışqanlığı qələbənin açarıdır (**Ənvər İsgəndərov**); Zəhmət çəkirsənsə, bəhrəsini də görəcəksən (**Rafik Bağirov**); İdman mənim həyat amalımdır desəm, səhv etmərəm(**Adil Sadıqov**); İsa müəllim bizim həm məşqçimiz, həm də atamız idi (**Ramiz Əliyev**); İdman güclü təbliğat vasitəsidir (**Əlizadə Səfərov**); Mən futbolun gələcəyinə inanıram (**Sabir Əliyev**); Oyundan sonra rəqibinə qarşı rəhmdil ola bilərsən, rinqdə yox (**Niftalı Quliyev**); Azərbaycan bayrağı başqa dövlətlərin başı üzərində dalğalananda... (**Firdovsi Ömərov**); “İnşaatçı” komandasında... (**Tacəddin Sədiyev**); Mən idmana ömrüm boyu minnətdaram (**Qəhrəman Muradi**); Onun üçün dama təfəkkürün inkişafı deməkdir (**Ağasadıq Ağalarov**); İdmanla məşğul olanlar .. (**Qasım Ağayev**); Təbiətlə təmasda olmayanda elə bil oksigenim çatmır (**Sərdar Quliyev**); Futbol bütün idman növlərinin yaraşığıdır (**Elburus Sadıxov**); Qurub-yaratmaqdan böyük sənət ola bilərmə (**Atakişi Məmmədov**); Mənim həyatım, amalım, gələcəyim, ümidim idmanla bağlıdır (**Məmməd Eyvazov**); İdman, futbol mənim qanıma yeriylir (**Əbdül Məmmədov**); Uşaqların təlim-tərbiyəsi və sağlamlığı ön plana çəkilir (**Vilayət İsgəndərov**); İnsanı

saflaşdırın və məğrur edən söz-ədalətdir (**Şadil Əliyev**); Hər bir yarış risk və stressdir (**Maxsum Xasanov**); Kapitan olmaq üçün daima irəliyə baxmaq və inamlı addımlar atmaq lazımdır (**Tofiq Məmmədov**); Qələbə qazananda, elə bil oğulluq borcunu yerinə yetirirsən (**Qismət Novruzov**); Təkcə kəndimiz işğal olunmayıb, işğal olunan mənim uşaqlığım, şirin xatirələrimdir (**Bərzul Məmmədov**); Hər şey istəkdən və arzudan asılıdır (**Filman İsmayilov**); Polis rəisi dedi ki, əgər bu idman növünü yığışdırmasan səni tutub dama basacam (**Şahmurad Əlimuradov**); Azərbaycandan gələn boksçuları ciddi rəqib saymırdılar, lakin yanılırdılar (**Əsgər Eyvazov**); Gənclər və idman idarəsi ilə əlbir işləməyimizin ancaq faydası var (**Xudaverdi Əliyev**); Öz tələbələri ilə fəxr edən müəllim (**Yasəf Mahmudov**); Sumqayıt əyalət şəhəri hesab eləsələr də, Bakını həmişə güləşdə üstələmişik (**Məmməd Rəcəbli**); Topun istiqamətini ürəyim müəyyənləşdirir (**Validə Qəniyeva**); Məni ancaq qələbə düşündürür (**Fərhad Rəcəbli**); İlk qələbəmə sevinən anam .. (**Nadir Quliyev**); Sumqayıt mənim üçün Vətən, ana beşiyi, ata ocağıdır (**Əfqan Əsədov**); Kəndimizin meşələrində olan çiyləklər üçün yaman darıxmışam (**Qərib Əliyev**); İdmançılara möhkəm iradə, cəsarət və qələbəyə inam arzulayıram (**Rövşən Süleymanov**); Futbol təkcə idman deyil, futbol elmdir, sirli bir xəzinədir (**Ağamusa Bağirov**); Mən xaraktercə fatalistəm, qismətə inanan adamam (**Elmira Məmmədova**); Çalışqan və qətiyyətli idmançı (**Valeh Məhərrəmov**); Həyatda nə qazanmışamsa ilk növbədə Azərbaycan xalqına, Sumqayıta və Yuri Oparina borcluyam (**Valentina Papova**); Fikrət Əhmədov məni bağrına basanda, ona dedim ki, tərliyəm, kostyumunuz bulaşar, cavabında mənə dedi ki, bu tərin qiyməti yoxdur (**Rəhim Novruzov**); Futbol idmanın şahıdırsa, yüngül atletika onun şahzadəsidir (**Vaqif Əliyev**); Peşəkar idmançı və bacarıqlı təşkilatçı (**Qiyasəddin Həziyev**); Tirlərdə durub siqaret çəkməkdənsə, zalda məşq eləmələri məsləhətdir (**Əbülfət Məmmədov**); Milli idman oyunları inkişaf elətdirilməlidir (**İbrahim İbrahimov**); Sumqayıt əsl vətənpərvərlər və istedadlar şəhəridir (**Sərxan Məmmədov**); Ürəyinin istisini görə uşaqlara verəsən (**Əlişan İskəndərov**); Sumqayıt Azərbaycanın mənəvi paytaxtıdır (**Nüsrət Abdullayev**); Olimpiya çempionu adını daşıyan idmançının ad-sanı məni qorxutmadı (**Qüdrət Pəncəliyev**); Kim deyirsə Sumqayıt mənim taleyimdir, düz deyir (**Tofiq Məmmədov**); Çevik, cəld, inamlı uşaqlara daha çox üstünlük verirəm (**Akif Qədimov**); Sumqayıtla fəxr edin, o, buna layıqdır (**Eldar Əliyev**); Azərbaycan idmanının fəxri (**Məhiyyəddin Allahverdiyev**); İdmançı cavanlığında qazandıqlarını, yaşa dolanda qorumağı bacarmalıdır (**Tahir Əliyev**); İdmançı təkcə fiziki sağlam deyil, həm də mənən sağlam olmalıdır (**Əhəd Rəcəbli**); Ot üzərində xokkeyə daha çox qayğı göstərilməlidir (**Ramiz Mehdiyev**); Fransada gözlərim önündə Azərbaycan dururdu (**Faiq Ağayev**); Kişinin mənliyi, iradəsi, qeyrəti olmalıdır (**Akif Nəcəfov**); Rəqibimin üzərində qələbə çaldım.. (**Elçin Şirinov**); İdmanın əhəmiyyəti ondadır ki, kişiliyini, mənliyini təsdiq etməyə imkan yaradır (**Rafael Məmmədov**); Dost olmaq ağır yükdür.. (**Oqtay Muxtarov**); Vətən önündə başı uca gəzmək ən böyük şərəfdir (**Adil Həsənov**); Şahmat bəstəçiliyi, şahmatın poeziyasıdır (**İlham Əliyev**); İlk Avropa və dünya çempionu (**Hafiz Süleymanov**); Kasparovla heç-heçə oynayan oğlan (**Xəzər Rəsulov**); Millətə ilk növbədə sağlam və düşüncəli övlad tərbiyə eləmək əsas məqsədimdir (**Zaur Rəcəbli**); Nağıllarda oxuduğumuz pəhləvanlar həyatda gerçək olur (**Yengibar Əliyev**); Atamın gözlərində sevinc hissləri (**Elşən Poladov**); Dünya və Avropa çempionlarının sayına görə, biz Bakını çox geridə qoymuşuq (**Rövşən Veysəlov**); Məni qələbəyə səsləyən Qonqun səsidir (**Eldar Əbilov**); Bu iki dövlətin, bir millətin, 1 gümüş medalı (**Malik Ağayev**); Arzuları üfüqlərə bənzəyən müəllimə (**Validə Bayramova**); Məşqçinin etimadını doğruldan oğlan (**İlham Hüseynov**); Gözəlliyin daşıyıcısı sadəlikdir (**Aydın Süleymanov**); Qələbəyə inam ürəkdən gəlməlidir (**Elçin Quliyev**); Şahmat elmdir, onun açılmamış qatları çoxdur (**Rauf Hacı**); Doqquz qardaşın biri (**Elxan Süleymanov**); İnamsız yaşamağın görəsən mənası varmı? (**Xanlar Mahmudov**); Binə hava limanında təyyarədən enəndə, başı uca düşmək ən böyük şərəfdir (**Seymur Hüseynov**); Arxayınçılıq, qazandığın nailiyyətlərin üstündən xətt çəkmə bilər (**Qalib Hübətov**); Vətənə, torpağa xidmət edən gənc heç fərariyyət edərmə? (**Seymur Qasimov**); Hər bir gənc öz istirahətini mənalı və səmərəli təşkil etməlidir (**Nurəddin Rəcəbov**); İqtisadi cəhətdən qüdrətli olan dövlətin siyasəti də qüdrətli olar (**Ruslan Eminov**); Dünya çempionu olmaq arzusu ilə yaşayan oğlan (**Elxan Rəcəbli**); Heç də hər şeyi pul ilə almaq olmaz (**Arif Mehdiyev**); Durduğun yerdə saymaq olamaz.. (**Emil Bəşirov**); Məqsədim, amalım xarici ölkələrdə Azərbaycan bayrağını dalğalandırmaqdır (**Rafael Ağayev**); Onların əməyi böyük olub; Heç kim unudulmur.

4. **Bir, iki, üç... və yaxud Dağ çiçəyi** / Eyrüz Məmmədov; nəşir H. A. Mənsurzadə; red.: A. Hacıyeva .- Bakı: Sumqayıt, 2001.- 151 s.

"Bir, iki, üç... və yaxud Dağ çiçəyi" iki gəncin həyatından, eşq macəralarından, təmiz və saf sevgidən bəhs edir.

2002

5. **Anata: roman** / Eyrüz Məmmədov; red.: Aygün Hacıyeva; nəşir Hacı Ağəddin Mansurzadə.– Sumqayıt: "Sumqayıt" nəşriyyatı, 2002.- 152 s.

Gənc biznesmen Rauf sevgilisi Aysellə özünü xoşbəxt sayır. Kommersiya və kriminal aləmdə yaxşı tanınan Ağa Raufun rəhbərlik etdiyi şirkəti öz korporasiyasının tabeçiliyinə keçirmək istəyir. Rauf isə buna razılıq vermir. Ağanın sözünü yerə salmaq olarmı? Bu sualın ətrafında baş verən hadisələr dinamik inkişaf edərək, öz kulminasiya nöqtəsinə gəlib çatır və ...

2003

6. **Gecə... incə gecə:** roman / Eyrüz Məmmədov; red. Aygün Hacıyeva; nəşir Hacı Ağəddin Mansurzadə.– Sumqayıt: "Sumqayıt" nəşriyyatı, 2003. – 204 s.

Gənc müğənni Aytac öz sənətinin vurgunudur. Onun qazandığı uğurlar sevindiricidir. Ailə həyatında isə problemlər var. Bu problemlərin həll olunmasında Azər onun həyatına daxil olur və Aytacın sevgisini qazanır. Lakin bu sevgiyə mane olan qüvvələr də vardır. Xeyirlə-şər arasında mübarizə başlayır.

2007

7. **Xatirələrdə yaşayan insan** / Eyrüz Məmmədov; red.: Aygün Hacıyeva; nəşir Hacı Ağəddin Mansurzadə.– Sumqayıt: "Sumqayıt" nəşriyyatı, 2007. – 236 s.

Kitaba daxil edilən xatirələrdə uzun müddət Sumqayıt şəhər partiya, komsomol və sovet orqanlarında çalışmış Ərşad Səməd oğlu Kərimovun əmək fəaliyyətindən bəhs edilir.

Kitabın içindəkilər: Onun həyatı başqaları üçün nümunə idi, məktəb idi; Ərşad Sumqayıtın bu günü ilə yaşamaq idi (**Kərim Axundov**); Sadıqlıq onun həyat prinsipi idi (**Əli Həsənov**); O, haqq – salama hörmət edən adam idi (**Surxay Məmmədov**); Ötən əsrin canlı əfsanəsi (**Xasay Cahangirov**); Sözü ilə əməli tən gələn insan (**Zərifə Təhməzova**); "Sən kimə gərəksən, mən kimə gerek" (Cəfər Quliyev); Ərşad Kərimov sözü bütöv adam idi (**Əlqəmə Orucov**); Sözdə cəsarətli olan adam (**Baxış Babayev**); O, həqiqəti dəstəkləyən və müdafiə edən insan idi (**Tofiq Hüseynov**); Ərşad Kərimov inşaatçıların dayağı və arxası idi (**Gülbahar Vəliyeva və İmamverdi Vəliyev**); Gənclik şəhərində işıqlı bir insan yaşayırdı (**Kamran Veysəlli**); Dostluğumuzun tarixi böyükdür (**Müzəffər Güləmov**); Ay fani dünya, hara baxırsan? (**İdris Dadaşov**); Ərşad müəllim dar günün dostu idi (**Xasay Muradov**); Biz onunla ailəvi dost idik (**Zəkulla Tağıyev**); Ərşad Kərimov mənim müəllimim idi (**Natiq Qulubəyov**); Ərşad dostluqda sədaqətli və etibarlı idi (**Zaman İsgəndərov**); Bir ömrün yeddi anı (**Məmmədli Tağıyev**); Arxasızlar arxası (**Hacı Ağəddin Mansurzadə**); O, insanların arxası və dayağı idi (**Maqsud Maqsudov**); Stadionumuz Ərşad Kərimovun adı ilə bağlıdır (**Çingiz Orucov**); Əqidəsinə sadıq insan (**Qüdrət Muğanlı**); Mən bu tale ilə barışa bilmirəm (**Telman Salahov**); Qibtə ediləcək ömür yolu (**Mələk Bayramova**); O canlı əməlləri ilə bizimlədir (**Ofelya Babayeva**); Cəsarətli insan (**İsmayıl Əmiraslanov**); Unudulmaz insan (**Şakir Abuşov**); O insan mənim həyat müəllimim olub (**Hüseynağa Xancanov**); Sumqayıtda bir Ərşad Kərimov zirvəsi var (**Hacı Tofiq Hüseynli**); O, şərəf və ləyaqət timsalı olub (**Malik İsaqov**); Sumqayıtın gənc nəsli Ərşad Kərimova borcludur (**Zakir Fərəcov**); Onun həyatda öz dəsti-xətti vardı (**Rafiq Dəmirov**); İnsanların yolunda şam kimi əriyən insan (**Eyrüz Məmmədov**); Ağillı üçün təcrübə böyük məktəbdir- keçmiş vaxt deyil (**Sucəddin Abdullayev**); Bacarıqlı təşkilatçı, uzaqgörən, zəhmli və qayğıkeş insan (**Çingiz Alxasov**).

2012

8. **"Bir kəndin camaatı"** / Eyrüz Məmmədov. – Sumqayıt: "Bilik", 2012. - 1032 s.

Bu kitabda Qubadlı rayonunun Məlikəhmədli və Qundanlı kəndlərinin tarixindən, həyat tərzindən, el-obanın əsrlər boyu qaçqın və köçgün həyatından, zamanın ayrı-ayrı dövrlərində çəkdikləri müsibətlərdən, əziyyətlərdən, apardıqları mübarizədən bəhs olunur.

Kitabın içindəkilər: Qubadlı rayonunun foto görüntüləri; Proloq əvəzi; Qızıl zəncirin tarixi (Roman I); Qanlı daşın sirləri (Roman-II); Silahdan açılan atəş (Roman III); Qulağı kəsilmiş erməni

(Sənədli roman-IV); Xatirələri vərəqləyərkən (Sənədli roman-V); Dağlıq Qarabağın əks-sədası; 1988-ci ilin fevral ayında Sumqayıtda nə baş vermişdir?; Ermənilərin Xocalıda “Genosid”i.

2013

9. Dama Pika: roman / Eyrüz Məmmədov; red.: Aygün Hacıyeva. - Sumqayıt: “Bilik”, 2013. - 328 s.
 Əsərdə hadisələr XX əsrin əvvəllərində cərəyan edir. Bakı neft milyonçuları öz kapitallarını artırmaqdadır. Kommunist hərəkatı güclənir, ölkədə sinfi mübarizə gedir. İbrahim bəyin oğlu Toğrul atasının yaratdığı neft şirkətinin inkişafı üçün əlindən gələni edir. Bir gün Bakıda Almaniyadan gəlmiş bir türk qızına rast gəlir və ona vurulur. Məhəbbətin yarandığı andan Toğrulun əzablı və ağır günləri başlanır.

2014

10. P.S. : roman / Eyrüz Məmmədov; red.: Aygün Hacıyeva – Sumqayıt: Azəri poliqrafiya, 2014.– 328 s.

Romanda əsərin qəhrəmanı Çingiz bir müddət işsiz qalır. Sonra onu böyük bir şirkətə işə dəvət edirlər. Burada Həmidə adlı bir qıza aşiq olur və könlünü ona bağlayır. Lakin şirkətin prezidenti Əflatun bu məhəbbətin ona uğur gətirməyəcəyini söyləyir. Çingizə elə gəlir ki, Əflatun onun məhəbbətinə qısqanır, əslində isə belə deyilmiş...

2015

11. Anata: roman / Eyrüz Məmmədov; red.: Aygün Hacıyev. – Bakı: “Azəri” poliqrafiya, 2015. – 160 s.

Gənc biznesmen Rauf sevgilisi Aysellə özünü xoşbəxt sayır. Kommersiya və kriminal aləmdə yaxşı tanınan Ağa Raufun rəhbərlik etdiyi şirkəti öz korporasiyasının təbəçiliyinə keçirmək istəyir. Rauf isə buna razılıq vermir. Ağanın sözünü yerə salmaq olarmı? Bu sualın ətrafında baş verən hadisələr dinamik inkişaf edərək, öz kulminasiya nöqtəsinə gəlib çatır və ...

12. Bir... İki... Üç... və yaxud Dağ çiçəyi: roman / Eyrüz Məmmədov.–Bakı: “Azəri”poliqrafiya, 2015.–160 s.

Obyektiv səbəblərə görə Rusiyanın Soçi şəhərində rəssamlıqla məşğul olan Xəyyam təsadüfən Bakıdan bu şəhərə istirahətə gəlmiş Günayla tanış olur. Aralarında mehribançılıq yaranır. Günay Bakıya qayıdandan sonra Xəyyam Soçidə qala bilmir, daima Günay haqqında düşünür. Öz məhəbbətinin dalınca Bakıya gəlir və Günay axtarmağa başlayır...

13. Dama Pika: roman / Eyrüz Məmmədov; red.: A. Hacıyeva; dizay. V. Qəribova.- Bakı: “Azəri” nəşriyyatı, 2015. – 328 s.

Romanda hadisələr XX əsrin əvvəllərində cərəyan edir. Bakı neft milyonçuları öz kapitallarını artırmaqdadır. Kommunist hərəkatı güclənir, ölkədə sinfi mübarizə gedir. İbrahim bəyin oğlu Toğrul atasının yaratdığı neft şirkətinin inkişafı üçün əlindən gələni edir. Bir gün Bakıda Almaniyadan gəlmiş bir türk qızına rast gəlir və ona vurulur. Məhəbbətin yarandığı andan Toğrulun əzablı və ağır günləri başlanır.

14. Gecə... İncə gecə...: roman / Eyrüz Məmmədov; red.: Aygün Hacıyeva. – Sumqayıt: “Azəri” nəşriyyatı, 2015. – 192 s.

Gənc müğənni Aytac öz sənətinin vurğunudur. Onun qazandığı uğurlar sevindiricidir. Ailə həyatında isə problemlər var. Bu problemlərin həll olunmasında Azər onun həyatına daxil olur və Aytacın sevgisini qazanır. Lakin bu sevgiyə mane olan qüvvələr də vardır. Xeyirlə-şər arasında mübarizə başlayır.

15. Mister Riç: roman / Eyrüz Məmmədov; red.: Aygün Hacıyeva. – Sumqayıt: “Azəri” nəşriyyatı, 2015. – 272 s.

Əsərdə iki gəncin saf və təmiz məhəbbətindən bəhs olunur. Ceyhun və Fidan arasında olan məhəbbət sanki günəşə bənzəyir. Onların bu sevgisinə qibtə edənlərlə yanaşı, qısqananlar da var. Həyat qəribəliklərlə dolu olduğundan hər iki gəncin sevgisinə şafəq saçmış günəş sanki yavaş-yavaş sönməyə başlayır. Lakin gənclər ümidlidirlər. Məhəbbət yolunda bütün maneələri keçməyə hazırdırlar.

2016

16. Zöhrə və Kənan: roman / Eyrüz Məmmədov; red.: Aygün Hacıyeva. – Sumqayıt: “Azəri” nəşriyyatı, 2016. – 320 s.

Jurnalist Kənan Əlixanlı İraqa ezamiyyətə yollanır. Atası İsmayıl Bağdadda itkin düşmüşdür. Kənan onun axtarışı və öz peşə borcunu yerinə yetirməklə məşğuldur. Burada o, gözəl bir qıza vurulur. Qarşısına bir sıra maneələr və problemlər çıxır. Onu Amerikanın Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinin agentliyi girov götürürlər. Kənan ölümlə üzləşməli olur. Lakin inadından və məhəbbətindən dönmür, sevdikləri üçün bir sıra çətinliklərə qarşı mübarizəsini davam etdirir.

2017

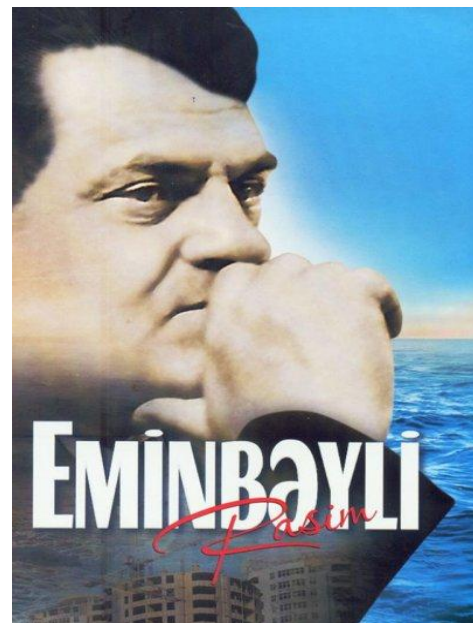
17. Qaranlığın çırağı: roman / Eyrüz Məmmədov; red.: Rəhman Orxan. – Sumqayıt: “Azəri” nəşriyyatı, 2017. – 384 s.

İki gəncin məhəbbətindən bəhs edən bu romanda ləyaqət, əxlaq və sevgi üstün tutulsa da, sevgililərə qarşı xəyanətə və qisasə rast gəlinir. Əsər boyu xeyirlə-şər arasında kəskin mübarizə gedir.

18. Ötən günlərin xatirələri. Eminbəyli Rasim / Eyrüz Məmmədov; red.: Rəhman Orxan. – Sumqayıt: “Azəri” nəşriyyatı, 2017. – 248 s.

Bu kitab, gözəl ziyalı, bacarıqlı təşkilatçı, sədaqətli dost, əsl vətənpərvər və ləyaqətli bir insan Rasim Eminbəyliyən bəhs edir.

Kitabın içindəkilər: Proloq; Vizit kartoçkası; “Allah-təalanın mənə verdiyi ömür payını yaşayıram”; Onun böyüklüyünün, müdrüklüyünün şahidi olmuşam (**Mustafa Salahov**); “Mərd oğullar-mərdliyi ilə öyünməzlər” (**Hacı Cəfər Quliyev**); “Rasim müəllimi yaşadan onun insanlara etdiyi yaxşılıqlardır” (**Minarə Tahirova**); Eminbəyli kimisə sərt tənqid edə bilirdi, lakin heç kimin qururuna toxunmazdı (**Nəbi Nəbiyev**); “KQB” əməkdaşları hiss etdilər ki, daş qayaya rast gəlib (**Mehman Ömərov**); “Eminbəyli hər cür parakəndəliyin, pozuntu halların düşməni idi (**Vaqif Qəhrəmanov**); Bakıda çalışan dövlət məmurları Eminbəyliyə qısqançlıqla yanaşırlar (**Fətulla Hüseynov**); Он был и остается яркой, незаурядной личностью, руководителем, ни в чем не видевшем мелочей (**Бесира Агаева**); Mən Eminbəylini Ali Sovetdə görmək istərdim (**İsmət Qayıbov**); Rasim müəllim rəhbər kadrlara inanırdı, onlara etibar edirdi (**Nasir Rzayev**); Rasim Eminbəyli Sumqayıta ürəyi ilə gəlmişdi, onu da burda qoyub, əliboş getdi... (**Rəhman Orxan**); “Eminbəyli iradəli və qətiyyətli adamdır”; Cəsarətli və iradəli, qayğıkeş və səmimi insan (**Sevindik Hüseynov**); “İdmançıların uğurunu öz uğurum kimi qəbul edirəm (**Əhməd Rəcəbli**); Ekoloji problemlərin həllində Eminbəyli mənim arxam və dayacağım idi (**Arif İslamzadə**); Zahirən zəhmli, təkəbbürlü, daxilən sadə və istiqanlı (**Eyrüz Məmmədov**); O, əsl vətən oğludur (**Yasin Seyidov**); “Sizin böyüklüyünüz insanlara göstərdiyiniz tükənməz sevginiz və unudulmaz xidmətlərinizdir” (**Hümbət Mehraliyev**); “Siz onun qədrini bilin və qoruyun” (**Cəmaləddin Məmmədov**); Taleyimdən çox razıyam ki, həyat məni bu insanlarla görüşdürdü (**Elman Məmmədzadə**); Hər hansı bir problem onun diqqətindən yayınmazdı (**Akif Allahverdiyev**); Demokratiyaya meyilli məmur (**Əsəbəli Mustafayev**); Biz idmançılar olanda həmişə razı qalmışıq (**Rəhim Novruzov**); **Tarixə boylanaq:** Eminbəyli qəzet səhifələrində; Hakimiyyət yerli sovetlərə verilməlidir; “Свой парень” (**Э. Мамедзаде, Г.Винокурова**); Сумгаит будет процветать. Я в этом уверен; Telefon zəngi; Sumqayıt dünən; Sumqayıt bu gün; Sumqayıt gecələri; Epiloq.

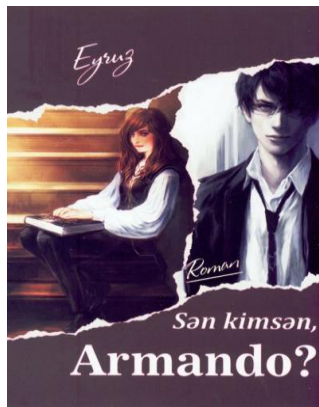
Bu kitab, gözəl ziyalı, bacarıqlı təşkilatçı, sədaqətli dost, əsl vətənpərvər və ləyaqətli bir insan Rasim Eminbəyliyən bəhs edir.

2018

19. Həsərat dolu məktublar: roman / Eyrüz Məmmədov; red.: Arif Ərşad. – Bakı: “Azəri” poliqrafiya, 2018. – 336 s.

XX əsrin 30-cu illərində, İtaliyada faşist diktaturası hökm sürdüyündən Zərnigarın ağır, məşəqqətli günləri başlanır. O, zorakılığa dözməyib əlinə silah almağa məcbur olur. Bütün faciələr də bundan sonra başlanır.

20. Sən kimsən, Armando?: roman / Eyrüz Məmmədov; red.: Aygün Hacıyeva, Arif Ərşad. – Sumqayıt: “Azəri” nəşriyyatı, 2018. – 296 s.

Romanda gənc qız Aliyəyə qarşı sui-qəsd təşkil olunur. Bunu kim və nə məqsədlə edə bilərdi? Bu sual sevgilisini çox düşündürür və hadisəni araşdırmaq qərarına gəlir və beləcə hadisələr getdikcə gərginləşir, qaranlıq qalan suallara aydınlıq gətirilir.

2019

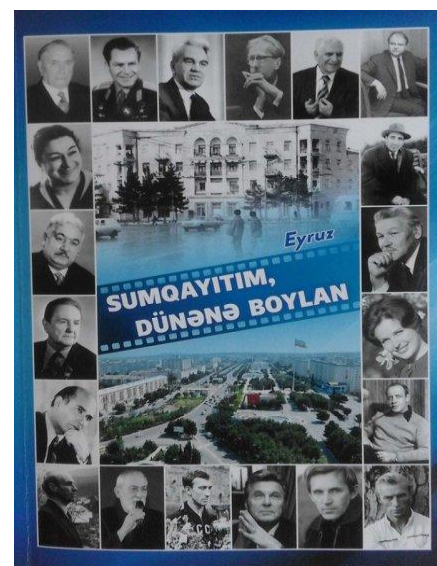
21. Sizin əməyinizlə ucalan Sumqayıt. 1949-2019: Retro fotoalbom / İdeya və mətnin müəllifi Eyrüz Məmmədov; red.: R Orxan, A. Ərşad. – Sumqayıt: Azəri poliqrafiya, 2019. – 328 s.

Eyrüz Məmmədov "Sizin əməyinizlə ucalan Sumqayıt" adlı kitabına - unikal foto-salnaməyə şəhərin ilk özülqoyma günlərindən başlayaraq son dövrə qədər həm foto-müxbirlər tərəfindən çəkilən, həm də şəhərin qurucularının və onların sonrakı davamçılarının ailə albomlarından, özünün zəngin şəxsi arxivindən və "Sumqayıtın tarixi" muzeyindən götürüb, yaradıcılıqla istifadə etdiyi 1100-dən artıq şəkil daxil etmişdir.

22. Sumqayıtım, dünənə boylan: Nostalji müsahibələr və esselər / Eyrüz Məmmədov; red.: A.Ərşad. – Bakı: “Azəri” nəşriyyatı, 2019. – 240 s.

Kitabda Respublikanın əməkdar jurnalisti Eyrüz Məmmədovun Sumqayıtla bağlı, müxtəlif illərdə yazdığı məqalələri, esseləri, müsahibələri toplanmışdır.

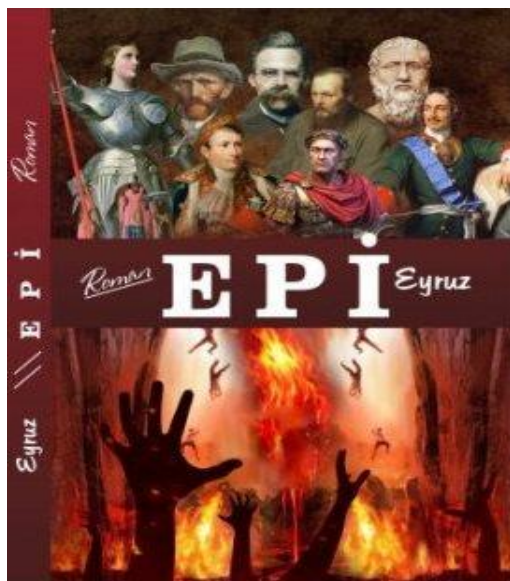
Kitabın içindəkilər: Müəllifdən; Arzum, o taylı, bu taylı Azərbaycanı bütöv, müstəqil dövlət kimi görməkdir (**Rza Əfqanlı**); Xalq artisti Əliağa Ağayevin dəmlədiyi çay həqiqətən ətirli idi; Qazandığınız şan-şöhrəti, dostluğu, qardaşlığı qoruyub saxlayın (**Mstislav Keldiş**); Xəzər dəniziniz əsl möcüzədir, rəssam və yaxud yazıçı olsaydım, bu, gözəlliyi vəsf edərdim (**Vsevalod Sanayev**); Çalış, çoxlu kitab oxu, bu, sənin silahın olar (**Nikolay Olyalin**); Biz hamımız bir komandayıq (**German Titov**); Arxan, dayağın olmasa, tez bürəyərsən (**Mirzə İbrahimov**); Sumqayıtlıların üzlərindəki təbəssüm məni valeh etdi (**Georgi Markov**); Bizi tanımayanlar, bizi evlərinə dəvət edirdilər (**Vasiliy Puxnaçov**); Sumqayıtda məni Xəzər dənizi, şəhərin gülürüz və mehriban insanları heyran etdi (**İlya Averbax**); Yaşıl bina Avropada ən gözəl və yaraşlıq binalardan biridir (**Doktor Lyudviq**); Sizin təhsil sisteminizdən çox şey öyrənməliyik (**Məhbubə Karmal**); Sumqayıtda özümü on yaş cavan hiss etdim (**Dmitriy Kabalevski**); Sumqayıtın dənizkənarı parkında özümü Krımın meşələrində hiss etdim (**Stanislav Lyubşin**); Gözəl olmayan qadın yoxdur, bütün qadınlar gözəldir (**Natalya Fateyeva**); Sumqayıt fəhlə şəhəridir, demək, halal şəhərdir. Çörəyiniz həmişə halal olsun (**Tixon Xrennikov**); Harada gənclik varsa, orada sevgi və məhəbbət var (**Vaxtanq Kikabidze**); Tərəf müqabillərimin hamısı teatr və kino korifeyləridir (**Nəsibə Zeynalova**); Banişevskinin vurduğu qol dünya futbol tarixinə qızıl hərflərlə yazıldı (**İqor Netto**); Saray kəndinin salınması ilə biz “traxoma” xəstəliyinin kökünü kəsdik (**Kamran Hüseynov**); Sevgi olan yerdə həyat var, gözəllik var (**Lev Leşsenko**); Günəşə doğru addımlayan şəhər.. 83 (**Nəriman Həsənzadə**); **I FƏSİL:** Sumqayıtın simvollarından birini niyə itirdik?; M.Hüseynzadə adına stadion kimin təşəbbüsü ilə tikilib? Sumqayıt, Sumqayıtı sevənlərindir. Onu yaşatmaq və inkişaf etdirmək hamının borcudur; Mən Sumqayıtın gecəsinə vuruldum; Demokratiyanın açarı mətbuatdır; Xalça müqəddəsdir, onun hər bir naxışında bir tarix yaşayır; **Müsahibələr:** O evdə ki, kitab yoxdur, deməli həmin evdə qəlbi boş insanlar toplaşır (**müs.apar. Gülnar**); “Zöhrə və Kənan” romanı ətrafında polemik söhbət (**müs.apar. N.Məmmədova**); Ümitsiz yaşamaq mümkün deyil, bu həyatın sonudur (**müs.apar.Arif Ərşad**); **III FƏSİL:** Sumqayıtda baş verən hadisələrin sifarişçiləri Kreml, təşkilatçıları “KQB”, icraçıları isə

erməni ekstremist qrupları idi; “Krunk” cəmiyyətinin üzvləri; Sumqayıtda baş verən hadisələrin izi hara gedib çıxdı?; Sumqayıtlılar erməniləri necə xilas edirdilər?; “KQB”-nin psixoloji təzyiqlərinə baxmayaraq “Sumqayıtın əsk-sədası” sənədli filmi nə qədər davam edirdik; “Ocaq” kitabını yazmaq üçün 1980-ci illərin əvvəllərində erməni lobbisi Zori Balayani Amerikaya dəvət etmişdilər (**Vladimir Lebedev**); Budyonnovsk şəhərində həbsxanada cəzasını çəkən Eduard Qriqoryana Amerikadan erməni lobbisi xüsusi bağlamalar göndərirdi; Qara pləşlilər kim idi; “Ximprom”un xlor istehsalatını partlatmaq kimlərin istəyi idi?; “Mən adamları güllələmək üçün lisenziya almışam”; 20 yanvar qırğınında Qorbaçovun, Yakovlevin, general Qraçkovun xüsusi rolu olmuşdur; Vertolyotun vurulmasında müxtəlif versiyalar var; Ermənilər hər tankdan atılan atəşə görə 3 min rub.pul verirdilər.

2020

23. Epi: roman / Eyrüz Məmmədov; red.: Günel Eyvazlı.- Sumqayıt, “Azəri” poliqrafiya.- 2020.-304 s.

Kitabda insanların canından çıxan ruhlar, məkan və zaman etibarı ilə başqa kainatlarda olan ruhlarla görüşür və ünsiyyətə girir. Aralarında bəşəriyyəti düşündürən problemlərdən, həyata sağlam və ziddiyyətli baxışlarından, Xeyirlə-Şərin qarşıdurmasından, Allahın mərhəmətindən, İblisin Allaha qarşı mübarizəsindən və insanları düz yoldan çıxartmasından bəhs olunur.

2021

24. Tale və bəxtinin sahibi / Eyrüz Məmmədov; red.: Arif Ərşad.- Bakı: “Azəri” poliqrafiya evi, 2021.- 304 s.

Kitaba Sumqayıt avtokombinatının Baş direktoru işləmiş Sahib Qarayevlə bağlı maraqlı, ibrətamiz, örnəkli hadisələr və epizodlarla zəngin xatirələr daxil edilmişdir.

Kitabın içindəkilər: Proloq (**Ö. Xəyyam**); Xalqın ləyaqətli oğlu (**Müəllif**); Atam mənim üçün qürur mənbəyi idi (**Natiq Qarayev**); Onun insaniyyəti bizə nümunə idi

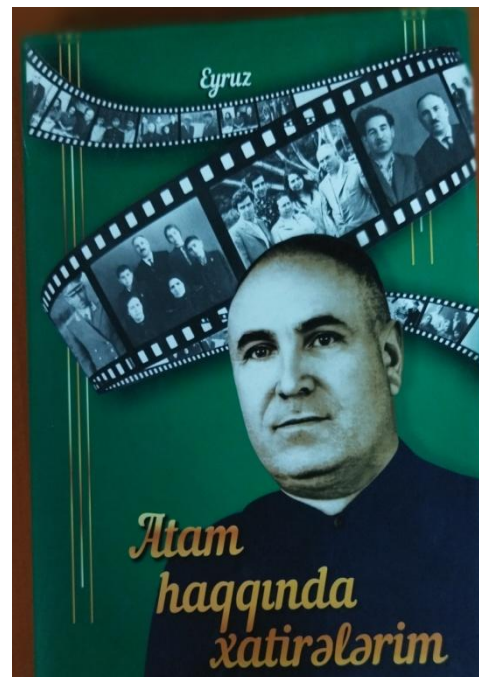
(**Malik İsaqov**); Şəxsiyyətilə fəxr etdiyim gözəl insan (**Tofiq Mehdiyev**); Nə yaxşı ki, dünya yaxşı insanlardan xali deyilmiş (**Turab Əhmədov**); Dar günün dostu (**Maqsud Maqsudov**); Sahib çox nizam-intizam sevən adam idi (**Müəffər Gülümov**); Unudulmaz dost (**Ofelya Babayeva**); Onun məsləhətlərinə həmişə ehtiyacım olub (**Məhəbbət Məhərrəmov**); Tale və bəxtinin sahibi (**Şakir Abuşov**); Avtonəqliyyat sisteminin dünəni də, bu günü də Sahib Qarayevin adı ilə bağlıdır (**Nəbi Nəbiyev**); Qarayev mərd və insanpərvər adam idi; Bizim münasibətimizin təməli dostluq idi (**Eldar İsmayılov**); Yaxşı adamlar unudulmur (**Qüdrət Kərimov**); Dünənə qayıdış (**Eyrüz Məmmədov**); Onunla ünsiyyətdə olanda ruhum təmizləndirdi (**Məmmədəli Tağıyev**); İstiqanlı və insanpərvər insan (**Cəfər Quliyev**); Ona bel bağlamaq olardı (**Rasim Eminbəyli**); Bizim dostluğumuz səmimiyyət üzərində qurulmuşdur (**Aydın Abbasov**); Atamla dost idi, mənimlə də dost oldu (**Hümmət Həsənoğlu**); Onun insani keyfiyyətləri şəxsən mənim üçün bir nümunə idi (**Qadir Süleymanov**); Ona həmişə ağsaqqal deyə müraciət edərdim (**Nasir Rzayev**); Çətin anda adamın əlindən tutardı (**Soltan Əsədov**); Nurlu bir ömrün ziyası (**Qüdrət Muğanlı**); Dəyərli kişiydi Sahib Qarayev (**Əvəz Mahmud Lələdağ**); Sahib müəllim mətin, dəyanətli kişi idi (**Elşad Eyvazov**); O, Sumqayıtın “Nəqliyyat Naziri” idi (**Rəhman Orxan**); Etdiyi yaxşılığı unudan kişi (**Arif Ərşad**); O Sumqayıtın vurğunu idi (**Təbrik Quliyev**); Sahib müəllim humanistliyi ilə seçilirdi (**İldırım Dəmirli**); O, yüksək mədəniyyətli insan idi (**Əşrəf Veysəlli**); Vəcdanın səsi - Sahib müəllim (**Nazim Hüseynquliyev**); O, inşaatçıların əməyini yüksək qiymətləndirirdi (**Zəkulla Tağıyev**); O bizim üçün zirvə idi (**Zahid Aslanov**); Teatrın qayğıkeşi (**Ağalar İdrisoğlu**); O, həmişə mənə ağsaqqallıq etmişdi (**Yaşar Quliyev**); İnsanlara təmənnəsiz yardım edərdi (**Bəşir Ağayev**); Hədiyyə qaz-24 (**Rafiq Mehdiyev**); Sahib müəllim qədər bilən insan idi (**Eldar Mehdiyev**); Ürəyi sözlə də müalicə etmək olar (**Kamil İbadov**); Ürəyi geniş olanlar ölmürlər, onlar ürəklərdə yaşayırlar (**Şamil Abbasov**); O, həmişə mənə ağıllı məsləhətlər verərdi (**Fəxrəddin Bəxtiyarov**); Hörmət və ehtiram mənbəyi (**Salam İsmayilzadə**); İdmançıların qayğıkeş ağsaqqalı (**Qərib Əliyev**); Onun ölümü bizi bərk sarsıtdı (**Vəzirxan Ansarov**); O vətən həsrətilə yaşayırdı (**Akif Allahverdiyev**); 30 ildən sonra açılan sirr (**Eyrüz Məmmədov**)

2022

25. Atam haqqında xatirələr / Eyrüz Məmmədov; red.: Nərimin Eyrüzqızı; məs. red.: Arif Ərşad. - Bakı: "Azəri" poliqrafiya, 2022. - 256 s.

Sumqayıtın qurucularından sayılan, onun ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edən, şəhər poliqrafiyasının 30 il rəhbəri olan və onu sovetlər birliyində şöhrətləndirən, Respublikanın "Əməkdar jurnalisti" Eyrüz Məmmədov, atası "Əməkdar poliqrafist" Surxay Məmmədovun keçdiyi şanlı və şərəfli ömür yolu haqqında maraqlı və zəngin xatirələrini qələmə alaraq, oxucularla bölüşmək qərarına gəlmişdir.

Kitabın içindəkilər: Xatirələr zəngin, xatirələr dərin; Qızının sevinci və fərəh hissi; Odun-alovun içindən keçdi; Ali partiya məktəbinin dinləyicisi; Toyun aparıcısı; Səməd Vurğun idi; Atamızın bir sözü bizi doğru yola yönəldirdi; Laçının cənnəti; Sədaqət və etibar; Məqsədinə çatmamış geri çəkilməzdi; Moskvəli qonaq Sumqayıtdan razı halda getdi; Xoş ünsiyyət və səxavət; Atam etimadı həmişə doğruldurdu; Öz müdrikliyi ilə dolaşmaq məsələlərin həll olunmasında öz bacarığını göstərirdi; İnsanları inandırma bilirdi; Xahişə gələni ümidlə yola salırdı; Onu aldatmaq, şirnikləndirmək mümkün deyildi, çünki əlləri və əməlləri təmiz, gözütöx adam idi; Atamın məhəbbət dolu baxışları mənim üçün məlhəm idi; Sədaqətli və etibarlı idi; Təbiətin əsrarəngiz gözəllikləri və yaxud rus alimi Viktor Stepanoviçin atamın qarşısında pərt olması; Bacımın sevinci; Nazirin və nəşirin ağsaqqalı; Bərgüşad çayı kənarında toy; Mane olanların niyyəti daşa dəydi; Ata ürəyinin çırpıntıları; İttifaq nazirindən "Volqa" maşını istəmədi, dördrengli çap maşını istədi; Bütün haqsız tənqidlərə cəsarətlə cavab verərdi; Alman faşizmi üzərində qələbənin altmış illik yubileyində Moskvədə Hərbi tribunanın qarşısından inamla, qürurla addımladı; İcra başçısının diqqəti; Mənim Surxay dayım-dostumun atası; Həyat məktəbimiz olan Surxay kişi; Surxay əmi haqqında xatirələr; Atamla keçirdiyim son dəqiqələr.

26. "Ömür kitabını vərəqləyərkən" / Eyrüz Məmmədov; red.: Arif Ərşad. - Bakı: "Azəri" poliqrafiya evi, 2022. - 256 s.

Tofiq Hüseynlinin haqqında söylənən xatirələr toplusunda onun necə vətənpərvər, cəfəkeş və xeyirxah insan olduğunun bir daha şahidi olacaqsınız.

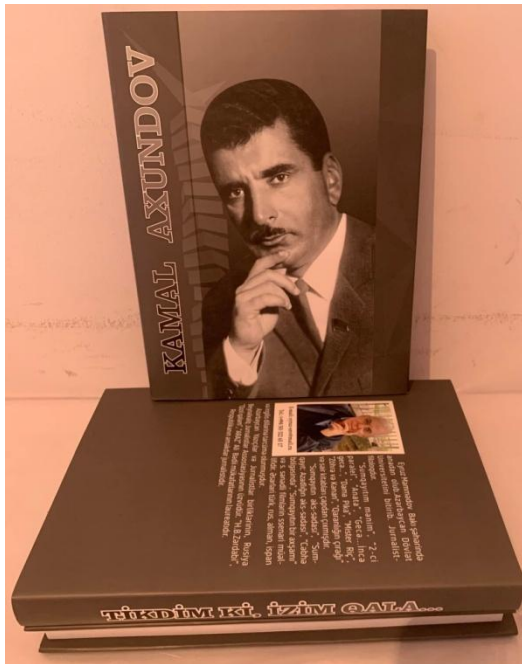
Kitabın içindəkilər: Vizit kartoçkası; "Vəzifədə uzun müddət qüsursuz işləmək nadir hadisədir" (**Kamil Məmmədov**); "Dostluğumuz təmənnə üzərində deyil, həqiqət və sədaqət üzərində qurulub" (**Elman Qəmbərov**); "Tofiq vətənpərvərliyin və xeyriyyəçiliyin canlı təəcəssümüdür" (**Nəbi Nəbiyev**); "Tofiq ailəsinin alınmaz qalasıdır" (**İsgəndər İsgəndərov**); "Mərd, sözübütöv, xeyirxah və səmimi adam" (**Malik İsaqov**); "Camaatın ümid çırağı" (**Şakir Abuşov**); "Tofiq haqq sözü üzə deməyi həmişə bacarıb" (**Maqsud Maqsudov**); "Tofiqin öz xarakteri, öz həyat prinsipləri var" (**Məhəbbət Məhərrəmov**); "Möcüzə yaradanlar şəhəri" (**Əsrəf Veysəlli**); "Arzum budur, ömrüm, günün ağ olsun" (**Vüqar Əhməd**); "O, heç bir vaxt dostunu darda qoymaz" (**Əlfüqar Qasımov**); "Tofiqin hər bir sözündə bir məna, bir hikmət var" (**Sərdar Muradov**); "Tofiq Allah adamıdır, ona inanmaq və etibar etmək olar" (**Nasir Rzayev**); "Diz çöküb, torpağı öpəcəyəm" (**Yaşar Quliyev**); "Qardaşım bütün insanları xoşbəxt görmək istəyir" (**Ramiz Hüseynov**); "Tofiq mənə qardaşdan da əzizdir" (**Qeybullə Babayev**); "Böyük zəhməti və gərgin əməyi onu hörmət sahibi edib" (**Nazim Hüseynquliyev**); "Çörəyi ver çörəkçiyə" (**Rafiq Yusifoğlu**); "Mənim qağam, belə qağadır" (**Darvin Hüseynov**); "Çörək verən kişi" (**Elbrus Şahmar**); "Onunla fəxr etmək, qürur keçirməyə dəyər" (**Yaqub Vəliyev**); "Tofiq öz işgüzarlığı ilə həmişə bizdən fərqlənirdi" (**Fazil İmanov**); "Torpağa bağlı adam" (**Elşad Eyvazov**); "Səxavət dövlətdən yox, imandan gəlir" (**Eyrüz Məmmədov**); "Tofiq düz-çörəyə hörmət edən adamdır" (**Rauf Sadıxov**); "Dostumun dostu mənim dostumdur" (**Arif Ərşad**); "Azərbaycan bayrağı xarici ölkələrdə dalğalandı qürur hissi keçirirəm" (**Əhməd Rəcəbli**); "Elin-obanın mərd və cəfəkeş oğlu" (**Asif Kalbaliyev**); Kriminal kizlərdən Azərbaycana taxıl gətirən

adam; Sumqayıt halal şəhərdir, onun qayğısına qalmaq hamının borcudur; İqtisadiyyatın demokratikləşdirilməsi mənim arzumdur.

27. “Tikdim ki, izim qala...” / Eyrüz Məmmədov; red.: Arif Ərşad.- Bakı: “Azəri” poliqrafiya evi, 2022.- 256 s.

“Tikdim ki, izim qala...” adlanan bu kitab Azərbaycanın tanınmış siyasi və ictimai xadimi Axundov Kamal (Hüseyn) Yusif oğlunun (1922-1986) həyat və fəaliyyətinə həsr olunub. Uzun illər Sumqayıt şəhər Xalq Deputatları Soveti İcraiyyə Komitəsinin sədri vəzifəsində çalışan Kamal Axundov bütün Cənubi Qafqazda sənaye potensialı ilə seçilən Sumqayıt şəhərinin qurulması və abadlaşdırılmasında aparıcı rol oynamışdır.

Kitabın içindəkilər: Müqəddimə əvəzi (**Aqşin Dadaşzadə**); Ləyaqət və vicdan sahibi (**Eyrüz Məmmədov**); O, həm yaradıcı, həm də demokrat təbiətli insan idi (**K.Axundovun övladları ilə müsahibə**); Tarixi şəxsiyyət (**Kərim Axundov**); Fədakar insan (**Əli Mustafayev**); Axundov çox işgüzar kadr idi (**Kamran Hüseynov**); Sumqayıt onun ürəyində məskən salmışdı (**Mustafa Salahov**); “Oğlanlarımdan birinin adı Hüseyn, o birinin adı Kamaldır” (**Müzəffər Gülümov**); Mən həmişə onunla fəxr etmişəm (**Oqtay Səlimov**); O, sumqayıtlıların arxa və dayacağı idi (**Ağadadaş İbrahimov**);

Bir memar kimi, Axundovla işləmək məndə əməyə böyük həvəs oyadırdı (**Süleyman Hacıyevlə müsahibə**); O, Sumqayıtın işığı, çırağı idi (**Əsrəf Şəfiyev**); Kamal insanın əməlləri həmişə yaşayır (**Ərşad Kərimov**); “Yalan mənim düşmənimdir” (**Surxay Məmmədov**); Nəcib əməllər sahibi (**Adil Babayev**); Kamal müəllim əsl humanist idi (**İzzət Sadıxov**); O, gənc kadrlara etibar edirdi (**Sabir Rzayev**); “Yaxşılıq məndən əl çəkmir, pislik onlardan” (**İskəndər Qasımov**); Axundov rəhbər olmaqla yanaşı, həm də yaradıcı adam idi (**Aslan Osmanov**); Onunla fəxr edir, qürur hissi duyurduq (**Minarə Tahirova**); Çırağı sönməyən insan (**Xeyransa Verdiyeva**); Sumqayıtın simvolu “Yaşıl Bina” idi (**Qəzənfər Quliyev**); Axundov zirvəsi əlçatmaz idi (**Hüseynağa Sədrəddinov**); Tarix muzeyinin yaradılması Axundovun təşəbbüsü idi (**Olya İslamova**); Sumqayıtın mədəni həyatında silinməz iz qoyan insan (**Səxavət Salmanov**); Onun nəcib əməlləri xatirimizdən silinməyəcək... (**Valeh Kərimov**); Telefonsuz dostuma (**Rəhman Orxan**); Allah vergisi (**Yevdokiya Dobkina**);

Vicdanlı və diqqətçil insan (**Dünyamalı Qasımov**); Axundov bizim üçün bir nüsxə, bir məktəb idi (**Məmmədali Tağıyev**); Təəssübkeş insan (**Möhtərəm Məmmədova**); “Sənin şəklin indi bütün Hindistanı gəzir” (**Qorxmaz Tağıyev**); Günəş kimi işıq saçanlar (**Şəmsad Təhməzova**); Kamal müəllimin humanistliyini bizim ailə hiss etmişdir (**Dadaş Elxanoğlu**); Sabaha yol açan sədr (**Arif Şəfiyev**); Böyük ürək sahibi (**Tofiq İsmayılov**); Millətimizin layiqli oğlu (**Çərkəz Hüseynov**); Atama “Partizan” deyirdi (**Seymur Şahbazov**); Tariximizin canlı səhifəsi - Kamal Axundov (**Elnur Ağayev**); O, başqalarına nüsxə idi (**Elçin Abdullayev**); Şanlı tariximizin unudulmaz nümayəndəsi (**Ramil Zeynalı**).

28. Şəneyla: roman / Eyrüz Məmmədov; red.: Nərmən Eyrüzqızı.- Sumqayıt: Azəri nəşriyyatı, 2022.- 320 s.

“Şəneyla” romanında bir qadının təzadlı, ziddiyyətli həyatından bəhs edilir. İlk illər həyatını gözəlliklər içində keçirən və gələcəyinə inanan bir xanım, həyatın amansız qanunları ilə üzləşir. Onun arzuları parçalanmaqla tutduğu mövqedən uzaqlaşdırmaq və məhv etmək haqqında düşünən qüvvələr var. Lakin Şəneyla xanım gənclik illərində zəif və incə bir məxluq olsa da, getdikcə mətinləşir, qorxmaz, dəyanətli və iradəli olur, düşmənlərinin qarşısında əyilmir və onlara qarşı mərdliklə mübarizə aparır. Bu mübarizə çox ağır və ədalətsiz olduğundan Şəneyla hətta həbsxanaya düşür, lakin sınırmır. Azadlığa çıxandan sonra öz mübarizəsini davam etdirir, ona qarşı yeni məkrli planlar qurulsa da, geri çəkilmir ...

29. Arxadan vurulan zərbə (“Bir kəndin camaatı” silsiləsindən): roman / Eyrüz Məmmədov; red.: Arif Ərşad.- Bakı: “Azəri” nəşriyyatı, 2023.- 280 s.

Osmanlı imperiyası ilə Bizans imperiyası arasında gedən müharibədə düşmənlər tərəfindən türklərin və kürdlərin yaşadığı Mehralı kəndi yandırılır, insanları qətlə yetirilir. Kəndin cavan oğlanları Osmanlı imperiyasının qüdrətli ordusunun sıralarında əsl mərdlik və sücaət göstərirlər. Kəndin camaatı pərən-pərən düşür və qaçqınlıq həyatı yaşamağa məcbur olurlar. Çoxlu əziyyətlərə və məhrumiyyətlərə məruz qalan kənd camaatı öz doğma kəndlərinə qayıtmaq arzusu ilə yaşayırlar...

30. Qan düşməni: roman / Eyrüz Məmmədov; red.: Arif Ərşad.- Sumqayıt: Azəri nəşriyyatı, 2023.- 272 s.

“Qan düşməni” romanı iki nəslin arasında, 100 il ərzində gedən düşmənçilikdən bəhs edir. Romanda banditizm, quldurluq, xəyanət, qətl, insan oğurlığı, satqınlıq xüsusi yer tutur.

Əsərləri dövrü mətbuatda**1970**

31. Üç dost: hekayə / Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1970. – 31 dekabr. – S.4.

1972

32. Hesab; İki top; Xırda; Sevgi: kiçik miniatürlər / Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1972. – 9 sentyabr. – S.4.

33. Mamaşa: novella / Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1972. – 4 may. – S.4

2020

34. Mənən zəngin adamlar belə hərəkət edə bilər: Esse / Eyrüz Məmmədov //Azad Azərbaycan.- 2020.- 23 iyun.- S.7.

2021

35. İyirmi ilin tarixçəsi : Sumqayıtın ictimai-siyasi həyatının 1936-1956-cı illərini əhatə edən “İyirmi ilin tarixçəsi” adlı romanından bir parça / Eyrüz Məmmədov // Azad Azərbaycan .- 2021.- 23 dekabr.- S.5.

2022

36. İyirmi ilin tarixçəsi : Sumqayıtın ictimai-siyasi həyatının 1936-1956-cı illərini əhatə edən “İyirmi ilin tarixçəsi” adlı romanından bir parça / Eyrüz Məmmədov // Azad qələm.- 2021.- №10-11.- noyabr-dekabr.- S.64-65.; Azad Azərbaycan.-2021.- 23 dekabr.- S. 5.

2023

37. Anonim məktublar : novella/ Eyrüz Məmmədov // Ədəbi ovqat.-2023.-say 8.- S.78-80.

**Eyrüz Məmmədovun ədəbi-tənqidi qeydləri, publisistik məqalələri və oçerkləri
Kitablarda**

2005

38. İsaqızı, T. Sənin kimi yaşamaq istəyirəm /Tahirə İsaqızı; red.: və nəşir H. A. Mansurzadə.- Sumqayıt.-2005.- 312 s.

Kitabın “Yazmaq üçün yaşadı, yaşamaq üçün yazdı” bölümündə Eyrüz Məmmədovun tanınmış yazıçı publisist Feyzi Mustafayev haqqında xatirəsi verilib. (S.252-255)

2011

39. Veysəlli, Ə. Dağlar sizdə nəyim qaldı : Publisistik yazılar / Əşrəf Veysəlli; red.: Ç.Yusif. – Sumqayıt, “Dərələyəz-M”. - 2011. – 304 s

Kitabın “Səhv etmək insanın xarakterik cəhətidir” bölməsində Eyrüz Məmmədovun şairlərdən Vaqif İbrahim, Əşrəf Veysəlli və yazıçı-publisist Feyzi Mustafayev haqqında düşüncələri verilib. (S.249-260)

2013

40. Ömür bitsə də.../ Tərt.: və red.: Orxan Mansurzadə; məsləhətçilər D.İsmayılov, M. Fərzullayev – Bakı :“OL” MMC, 2013. – S.370.

Kitaba yazıçı-publisist H.A.Mansurzadə ilə bağlı Eyrüz Məmmədovun “İnsan kərpic kimidir”adlı məqaləsi daxil edilmişdir. (S. 267-270).

2015

41. Veysəlli, Ə. Qarşıma siz çıxın : Şeirlər / Əşrəf Veysəlli; red.: Ş. Şəfiyev. – Sumqayıt : “Azəri”. – 2015 – 432 s.

Kitaba daxil edilən “Səhv etmək insanın xarakterik cəhətidir” bölməsində Eyrüz Məmmədovun şairlərdən Vaqif İbrahim, Əşrəf Veysəlli və yazıçı-publisist Feyzi Mustafayev haqqında məqaləsi verilib [S.345-356].

2016

42. Əliyev, H. Yada düşər xatirələr / Hilal Əliyev; red. Mahmud Şirinov; ön söz müəl. Əşrəf Veysəlli.- Bakı: Azəri, 2016.- 200 s.

Kitabın “Unudulmaz el ağsaqqalı Nərcə Ağayev haqqında xatirələr” bölməsində Eyrüz Məmmədovun məqaləsi verilib (S.1621).

Dövri mətbuatda

1968

43. Bakıya sirkə: 12 nömrəli məktəbin müəllim və şagirdlərin ekskursiyası haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1968. – 22 oktyabr. – S.4.

1970

44. Allo, biz istedadları axtarıq: Şəhər pionerlər evinin məktəbli şagirdlər arasında keçirdiyi müsabiqə haqqında / Eyrüz Surxayov // Sosialist Sumqayıtı. – 1970. – 29 dekabr. – S.4.

45. Çəşmə: 10 nömrəli məktəbin ibtidai sinif müəllimi Çəşmə Mahmudova haqqında / Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1970. – 26 dekabr. – S.4.

46. Son zəng: 13 və 12 nömrəli məktəblərdə keçirilən son zəng haqqında / Eyrüz Məmmədov, Sədaqət Məmmədova // Sosialist Sumqayıtı. – 1970. – 26 may. – S.4.

47. Şagird yataqxanası, yoxsa...: 7 nömrəli texniki peşə məktəbinin yataqxanasında olan səliqəsizlik, natəmizlik və bir çox başqa nöqsanlar haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1970. – 17 dekabr. – S.4.

1971

48. Gələcəyin ustadları: 49 nömrəli texniki peşə məktəbinin şagirdlərinin təhsili və peşə sahəsində gördükləri işləri haqqında / Eyrüz Göyüşov // Sosialist Sumqayıtı. – 1971. – 11 sentyabr. – S.4.

Soldan: rəhmətlik şair Vəqif İbrahim, xalq yazıçısı Anar, "Əməkdar jurnalist" Eyrüz Məmmədov (1971-ci il)

49. 12-ci mikrorayonda: Sumqayıt şəhər 12-ci mikrorayonda yaranan bir çox nöqsanlar və çatışmazlıqlar haqqında / Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1971. – 16 sentyabr. – S.4.

50. Onun arzusu: Tibb məktəbində müəllim işləyən Maqbara Hüseynova haqqında / Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1971. – 27 yanvar. – S.2.

51. Yolka ətrafında: Şəhər stadionunda keçirilən yeni il şənlikləri haqqında / Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1971. – 5 yanvar. – S.3.

1972

52. Dostluq meridianları ilə: Sumqayıt şəhər məktəblərində fəaliyyət göstərən beynəlmiləl dostluq klublarının fəaliyyəti haqqında / Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1972. – 22 yanvar. – S.4.

53. İməclikdə: Kommunal müəssisələri

trestinin əməkçilərinin iməclikdə iştirakı haqqında / Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1972. – 15 fevral. – S.1

54. Kitab rəfi: Sumqayıtın kitab mağazalarına daxil olan yeni kitablar haqqında / Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1972. – 15 iyul. – S.4.

55. Sövdəkarlar; Məhərrəmin məzənnəsi : Qəribə əhvalatlar / E. Göyüşlü, A. Nəsirov, K. Hacıyev // Sosialist Sumqayıtı. – 1972. – 20 yanvar. – S.4.

- 56. Qarlı qış axşamı:** 2-ci mikrorayon, 10 nömrəli evin sakinləri ilə keçirilən görüş haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1972. – 30 dekabr. – S.3.
- 57. Nümunəvi yeməxana:** 23 nömrəli yeməxananın fəhlələrə göstərdiyi yüksək xidmət haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1972. – 28 oktyabr. – S.4.
- 58. Şamama xala:** Yaşıllaşdırma idarəsinin fəhləsi Şamama Əsədovanın işi haqqında / Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1972. – 3 oktyabr. – S.4.
- 59. Usta Nadir:** Azərbaycan boru-prokat zavodu boruyayma sexinin işçisi Nadir Mirzəyevin əmək fəaliyyəti haqqında / Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1972. – 11 iyul. – S.3.
- 60. Yekun konserti:** 1 nömrəli məktəbdə keçirilən “Xalqlar dostluğu” festivalının yekun konserti haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1972. – 23 dekabr. – S. 4.
- 61. Yeni məktəbdə ilk zəng:** 22 nömrəli məktəbdə ilk dərslərin başlanması haqqında / Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1972. – 2 sentyabr. – S.4.

1973

- 62. Ağzınız şirin olsun:** Sumqayıt qənnadı fabrikinin işi haqqında /Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1973. – 6 fevral. – S.3.

- 63. 506 nömrəli əczaxana:** 506 nömrəli əczəxananın müdiri Əli Bayramov və əczəxana işçilərinin nümunəvi xidməti haqqında / Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1973. – 13 fevral. – S.3.

- 64. Bizim Zemfira:** Sumqayıt idmançısı Zemfira Bibarsova haqqında / Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1973. – 15 mart. – S.4.

- 65. Danışır qonaqlarımız:** Sumqayıta qardaş şəhərlərdən gəlmiş adamların şəhər haqqında fikirləri və insanlarımıza olan münasibətləri haqqında / Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1973. – 1 may. – S.4.

Şəkildə soldan: Akademik Rafael Hüseynov, xalq artisti Əlibala Nur, “Əməkdar jurnalist” Eyrüz Məmmədov

- 66. İstedadlar yetişir:** 10 nömrəli orta məktəbdə fəaliyyət göstərən bədii öz-fəaliyyət kollektivi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1973. – 6 mart. – S.4.
- 67. Kimyaçıların fəxri:** Üzvi məhsullar zavodunun epoksid qətranı sexinin briqadiri Kərəm Quliyevin briqadasının üzvlərinin əmək fəaliyyəti haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1973. – 2 iyun. – S.4.
- 68. Rəfiqələr:** 1 nömrəli şəhər xəstəxanasında çalışan tibb bacıları Nəcibə Məmmədəliyeva və İfadə Qasimovanın xəstələrə olan qayğı və səfqəti haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1973. – 5 iyun. – S.4.
- 69. Şaxta baba nəvələri arasında:** Kimyaçıların mədəniyyət sarayında keçirilən yolka şənliyi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1973. – 1 yanvar. – S.2.
- 70. Uşaqların yanında:** 25 nömrəli uşaq bağçasında çalışan tərbiyəçilər və uşaqların təlim-tərbiyəsi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1973. – 17 aprel. – S.4.

71. Ürək yanmasa, gözdən yaş çıxmaz: 7 nömrəli texniki peşə məktəbinin yataqxanasının məişət şəraiti haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1973. – 20 mart. – S.4.

1974

72. Yaşamaq şirindir: 1 nömrəli birləşmiş təcili yardım xəstəxanasının uşaq cərrahiyyə şöbəsinin həkimi Lətif Həsənov haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1974. – 21 noyabr. – S.3.

1975

73. Birlik olan yerdə: Sintetik kauçuk zavodunun etil spirti sexinin kollektivinin beşillik planı yerinə yetirməsi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1975. – 17 may. – S.3.

74. Əlvan metal ustası: Alüminium zavodunun elektroliz sexinin işçisi Fərrux Eyyubov haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1975. – 31 may. – S.2.

75. Əlvan naxışlar: Toxuculuq fabrikinin gülvurma sexinin işçisi Məxmər Quliyevanın işi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1975. – 11 dekabr. – S.3.

76. Fəal komsomolçu: Sintetik kauçuk zavodunun kauçuk sexinin aparatçısı Raya Məmmədova haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1975. – 7 iyun. – S.2.

77. İdman ustası: Sumqayıt şəhər “Neftçi” cəmiyyətinin sərbəst güləş üzrə məşqçisi Firdovsi Omarov haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1975. – 23 dekabr. – S.4.

78. Kimyaçıların rəşadəti: Sintetik kauçuk zavodunda görülən Ümumittifaq kommunist iməcliyi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1975. – 22 aprel. – S.3.

79. Metodiki şuranın ilk iclası: Təşkilat-partiya işləri kabineti metodiki şurasının ilk iclası haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1975. – 20 mart. – S.3.

80. Məsuliyyət və intizam: İplik fabrikinin tikintisində çalışan 1 nömrəli tikinti trestinin əməkçilərinin fəaliyyəti haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1975. – 23 avqust. – S.3.

81. Beşilliyin hesabına: 18 nömrəli tikinti idarəsinin dülgəri Fərman Babayevin işi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1975. – 7 iyun. – S.2.

82. Sevinc dolu həyat: 6-cı mikrorayonda tikilib istifadəyə verilən yeni yaşayış binaları və bura köçən sakinlər haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1975. – 25 sentyabr. – S.2.

83. Superfosfatçıların inamlı addımları: Superfosfat zavodunun fəaliyyəti haqqında / Eyrüz Məmmədov, Qüdrət Məlikov // Sosialist Sumqayıtı. – 1975. – 21 oktyabr. – S.3.

84. Şəhərimizin yeni guşəsi: Sumqayıt şəhərində yeni salınmış 10-cu mikrorayon, orada tikilmiş binalar və məktəb haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1975. – 24 may. – S.2.

85. Uğur olsun!: Sumqayıt hərbi komissarlığından gənclərin əsgərliyə yola salınması haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1975. – 6 noyabr. – S.4.

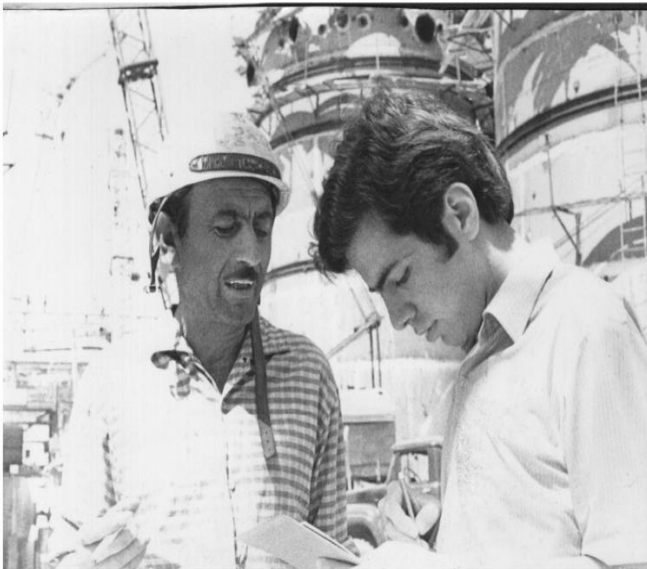
86. Toxucuların əmək rəşadəti /Eyrüz Məmmədov //Sosialist Sumqayıtı.–1975.–28 oktyabr.– S.2.

87. Yeni yollar: Asfalt zavodunun işçisi Zoya Qasımovanın qazandığı əmək nailiyyətləri haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1975. – 7 iyun. – S.2.

88. Yenilikçinin töhfəsi: Sumqayıt sənaye müəssisələrində çalışan səmərələşdiricilərin bir qrupuna verilən fəxri ad və Fəxri fərmanlar haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1975. – 30 dekabr. – S.1.

1976

89. Arxayınçılığa son qoymalı: Şüşə zavodunun əməkçilərinin texniki-iqtisadi göstəricilərini vaxtından əvvəl yerinə yetirmələri haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı.-1976.- 23 sentyabr. – S.3.

Eyrüz Məmmədov tikintidə fəhlədən müsahibə alarkən. 1976-cı il.

90. Bir ailə tanıyıram: M.Əzizbəyov adına xlorla üzvi məhsullar zavodunun 12 nömrəli sexində çilingər işləyən Məhərrəm Cavadovun işi və ailəsi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1976. – 2 sentyabr. – S.3.

91. Fransız ətri, yaxud özgə maşında “səyahət”: Sumqayıtda bir qrup gənclərin maşın oğurluğu ilə məşğul olaraq cinayətə cəlb olunması haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1976. – 19 iyun. – S.4.

92. Əlvida, nisgilim...: 2 nömrəli şəhər xəstəxanasında tibb bacısı işləyən Elmira Nuriyevanın uzun illər həsrətində olduğu atasına qovuşmağı haqqında/ Eyrüz Məmmədov, Sevil

Bayramova // Sosialist Sumqayıtı. – 1976. – 24 iyun. – S.4.

93. Xoşbəxtlər sarayında: İki gəncin Bilal Əliyev və Cəsarət Şirinovanın ailə həyatı qurduqları komsomol toyu haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1976. – 18 sentyabr. – S. 4.

94. İş sürətləndirmək lazımdır: Alüminium zavodunun alüminium istehsalı sexinin kollektivinin yenidən qurulması haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1976. – 2 sentyabr. – S. 3.

95. Kimyaçıların bir günü: Sumqayıt Kimya Müəssisələri İstehsalat Birliyinin qabaqcıl Superfosfat zavodundan reportay / Eyrüz Məmmədov// Kommunist .- 1976.- 6 aprel.-S. 1.

96. Qələbə möhkəmlənir: V.İ.Lenin adına ABZ-nin boru-yayma sexinin kollektivinin planı artıqlaması ilə yerinə yetirmələri və qazandıqları qələbə haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1976. – 19 avqust. – S.3.

97. Moskvalıların təşəbbüsü ilə: Alüminium zavodunun kollektivinin səmərəli və keyfiyyətli işləri haqqında / Eyrüz Məmmədov// Kommunist .- 1976.- 16 iyul.-S. 4.

98. O, bir dünya idi: Xalq şairi Səməd Vurğunun ev muzeyi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1976. – 16 noyabr. – S. 4.

99. Sex yenidən qurulur: Azərbaycan boru-prokat zavodunun boruyayma sexində aparılan yenidən qurma işləri haqqında / Eyrüz Məmmədov// Kommunist .- 1976.- 11 dekabr.-S. 4.

100. Sumqayıt xəbərləri : Xlorlu üzvi məhsullar zavodu, Sintetik kauçuk zavodu, Polimer tikinti materialları kombinatı və Alüminium zavodunun əməkçilərinin yüksək göstəricilərə nail olması haqqında/ Eyrüz Məmmədov// Kommunist .- 1976.- 20 iyun.-S. 3.

101. Sürət və keyfiyyət: Polimer tikinti materialları kombinatının mastika sexinin kollektivinin qazandığı uğurlar haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1976. – 3 iyun. – S. 3.

102. Telefon zəngi: Polimer tikinti materialları kombinatının linoleum sexinin kollektivinin illik plan və öhdəliklərin yerinə yetirməsi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1976. – 2 dekabr. – S.3.

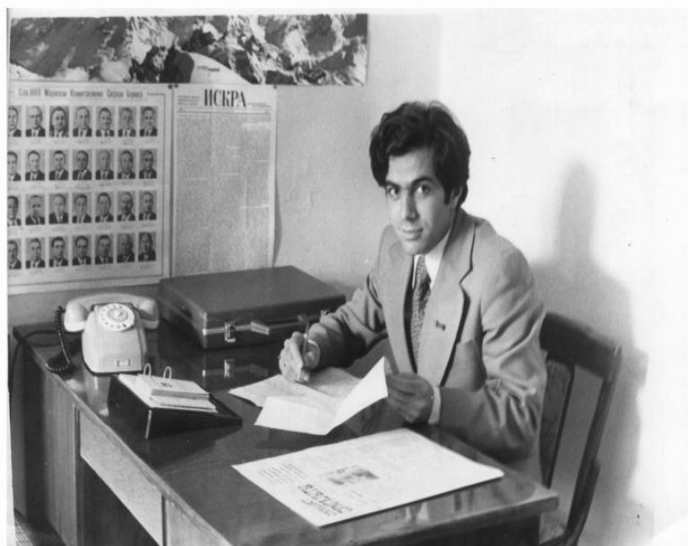
103. Təşəbbüsçülərin yanında: Azərbaycan boru-prokat zavodunun boruyayma sexinin əməkçilərinin işi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı.–1976.–20 noyabr.–S. 3.

104. Vaxt gözləmir: Tikinti materialları kombinatının istehsal etdiyi kərpiclərin keyfiyyəti haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1976. – 15 iyun. – S. 3.

105. Vədə əməl edilir: Alüminium zavodunun əməkçilərinin sosialist öhdəliklərini necə yerinə yetirməsi və gördükləri işlər haqqında / Eyrüz Məmmədov, F. Eyyubov // Sosialist Sumqayıtı. – 1976. – 13 noyabr. – S. 3.

106. Yalançı fotoqraf: “Xəzər” fotoatelyesində işləyən fotoqraf Oqtay Mirzəxanovun müştərilərinə yalan söyləməsi, süründürməçiliyi, laqeydliyi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1976. – 24 iyul. – S.4.

107. Zəif rəhbərliyin acı nəticəsi: Üst trikotaj fabrikinin verilən öhdəliyə əməl olunmaması və kollektivin işində olan nöqsanlar haqqında / Eyrüz Məmmədov, Qüdrət Məlikov // Sosialist Sumqayıtı. – 1976. – 10 aprel. – S.3.

Eyrüz Məmmədov “Sosialist Sumqayıtı” qəzeti. İş otağında (1976)

1977

108. Alüminiumçuların yolu ilə: Polimer tikinti materialları kombinatı və sintetik kauçuk zavodu işçilərinin alüminium zavodu ustalarının irəli sürdükleri təşəbbüsə qoşulmaları haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1977. – 9 iyun. – S.13.

109. Aprel səhəri: Alüminium zavodunun buxarlandırıcılar sexinin əməkçilərinin işi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1977. – 28 aprel. – S.3.

110. Bir cavabın izi ilə: Birləşmiş qazanxanalar və istilik kəmərləri idarəsində görülən işlərin nəticəsi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1977. – 23 aprel. – S.3.

111. Cavanşir: M.Əzizbəyov adına xlorlu üzvi məhsullar zavodunun 9 nömrəli sexinin “KMC” şöbəsində aparatçı işləyən Cavanşir Baxışovun əmək fəaliyyəti haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1977. – 21 aprel. – S.3.

112. Diqqət mərkəzində: Sintetik kauçuk zavodunun əməksevər kollektivinin vaxtından əvvəl planın yerinə yetirilməsi və qazandığı uğurlar haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1977. – 29 noyabr. – S.3.

113. Emalatxanada: 2 nömrəli məktəb emalatxanasında əmək təlimi zamanı görülən işlər haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1977. – 19 mart. – S.2.

114. Əməyin qiyməti: Kimya birliyinin təmir-tikinti idarəsinin işçisi Fəxrəddin Xəlilov haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1977. – 24 mart. – S.3.

115. Qardaşlar: Superfosfat zavodunda işləyən Sədaqət, Mürvət, Səxavət və Mədəd Nərimanov qardaşları haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1977. – 29 sentyabr. – S.2.

116. Sumqayıtda 1 May: 1 may şənlikləri haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1977. – 5 may. – S.2.

117. Yolların qovuşduğu yerdə: M.Əzizbəyov adına xlorlu üzvi məhsullar zavodunun sintetik yuyucu vasitələr sexinin tikintisi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1977. – 22 fevral. – S.2.

118. Zövqsüz stendlər və plakatlar: Dəmir-beton zavodu kollektivinin və 3 nömrəli iri panellər evtikmə zavodunun plandan geri qalmaları, əyani təşviqat vasitələrindən lazımınca istifadə etməmələri haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1977. – 3 fevral. – S.2.

1978

119. Boy sıraları artır: Partiya həyatı / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1978. – 20 aprel. – S.2.

120. Böyük etimad: növbə rəisi Əli Rüstəmovun fəaliyyəti haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1978. – 28 dekabr. – S.1.

121. Ənənə davam edir : Sintetik kauçuk zavodunda öhdəliklərin yerinə yetirilməsini yoxlayırıq / Eyrüz Məmmədov, M.Məmiyev, X.Cahangirov // Sosialist Sumqayıtı. – 1978. – 17 avqust. – S.3.

122. Kimyaçıların əmək rəşadəti / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1978. – 2 sentyabr. – S.3.

123. Kimyaçıların pasportu: SK kimyaçılarının beş aylıq planı vaxtından əvvəl yerinə yetirməsi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1978. – 6 iyun. – S.1.

124. Qənaət başlıca şərtidir: Texniki su təchizatı sexinin partiya iclası haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1978. – 7 fevral. – S.2.

125. Qərargah fəaliyyətdə: Kimyaçıların əmək bayramına hazırlıqları haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1978. – 2 mart. – S.1.

126. 10 gün öhdəlik hesabına: Sintetik kauçuk zavodunun kimyaçılarının uğuru / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1978. – 29 avqust. – S.2.

127. Siyasi yetkinlik məktəbi: qabaqcıl təcrübə bizim sərvətimizdir / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1978. – 11 may. – S.2.

128. Tofiq və onun briqadası: SK zavodunun texniki su təchizatı sexinin çilingərlər briqadiri haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1978. – 26 yanvar. – S.1.

129. Üç bacı: gənc kimyaçı bacıların əməksevərliyi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1978. – 19 oktyabr. – S.3.

130. Yarış dostları görüşürlər: Sintetik kauçuk zavodunun kimyaçıları ilə Kuybişev SK kimyaçılarının yarışı haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1978. – 28 mart. – S.2.

131. Zərbəçi sürət: kimyaçıların kənd yerlərinə hamilik köməyi / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1978. – 20 iyul. – S.3.

1979

132. Gənclik şəhərinin yaşıdları: Sintetik kauçuk zavodunun işçilərindən V. Fəttayev, T. Qəribovun işləri, əməkdə qazandıqları uğurlar haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1979. – 2 avqust. – S.4.

133. Xalqlar dostluğu ruhunda: Sintetik kauçuk zavodunun Partiya komitəsinin zavod gənclərinin beynəlmiləçilik və vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə edilməsində gördükləri işləri haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1979. – 30 aprel. – S.2.

134. Qayğı və tələbkarlıq: Sintetik kauçuk zavodunun Partiya komitəsinin müəssisələrində çalışan gənclərin ideya-

siyasi, əmək və mədəni tərbiyəsinin yüksəldilməsində gördükləri işlər haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1979. – 30 avqust. – S.2.

135. Rəhbərlik konkret olduqda: Sintetik kauçuk zavodunun Partiya komitəsinin fəaliyyəti haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1979. – 1 fevral. – S.2.

136. Sevinc: 23 nömrəli məktəbin III sinif şagirdlərinin məktəbdə qazandığı uğurlar haqqında / Eyrüz Məmmədov, Rəhim Adışirinov // Sosialist Sumqayıtı. – 1979. – 17 may. – S.3.

137. Təşəbbüskar kimyaçı: Sintetik kauçuk zavodunun işçisi Aqibət Bünyatovun əmək fəaliyyəti haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1979. – 17 fevral. – S.2.

138. Vaqif: kimyaçı Vaqif Fəttayev haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1979. – 23 avqust. – S.2.

139. Yeni öhdəlik: Sintetik kauçuk zavodunun stirol sexinin kimyaçılarının qazandığı uğurları haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1979. – 27 sentyabr. – S.1.

1980

140. Hazırlıq davam edir: Sintetik kauçuk zavodunun kimyaçılarının Lenin iməliyində fəal iştirakı haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1980. – 12 aprel. – S.1.

141. Qabaqcıl növbənin təşəbbüsü: Sintetik kauçuk zavodunun E-7-2 sexinin “A” növbəsinin kollektivinin işi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1980. – 28 iyun. – S.1.

142. Mədəni xidmət: Sumqayıt Dövlət Dram Teatrının bir qrup aktyoru Kirovabad, Xanlar, Şamxorda əməkçilərə mədəni xidmət göstərmişdir / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1980. – 20 noyabr.

143. Plandan əlavə: Sintetik kauçuk zavodu izobutilen sexinin “B” növbəsi müəssisəsinin kollektivinin illik planın yerinə yetirilməsi və əldə etdikləri uğurlar haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1980. – 17 may. – S.1.

144. Rekord göstəricilər uğrunda: Sintetik kauçuk zavodunun E-2 sexinin kollektivinin açıq partiya yığıncağında müzakirə olunan məsələlərə münasibətləri və fikirləri haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1980. – 27 mart. – S.2.

145. SK zavodunun gəncləri: SK zavodunun gənclərinin əmək rəşadəti, qazandıqları nailiyyətlər haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1980. – 14 iyun. – S.2.

146. Sumqayıtlılar xam torpaqlarda: Sumqayıtlı gənclərin xam torpaqlarda göstərdikləri rəşadət, qazandıqları uğurlar haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1980. – 10 iyun. – S.2.

1981

147. Hamılıqla: Sintetik kauçuk zavodunun etilbenzol və stirol istehsalatında moskvalıların təşəbbüsünə həsr edilmiş mitinq haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1981. – 12 mart. – S.4.

148. Uğurlu başlanğıc: Sintetik kauçuk zavodunun mexaniki-təmir sexində keçirilən Sov.İKP MK-nın layihəsinin sexin kollektivi ilə birgə müzakirəsi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1981. – 6 yanvar. – S.2.

1982

149. Nəcib ənənələr ruhunda: Azərbaycan boru-prokat zavodu və aşqarlar zavodunun partiya komitəsi üzvlərinin keçirdikləri elmi-praktik konfrans haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1982. – 25 noyabr. – S.3.

150. Tahirə müsabiqə qalibidir: 23 nömrəli məktəbin şagirdi T.İmanovanın uğuru haqqında /Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1982. – 16 yanvar. – S.4.

1983

151. Aprel ayında kino ekranlarda / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1983. – 12 aprel. – S.4.

152. İtirilmiş pasportlar, yaxud bəzilərinin məsuliyyətsizliyi: şəhər soveti icraiyyə inzibati komissiyasının protokollarına baxarkən/ Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1982. – 25 yanvar. – S.4.

153. “Raboçe- krestyanski korrespondent” jurnalının səhifələrində: jurnalın 7-ci nömrəsində Asif Sultanova həsr edilmiş “Əgər Sumqayıtda olsanız” adlı məqalə haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1983. – 18 avqust. – S.2.

154. Superfosfat zavodu / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1983. – 19 aprel. – S.3.

1984

155. İki cəbhənin veteranı: Əmək və müharibə veteranı Allahverdi Hacıyev haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1984. – 20 dekabr. – S.4.

156. Kinoteatrılarımıza gəlsəniz: Sumqayıt şəhər kinoteatrılarında göstərilən “Park” və “Unikum” filmləri haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1984. - 11 noyabr. – S.4.

157. Müvəffəqiyyətin rəhni: Sumqayıt şəhər üzvi sintez istehsalat birliyi kimyaçıları partiya təşkilatlarının ideoloji və kütləvi siyasi işin düzgün planlaşdırılması, həyata keçirilməsi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1984. – 20 dekabr. – S.2.

1985

158. Gülüş ustaları ilə görüş: Sumqayıtda Azərbaycan televiziyası həftəsi ilə əlaqədar olaraq “Orbit” kafesində “Təbəssüm, təbəssüm” devizi altında keçirilmiş gülüş ustaları ilə görüş haqqında/ Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1985. – 6 aprel.

159. Qaliblərin yanında: M.Əzizbəyov adına kimya sənayesi istehsalat birliyinin kükürd anhidridi sexinin kollektivinin əldə etdiyi uğurlar haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1985. – 7 noyabr. – S.3.

160. Mədəniyyət sarayı istifadəyə hazırlanır: 44-cü məhəllədə ucaldılan kimyaçıların yeni mədəniyyət sarayının tikintisi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1985. – 27 aprel.

1987

161. Ayrılıq: ailə mövzusunda/ Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1987. – 6 oktyabr. – S.4.

162. Nöqsanlar aradan qaldırılır: Superfosfat zavodu həmkarlar ittifaqı komitəsinin sexlərdə çalışan

fəhlələrin əmək mühafizəsi və təhlükəsizlik texnikasına əməl etmələrinin öyrənməsi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1987. – 17 mart. – S.2.

163. Sex ahəngdar işləməlidir: Superfosfat zavodunun sexlərində keçirilən hesabat-seçki yığıncaqları haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1987. – 3 oktyabr. – S.2.

164. Yeddi oğul istəram: “Sumqayıt məişətkimyası” istehsalat birliyinin 2 nömrəli istehsalat kompressorlar şöbəsinin kollektivinin qazandıqları uğurlar, nailiyyətlər haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1987. – 1 dekabr. – S.3.

165. Zərbəçi əməyin mükafatı: Superfosfat zavodu kollektivinin Ümumittifaq sosializm yarışında mükafata layiq görülməsi haqqında /Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı.–1987.–24 noyabr.–S.1.

166. Zərbəçi sürətlə: Superfosfat zavodu əməkçilərinin istehsal etdikləri mineral gübrələrin kənd təsərrüfatı işçilərinə çatdırılması haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1987. – 12 mart. – S.1.

1988

167. Beşilliyin fonduna: Superfosfat zavodu əməkçilərinin Ümumittifaq kommunist iməcliyinə hazırlıq işlərinin aparması və iştirakı haqqında /Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı.–1988.–31 mart.– S.1.

168. Böyük vəzifələr qarşısında: Superfosfat zavodu kollektivinin qarşıya qoyduğu vəzifələrin həyata keçirilməsi və görəcəkləri işlər haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1988. – 16 yanvar. – S.2.

169. Sənsiz-yaxud anasız qızın anasına məktubu / Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1988. – 11 iyun. – S.4.

170. Sumqayıtın dünəni, bu günü və...: Sumqayıt şəhərinin ekoloji vəziyyəti haqqında / Eyrüz Məmmədov, Bəyalı Rzayev // Azərbaycan gəncləri. - 1988. - 29 noyabr. - S.3.

171. Şərəfli yolun ilk uğurları: Superfosfat zavodunun əmək kollektivi şurasının fəaliyyəti haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1988. – 23 fevral. – S.3

1989

172. Dostluq sərhəd bilmir: Sumqayıt şəhərinin 40 illik yubileyinə hazırlanması və qarşıda görülməli işlər haqqında / Eyrüz Göyüşlü // Sosialist Sumqayıtı. – 1989. – 25 noyabr. – S.3.

173. Hünər yolu: Sumqayıt şəhərinin tarixi və sumqayıtlıların şəhərin inkişafında göstərdikləri əmək qəhrəmanlıqları haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1989. – 5 noyabr. – S.2.

174. Qayğılı günlər: Superfosfat zavodunun kollektivinin Novruz bayramı ərəfəsində həyata keçirdikləri tədbirlər haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. – 1989. – 21 mart. – S.3.

175. Şəhərimizin yaşıl donu / Eyrüz Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı. - 1989. - 4 aprel.

176. Yaşıllaşdırma: Bu gün, sabah, və həmişə/ Eyrüz Məmmədov, Sevil Bayramova // Sosialist Sumqayıtı. - 1989. - 20 iyun.

1992

177. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində: 1992-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında Sumqayıt şəhərinin sosial-iqtisadi inkişafının təhlili / Eyrüz Məmmədov // Sumqayıt.- 1992.- 14 noyabr.

2002

178. 50 yaşlı “Sumqayıt”ı təbrik edirik / Eyrüz Məmmədov // Sumqayıt. – 2002. – 21 dekabr. – S. 3.

2007

179. İnamlı insan: Tanınmış ziyalı İsmayıl Əmiraslanov haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sumqayıt. – 2007. – 26 may. – S.7.

180. “Sumqayıt”ın, “şinelin”dən çıxmışam: Müəllifin “Sumqayıt” qəzetinin 55 yaşı münasibətilə təbriki / Eyrüz Məmmədov // Sumqayıt. – 2007. – 19 dekabr. – S.12.

2010

181. Səhv etmək insanın xarakterik cəhətidir: Şair Vaqif İbrahim, yazıçı-publisist Feyzi Mustafayev və şair Əşrəf Veysəlli haqqında / Eyrüz Məmmədov // Azad Azərbaycan. – 2010. – 21 dekabr. – S.7.

2014

182. “Hanı kitab mağazaları?!”: Yaşlı nəsillə gənc nəsil arasında gedən mübahisələr niyə səngimək bilmir? / Eyrüz Məmmədov // 168 saat. – 2014. – 29 oktyabr. – S.8.

183. Necə oldu ki, Sumqayıtın qurub-tikəninə qəhrəman adı, eyni vaxtda da töhmət verildi? : “Sosialist Əməyi Qəhrəmanı” bacarıqlı inşaatçı Məzahir Abdullayev haqqında /Eyrüz Məmmədov // 168 saat. –2014. – 2 aprel. – S.7.

2015

184. Görəsən, Sumqayıt gəncləri doğma şəhərlərinin tarixini nə qədər bilirlər? – Dünənə boylan: Sumqayıt şəhər partiya komitəsinin birinci katibi olmuş Nadir Balakışiyevin yeni müəssisə və zavodların, mədəniyyət ocaqlarının tikilməsi ilə bağlı xatirələri / Eyrüz Məmmədov // Əsrin sədası. – 2015. – dekabr. – S.4.

185. Xanımın həyatının mənası və işıqlı dünyası : Kimyaçı Cümşüd Kərimovun vəfatından 1 il ötür /Eyrüz Məmmədov//Azad Azərbaycan.-2015. -4 noyabr. - S.7.

2016

186. "Humanizm Pedaqogikası" laboratoriyası fəaliyyətə başladı : Sumqayıtda ilk dəfə olaraq Respublika "Humanist Pedaqogika Mərkəzi"nin bazası əsasında laboratoriya 11 nömrəli tam orta məktəbdə fəaliyyətə başlayıb / Eyrüz Məmmədov // Sumqayıt.- 2016. - 11 iyun.- S. 4.

187. Sumqayıt teatrını ağır durumdan necə çıxarmalı? / Eyrüz Məmmədov // Məslək. – 2016. – 19 fevral. – S.3.

2017

188. Jurnalist dəftərcəmdə Sumqayıt bulvarı haqqında bəzi fraqmentlər / Eyrüz Məmmədov // Sumqayıt. – 2017. – 4 noyabr. – S.2-3.

189. Turistlər Sumqayıt haqqında nə deyir? – “Mən Sumqayıtın gecəsinə vuruldum”. Bunu Avstraliyadan gələn bir turistin dilindən eşitdim / Eyrüz Məmmədov //Sumqayıt.–2017.–29 aprel. S. 2.

2019

190. "İŞIQ"ın işığına toplaşanlar və yaxud gənc yazıçı Günel Eyvazlının əsərləri haqqında fikir və mülahizələr / Eyrüz Məmmədov // Sumqayıt.- 2019.– 2 noyabr.- S. 3

2020

191. Yubilyar: Mərhəmətli, hamının tanıdığı və hörmət bəslədiyi əcazı Məhəbbət Məhərrəmov haqqında / Eyrüz Məmmədov// Unikal.- 2020.- 15 avqust .

2021

192. İyirmi ilin tarixçəsi : Yazıçı E.Məmmədovun 1936-1956-cı illəri əhatə edən “İyirmi ilin tarixçəsi” adlı romanı Sumqayıtın ictimai-siyasi həyatından bəhs edir / Eyrüz Məmmədov // Azad Azərbaycan .- 2021.- 23 dekabr.- S.5.

193. Təmiz hava, sərin su və cavan inzibatçı: Qusarın “Qusar göl” istirahət mərkəzi haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sözüň sehri. – 2021. – 11 oktyabr. – S.6.

2022

194. Elm ocağı- kitabxanadır: Sumqayıt şəhər MKS-in Nizami Gəncəvi adına kitabxana klubunun əməkdaşları haqqında / Eyrüz Məmmədov // Azad Azərbaycan.- 2022.- 20 oktyabr.- S. 5.

- 195. Fani imiş bu dünya:** Elman Məmmədzadə haqqında / Eyrüz Məmmədov// Sumqayıtın əks sədası.-2022.-16 fevral.-S. 6,8
- 196. Gəncləri kitabxanalara cəlb etmək hamının borcudur:** Sumqayıt şəhər MKS-in M.Ə. Rəsulzadə adına kitabxana filialının əməkdaşları haqqında /Eyrüz Məmmədov// Sumqayıt.-2022.-23 sentyabr.-S.7
- 197. Kitabsız elmə doğru** addım atmaq qeyri-mümkündür: Sumqayıt şəhər MKS-in S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxanasının elmi katibi Pərvanə Qasimova haqqında / Eyrüz Məmmədov// Sözlün sehri.-2022.- avqust.- S. 3.
- 198. Kitabsız inkişaf yoxdur, bu haqda gənclər ciddi düşünməlidir:** Sumqayıt şəhər Gənclər kitabxanasının müdiri Sona Eminova haqqında /Eyrüz Məmmədov // Sumqayıt.-2022.-12 avqust.-S.4
- 199. Ləyaqətli, cəfəkeş və səmimi** insan. Və yaxud dostum haqqında bir neçə ştrix: yazıçı-publisist Arif Ərşad haqqında/ Eyrüz Məmmədov//Unikal.- 2022.-28 yanvar.-S. 12
- 200. Sağlam düşüncəli insanlar** kitabsız yaşaya bilməz: Sumqayıt şəhər MKS-in Mərkəzi Uşaq Kitabxanası haqqında/ Eyrüz Məmmədov// Sumqayıt.-2022.-26 avqust.-S.7
- 201. Sumqayıtda sosial mədəni** obyektlər daxili imkanlar hesabına tikilirdi: bəzi tikililər haqqında 1962-1971-ci illərdə şəhər partiya komitəsinin birinci katibi işləmiş Nadir Balakışiyevin xatirələri / Eyrüz Məmmədov // Azad Azərbaycan.- 2022.- 24 noyabr.- S. 5.
- 202. Sumqayıtlıların məhəbbətini qazanmış** Məhəbbət həkim və yaxud ömrünün 60 ilini Sumqayıta həsr etmiş kamil insan haqqında bəzi ştrixlər: “ Əməkdar əczaçı” Məhəbbət Məhərrəmov haqqında / Eyrüz Məmmədov// Sumqayıt.-2022.-22 iyul.-S.6
- 203. Svetlana xanımın işıqlı sabahları:** uzun illər Sumqayıt şəhər Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sisteminin direktoru vəzifəsində çalışmış Svetlana Ağayeva haqqında / Eyrüz Məmmədov //Azad Azərbaycan.- 2022.- 30 dekabr.- S. 5.
- 204. Şagirdlərin düzgün tərbiyəsində kitabların rolu əvəzsizdir:** Sumqayıt şəhər S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxananın Uşaq şöbəsinin fəaliyyəti haqqında / Eyrüz Məmmədov// Sumqayıt.-2022.-8 iyul.-S. 8

2023

- 205. Kitab zəngin bir xəzinədir :** Yaşıldərə yaşayış massivinin kitabxana filialının fəaliyyəti haqqında / Eyrüz Məmmədov// Sumqayıt.-2023.-3 mart.- S.4
- 206. Sirli sabahlara açılan pəncərə:** Hacı Zeynalabdin qəsəbə kitabxanası haqqında /Eyrüz Məmmədov// Sumqayıt.-2023.-3 fevral.
- 207. Svetlana xanımın işıqlı sabahları (Müasirlərimiz) :** uzun illər Sumqayıt şəhər Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sisteminin direktoru vəzifəsində çalışmış Svetlana Ağayeva haqqında /Eyrüz Məmmədov// Sumqayıt- 2023.- 4 aprel.- S. 7.
- 208. Qələminə arxalanan xanım :** Yazıçı Eluca Atalının romanları haqqında bəzi fikirlər və mülahizələrim /Eyrüz Məmmədov//Azad Azərbaycan.- 2023.- 13 iyul.- S.4

Müsahibələr

1997

209. “Sumqayıtın əks-sədası” necə yarandı?: “Sumqayıtın əks-sədası” filminin müəllifi Eyrüz Məmmədovla film barədə söhbət /Eyrüz Məmmədov; söhbəti apardı Aida Eyvazlı // Panorama. – 1997. – 28 fevral. – S.2.

2000

210. “Aqanbekyan Parisdə öz təşəbbüsü ilə çıxış etməmişdi...”: Qanlı yanvardan on il keçir // Eyrüz Məmmədov; müsahibəni apardı Q. Piriyeu // Xalq qəzeti.- 2000.- 16 yanvar. - S.2.

211. Hüseynli, T. Sumqayıtlı olmağımla fəxr edirəm: Sumqayıt çörək kombinatının rəhbəri Tofiq Hüseynli ilə müsahibə / Tofiq Hüseynli; müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov // Şərq qəzeti. – 2000. – 24 oktyabr. – S.14.

2002

212. Bu da məhəbbət!: Yazıçı, jurnalist Eyrüz Məmmədovla yeni çapdan çıxmış “Bir, iki, üç... yaxud Dağ çiçəyi” adlı povesti barədə müsahibə / Eyrüz Məmmədov; müsahibəni apardı Sevil Bayramova // Sumqayıt. – 2002. – 11 may. – S.3-4

2003

Eyrüz Məmmədov-50

213. 50 yaşın işığında: Jurnalist Eyrüz Məmmədovla müsahibə / Eyrüz Məmmədov; müsahibəni apardı Aygün Hacıyeva // Sumqayıtın əks-sədası. – 2003. – 11 mart. – S.4.

Eyrüz Məmmədov “Sumqayıtın mənim” kitabının təqdimat mərasimində (1999)

214. Hüseynli, T. “Sumqayıt halal şəhərdir. Onun qayğısına qalmaq hamının borcudur”: Sumqayıtlı deputat Tofiq Hüseynlinin Çin Xalq Respublikasına etdiyi səfərlə bağlı təsəvvürləri // Tofiq Hüseynli; müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov // Sumqayıtın əks-sədası. – 2003. – 4-11 mart. – S.3.

2004

215. Mənalı keçən ömür: 70 illik yubileyi münasibətilə Ağsaqqallar Şurasının sədri Müzəffər Gülümovla müsahibə/ Müzəffər Gülümov; müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov // Sumqayıt. – 2004. – 21 avqust. – S.3.

216. “Sumqayıt mənim üçün bütün şəhərlərdən əziz və doğmadır”: Əməkdar jurnalist Eyrüz Məmmədovla Sumqayıt şəhəri ilə bağlı müsahibə / Eyrüz Məmmədov; müsahibəni apardı Kəmayıl Namazov // Sabah. – 2004. – 30 noyabr. – S.2.

2010

217. Aytac obrazı konkret müğənniyə həsr olunmayıb: Əməkdar jurnalist Eyrüz Məmmədovla ədəbi yaradıcılığı ilə bağlı müsahibə / Eyrüz Məmmədov; müsahibəni apardı Ağalar İdrisoğlu // Azad Azərbaycan. – 2010. – 7 aprel. – S.6.

218. Məhərrəmov, M. Unudulmaz və şirin xatirələr: Sumqayıt Mərkəzi aptekin müdiri Məhəbbət Məhərrəmovla müsahibə / Məhəbbət Məhərrəmov; müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov // Sumqayıt. – 2010. – 21 avqust. – S.4.; Sumqayıtın əks sədası.-2010.- 23 avqust.-S.5

2013

Eyrüz Məmmədov-60

219. Allah-təalanın mənə verdiyi ömür payı ilə yaşayıram: Əməkdar jurnalist, yazıçı Eyrüz Məmmədovla müsahibə / Eyrüz Məmmədov; müsahibəni apardı Firdovsi Cəfərxan // Yeganə yol. – 2013. – 23 yanvar. – S.4-5.

2014

220. Hanı kitab mağazaları: Əməkdar jurnalist Eyrüz Məmmədovla kitab və onu təbliği mövzusunda müsahibə / Eyrüz Məmmədov; müsahibəni apardı Gülnar // 168 saat. – 2014. – 29 oktyabr. – S.8,10.

221. Üç əsrdə yaşayan Sumqayıtın fəxri vətəndaşını tanıyaq: 1946-1967-ci illərdə Sumqayıt 1 saylı İstilik Elektrik Stansiyasının direktoru vəzifəsində işləyən Əli Mustafayevlə müsahibə; müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov//168 saat.-2014.-16 aprel.-S. 10.

2015

222. SSRİ-nin görkəmli şairi nar meyvəsini Sumqayıtda görüb onu qabıqlı yedi: SSRİ-nin mədəniyyət və incəsənət nümayəndələri tərkibində Sumqayıtda olmuş tanınmış Sibir şairi Vasiliy Puxnaçovla müsahibə; müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov //168 saat.-2015.-19 yanvar.-S. 8.

2017

223. Rzayev, N. Özümü sumqayıtlı adlandırıram və bundan qürur duyuram: SSRİ idman ustası Nasir Rzayevlə müsahibə / Nasir Rzayev; müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov// Sumqayıt.-2017.-3 iyun.

2018

224. Sumqayıt-inkişafda olan şəhər: Sumqayıtın inkişafı ilə bağlı əməkdar jurnalist Eyrüz Məmmədovun müsahibəsi / Eyrüz Məmmədov; müsahibəni apardı Şöhlət Abbas //Respublika. - 2018.-22 mart.-S. 5.

2019

225. Cəmaləddin, G. Söz şairlərin gizli xəzinəsidir : AYB-nin Sumqayıt bölməsinin sədri, “Tərəqqi” medalına layiq görülmüş Gülnarə Cəmaləddinlə müsahibə / Gülnarə Cəmaləddin; müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov // Unikal. - 2019. - 28 dekabr. - S. 20.

226. Eyvazlı, G. Bu torpaq yenidən Nizamilər, Nəsimilər, Füzulilər yetişdirəcək: Gənc yazıçı Günel Eyvazlı ilə müsahibə / Günel Eyvazlı; müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov //Unikal. –2019.–14 dekabr. – S.20.

227. Məhərrəmov, F. Nyu-Yorkda xalq teatrı və yaxud Azərbaycanda çəkilən seriallar niyə bu səviyyədədir?: Sumqayıt Dövlət Musiqili Dram Teatrının baş rejissoru Firudin Məhərrəmovla müsahibə / Firudin Məhərrəmov; müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov // Unikal. – 2019. – 30 noyabr. – S.21.

2020

228. Xoşbəxtlik haqqında dəqiq düstur yoxdur : Aytən Əliyeva: “İradəsi güclü olan insanlar, stresdən çıxıb bilirlər” (ekspert Aytən Əliyevanın müsahibəsi) /A. Əliyeva; müsahibəni apardı E. Məmmədov//Azad Azərbaycan.- 2020.- 21 aprel.- S.7.

229. Telman, C. Mən Amerikada Sumqayıtın nəfəsini həmişə duyuram: Nyu-York Azərbaycan Mədəniyyət mərkəzinin Prezidenti Telman Cəlillə müsahibə / Telman Cəlil; müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov // Unikal. – 2020. – 7 mart. – S.19.

2021

230. Ərşad, A. Respublikanın Əməkdar jurnalisti Eyrüz Məmmədovun yazıçı-tərcüməçi Arif Ərşadla müsahibəsi / Arif Ərşad; müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov // Sözün sehri. - 2021. - 5 may. - S. 6-7.

2022

231. Allahverdiyeva, M. Elm ocağı kitabxanadır: M. Ə. Sabir adına kitabxana filialın müdiri Miranə Allahverdiyeva ilə müsahibə; müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov//Sözün sehri.-2022.- oktyabr.- S. 6

232. Əsgərova, N. Kitabxana mənim ikinci evimdir /Nailə Əsgərova, müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov// Unikal.-2022.- 16 sentyabr.- S. 12

233. Həsənova, R. İnternetə meyl çox olsa da, kitabın yerini verə bilməz: S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxananın şöbə müdiri ilə müsahibə/ Rəna Həsənova; müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov //Sumqayıt.-2022.-20 may.-S.6

234. Mütəllibova, R. Ürəyimə yatan bir kollektivdə çalışıram: Səməd Vurğun adına Mərkəzi kitabxananın şöbə müdiri ilə müsahibə /Rübabə Mütəllibova; müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov // Sözün sehri.-2022.- avqust.- S. 3

2023

235. Hüsiyeva, T. Sumqayıtda böyük, qeyri-adi kitabxananın tikilməsi vacibdir. Sumqayıt Mərkəzi Kitabxanasının əməkdaşı ilə müsahibə /Təranə Hüsiyeva; müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov //Azad Azərbaycan .-2023.- 22 iyun.- S.4.

Redaktoru, rəyçi olduğu və ön söz yazdığı kitablar**1998**

236. Süleymanov, F. Vətən torpağı çağırır məni / Famil Süleymanov; red.: Eyrüz Məmmədov.- Bakı: “Zaman nəşriyyatı”, 1998.- 304 s.

Kitabda əsrin əvvəllərində Azərbaycan xalqının başına açılan faciələrdən, müsibətlərdən, torpaq iddiasından, xalqımızın igid və qeyrətli oğullarının hünərindən və cəsarətindən geniş bəhs edilir.

237. Veysəlli, Ə. Ayrılığın üzü dönsün : şeirlər və poema /Əşrəf Veysəlli; red.: **Eyrüz Məmmədov.**- Sumqayıt: 1998.-204 s.

Əşrəf Veysəllinin (Şəfiyev) bu kitabında Vətən və onun əvəzsiz gözəlliklərini tərənnüm edən şeirləri ilə yanaşı yurddaşlarımızın bu günki problemlərinə, ağrı və acılarına həsr olunmuş şeirlər də toplanmışdır. “Nağıllarda qalan dünya” adlı lirik poema isə unudulmuş və biganəlik ucbatından xarabalığa çevrilmiş kəndlərimizin acı taleyinə həsr edilmişdir.

2001

238. Qayalı, E. Qubadlımdan nigaranam: Şərlər /Elbrus Qayalı; red.: **Eyrüz Məmmədov.**- Bakı: Sumqayıt, 2001.-112 s.

2011

239. Məhəmmədqızı, İ. Ömrün naxışları / İlhamə Məhəmmədqızı; red.: **Eyrüz Məmmədov.**- Sumqayıt: “Dərələyəz-M” mətbəəsi, 2011.- 320 s.

Müəllifin bu kitabda çap olunan yazılarının əksəriyyəti müxtəlif vaxtlarda ayrı-ayrı mətbuat orqanlarında dərc olunmuşdur.

2019

240. Süleyman Hüseynov : bibliografik göstərici / tərt. ed.: Z. Mirzəyeva, N. Cəfərova; redaktoru Y. Əhmədova; ön söz **Eyrüz Məmmədov**; oper.: X. Seyidnurova, M. Əliyeva ; S.Vurğun adına Sumqayıt şəhər Mərkəzi Kitabxanası. – Sumqayıt, 2019. – 60 s.

2020

241. İdrisoğlu, A. Bir təbibin ömür salnaməsi : Möhübbət Məhərrəmov haqqında bədii, sənədli povest və xatirələr toplusu / Ağalar İdrisoğlu; rəyçi **Eyrüz Məmmədov**; red.: İ. Məhəmmədqızı .- Sumqayıt : Azəri, 2020.- 288 s.

1988-ci il fevral Sumqayıt hadisələri Eyrüz Məmmədovun təqdimatında

Kitablar

1998

242. 28-dən 29-na keçən gecə: sənədli analitik kitab /Eyrüz Məmmədov; red.: H. A. Mənsurzadə. – “Sumqayıt”, 1998. – 144 s.

Eyrüz Məmmədovun "28-dən 29-na keçən gecə" sənədli analitik kitabı 1988-ci ilin fevral hadisələrindən bəhs edilir. Həmin günlər erməni ekstremistləri xaricdə yaşayan havadarlarının köməkliyi ilə yetkinləşməmiş gəncləri cinayətə təhrik edib Sumqayıtda qan tökdülər. Kitabda Sumqayıt hadisələrinin kökünə vararaq bir sıra mətləblərə aydınlıq gətirilir.

Kitabın içindəkilər: Ön söz ; Proloq əvəzi; İrandan köçmüşlər; Yüz minlik ordu; On minlərlə müsəlmanın qanı axıdıldı; Qafqaz bürosunun iclası; Marqaret Tetçerin qənaəti; Katalikos Vazgenin canfəşanlığı; On yaşlı Suren; Ermənilərin şaiələri; Əmanətçilərin pulları; Dost düşərmə hər azğından; Göyüş Məmmədovun humanistliyi; Holland jurnalisti; Zülfü Hacıyev və Rasim Eminbəyli; Təvəkkül Məmmədovun xatirələri; SSRİ Ali Sovetinin iclası; Ayaq üstə ölmək dizi üstə yaşamaqdan yaxşıdır; Şarl Aznavurun milyonları və rusların silahları; “Krunk”-un iddiaları; Erməni kilsəsinin tələbləri; Qriqoryan narkotik paylayırdı; Sumqayıt hadisələri xarici mətbuat səhifələrində; Sumqayıt mühəndisinin araşdırmaları; Bir nol Baloglanın xeyrinə; Filmin premyerası; Siyasi büronun üzvü suallara cavab verir; Casus Jakovlev və provakator Kruçkov; Rüşvət. 100 min Amerika dolları; Qdlyan və Karakazov əməliyyatı; Özbəkistanın qızılları haradadır?; Yazov: Mən baş komandanın əmrini yerinə yetirirdim; Jirinovski: Mühəribədə hərbi-sənaye kompleksi maraqlıdır; “Один день Шуши” televerilişi jurnalistin karyerasına son qoydu; Qarabağın açarı Moskvadadır; Akademik Saxarov Qarabağ problemində; “Перестройка” repressiyadırmı?; M. S. Qorbaçova açıq məktub.

2005

243. Erməni təxribatı : (Sumqayıt fevral 1988-ci il) Faktlar və mülahizələr = Армянская диверсия (сумгаит, февраль 1988 года) факты и рассуждения = Armenian sabotage (Sumqayıt, february 1988) facts and discourses / Eyrüz Məmmədov; red.: A. Mansurzadə; rəyçi H. Aslanov; ön söz müəl.: Ə. Lələdağ.- Bakı: Mütərcim, 2005. -64 s.

Kitab "28-dən 29-na keçən gecə" adlı sənədli publisistik əsərin "Erməni təxribatı" adı altında Azərbaycan, rus və ingilis dillərində olan qısaldılmış variantıdır. Kitab xalqımızın haqlı olmasını dünya ictimaiyyətinə çatdırmaqda müəllifin uğurlu addımlarından biridir.

2010

244. Ermənilərin Sumqayıtda qanlı aksiyası / Eyrüz Məmmədov; red.: Rafiq Oday; layihənin rəhb.: S. Fərzəliyev. - Sumqayıt: “Dərələyəz-M”, 2010. – 168 s.

Eyrüz Məmmədovun "Ermənilərin Sumqayıtda qanlı aksiyası" adlı sənədli analitik kitabında 1988-ci il, fevral ayının 28-29-da Sumqayıtda, eləcə də Dağlıq Qarabağ və onun ətrafında baş verən problemlərə, ictimai-siyasi proseslərə toxunulur.

Kitabın içindəkilər: 1. Ön söz; 2.Dünyanın gözəl şəhərlərindən biri; 3.İrandan, Rusiyadan köçmüşlər; 4.100 minlik ordu və terror təşkilatları; 5.Qafqaz bürosunun iclası; Marqaret Tetçer və Abel Ağanbekyan; 7. Dağlıq Qarabağ problemində katalikos Vazgenin rolu; 8. Böhtan xarakterli təbliğat; 9.Ermənilərin şaiələri; 10.Sumqayıtda ermənilər əmanət kassalarından pullarını niyə çıxardılar; 11.Sumqayıtlıların humanist hərəkətləri; 12.Erməninin ermənilərə nifrəti; 13.Mətbuat səhifələrində həqiqət və böhtan; 14. SSRİ Ali Sovetinin sessiyası; 15.Ermənilər işğal olunmuş torpaqlardan milyardlarla gəlir götürürlər; 16. Şarl Aznavur Teledebatdan niyə qaçdı; 17.Ermənistan qeyri-qanuni satılmış silahların cədvəli; 18.Erməni kilsəsinin canfəşanlığı; 19.Qriqoryan iğtişaslara rəhbərlik edirdi; 20.Sumqayıt mühəndisinin araşdırmaları; 21.Ermənilərə torpaq lazımdır; 22.Erməni müxbirinin sualına cavab; 23.Siyasi Büronun üzvü suallara cavab verir; 24.Casus Yakovlev və Provakator Kruçkov; 25.Rüşvət 100 min Amerika dolları; 26.Yazov: Qorbaçov mənə yazılı məktub vermədi; 27.Jirinovskinin proqnozları; 28. Один день Шуши; 29.Qarabağın açarı Moskvadadır; 30.Akademik Saxarov Qarabağ problemində; 31.Ermənilərin Xocalıda “genosid”i; 32.Yenidənqurma repressiyadırmı; 33.Kremlə məktub.

2014

245. Sumqayıt 1988: Cinayət və Cəza (faktlar, hadisələr, şərhlər) / Eyrüz Məmmədov; R.Məmmədov; red.: A.Hacıyeva. – Bakı: “Nurlar”, 2014. – 384 s.

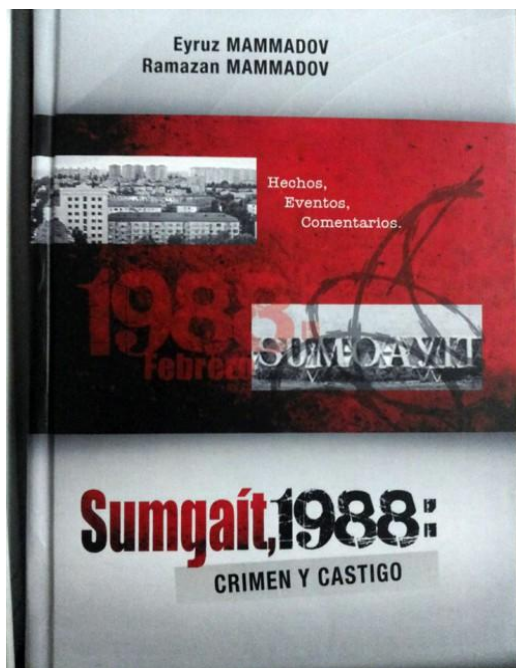
1988-ci ilin fevral ayının 27-29-da Sumqayıt şəhərində kütləvi iğtişaşlar törədilmişdir. Kitabda SSRİ və Azərbaycan SSR Prokurorluqlarının və müstəqil Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun əməkdaşları tərəfindən aparılmış istintaq materiallarından, cinayət əməllərinin icraçılarından, zərərçəkənlərin onların xilaskarlarının və digərlərinin şahid ifadələrindən, həmçinin məhkəmə materiallarından istifadə olunmuşdur. Bununla belə, uydurma “Böyük Ermənistan” problemi, “erməni məsələsinə” həsr olunmuş çoxsaylı ədəbiyyatdan istifadə etməklə, həmin hadisələrin səbəb və nəticələri, cinayətin sifarişçiləri, təşkilatçıları və icraçıları aşkarlanır. Baş vermiş cinayətdə yalnız icraçıların, həm də onların da hamısının deyil, bir qisminin cəzalandırıldığı göstərilir.

Kitabın içindəkilər: Ön söz; Azərbaycan. Sumqayıt. 1988-ci il. Fevralın 28-dən 29-na keçən gecə... Sumqayıtda 32 nəfər insan qətlə yetirilmişdir; Əfsanələr şəhəri Sumqayıt; Moskva. 1935-ci il. Bakı şəhərinin elektrik enerjisi ilə təmin etmək üçün Abşeron yarımadasında yeni enerji mərkəzi tikilsin; 1988-ci ilin fevral ayında Sumqayıtda nə baş vermişdir?; İğtişaşları kim törətmişdir?; Məhkəmə hökm çıxarmışdır; Aşağıdakı sitata fikir verin!;

1988-ci il 27-29 fevral günlərində Sumqayıtda törədilmiş kütləvi iğtişaşlar zamanı həlak olan sakinlərin siyahısı; Ermənilər; Azərbaycanlılar; 1988-ci il, 27-29 fevral günlərində Sumqayıtda törədilmiş kütləvi iğtişaşlar zamanı müxtəlif dərəcəli bədən xəsarəti alan sakinlərin siyahısı; Azərbaycan SSRİ Ali Məhkəməsinin cinayət işləri üzrə 1-ci dərəcəli məhkəmə kollegiyası tərəfindən baxılan cinayət işləri; Sumqayıt şəhər məhkəməsi tərəfindən baxılan cinayət işləri; İğtişaşlar niyə baş vermişdir?; “Sumqayıt”dan baş açmaq mümkündürmü?; Siyasi büroda qruplaşma və Azərbaycana qarşı qeyri-obyektiv

mövqe; Y. Liqaçov, Sovet İttifaq Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin katibi, Siyasi Bürosunun üzvü; V. İlyuxin, Rusiya Federasiyasının Dövlət Dumasının sabiq deputatı; Svetlana Lurye, İrevan Dövlət Universitetinin elmi işçisi; Leonid Borisov, rus politoloqu; Sumqayıtda baş verən iğtişaşların ssenarisi başqa respublikalarda da təkrar olundu, hadisələrdə eyni mərkəzdən idarə olunurdu!; N. Rijkov, SSRİ Nazirlər Sovetinin sədri; “Fərqanskaya Pravda” qəzeti, iyun 1989; “Türkestan” qəzeti, yanvar-fevral 1990; A. Şustov, yazıçı; Naxçıvanın, Kirovabadın (Gəncənin), Şaumyanın, Xanların, Şəmkirin, Daşkəsənin, Dağlıq Qarabağın Ermənistan SSRİ-ə birləşdirilməsi haqqında; Sokorina Marina Nikolayevnanın verdiyi ifadənin Azərbaycan dilinə tərcüməsini ixtisarla oxuculara təqdim edirik; Lyubov Vladimirovna İsmayılovanın Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorunun müstəntiqinə verdiyi ifadəni ixtisarla oxucuların diqqətinə çatdırırıq; Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu. Şahidin dindirmə protokolu (8 sentyabr 2010); Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu. Şahidin dindirmə protokolu (2 avqust 2011); Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu. Şahidin dindirmə protokolu (27 iyul 2010); Naxçıvanın, Kirovabadın (Gəncənin), Şaumyanın, Xanların, Daşkəsənin, Dağlıq Qarabağın Ermənistan SSRİ-ə birləşdirilməsi haqqında Bəyənəmə; Haşiyə; Yekun nəticə; A. Akopyan, üzvi sintez zavodunun istehsalat birliyinin işçisi, müharibə veteranı; R. Arutunyan, alüminium zavodunun işçisi; V. Danielyan, məişət kimyası istehsalat birliyi

partiya bürosunun katibi; Sumqayıtda 32 nəfər adam qətlə yetirilmişdir (Baş prokuror İsmət Qayıbov). 94 nəfər mühakimə olunmuş, bir nəfərə ölüm hökmü kəsilmişdir. Azərbaycan Respublikası Baş prokurorluğu; Şahidin dindirilməsi protokolu (26 mart 2010); Azərbaycan Respublikası Baş prokurorluğu; Şahidin dindirilməsi protokolu (24 iyun 2010); Azərbaycan Respublikası Baş prokurorluğu; Şahidin dindirilməsi protokolu (23 iyun 2010); Erməni Qriqoryan kilsəsi Dağlıq Qarabağın Ermənistanın tərkibinə qatılması tələbini irəli sürməyə başlamışdır. Erməni ruhaniləri bildirmişlər ki, Sovet İttifaqı Kommunist partiyası Mərkəzi Komitəsinin Baş katibi M. Qorbaçov bu məsələni ermənilərin xeyrinə həll etməzsə, daha qəti tədbirlərə əl atacaqlar; Xuraman Abbasova); Xuraman Abbasova ona açıq məktub ünvanladı; Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu; Şahidin dindirilməsi protokolu (1 iyun 2010); Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu; Şahidin dindirilməsi protokolu (20 aprel 2011); Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu; Şahidin dindirilməsi protokolu (20 may 2010); Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu; Şahidin dindirilməsi protokolu (20 may 2010); Verilən suallara cavab olaraq aşağıdakıları bildirirəm; Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu; Şahidin dindirilməsi protokolu (19 may 2010); Sumqayıta Sovet Qoşunları yeridilmişdi. Lakin onlar hadisələrə müdaxilə etmədilər, Sovet əsgərlərinin gözü qarşısında insanlar qətlə yetirilirdi. Komendant saati elan etmək üçün Moskvadan, Qorbaçovun əmrini gözləyirdilər; Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu (15 aprel 2011); Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu; Şahidin dindirilməsi protokolu (31.08.2010); Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu; Şahidin dindirilməsi protokolu (24 yanvar 2011); SSRİ Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin sabiq əməkdaşı (A. Kiçixin); Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin Sumqayıt şöbəsinin əməkdaşı (H. Hacıəliyev); Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin sabiq əməkdaşı (Y. Qolosilkin); Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin Sumqayıt Şəhər Şöbə sədrinin sabiq müavini (A. Məmmədov); Qriqoryan kimdir? Təşkilatçı, yoxsa icraçı?; Üzləşdirmədə dindirmə protokolu; Zərərçəkənin dindirmə protokolu; Zərərçəkəni dindirmə protokolu; Zərərçəkənin dindirmə protokolu; Şəxsin tanınma üçün təqdimatı protokolundan; Şahidi dindirmə protokolu; Şahidi dindirmə protokolundan; Zərərçəkənin dindirmə protokolu; Şəxsin tanınması üçün təqdimat protokolundan; Xidməti xasiyyətnamə; Eduard Qriqoryan haqqında müttəhimlərin ifadələrindən; Yekun nəticə; Azərbaycan Respublikası Baş prokurorluğu; Şahidin dindirilməsi protokolu (19 aprel 2010); Fevralın 28-də Valentina Babayan dünyaya qız gətirmişdir. Agela Yekanyanın da qızı olmuşdur. Susanna Minasyanın isə oğlu olmuşdur. Bir sözlə, fevralın 28 və 29-da doğum evində 38 nəfər uşaq doğulmuşdu. Bir ölüm hadisəsi də olmamışdır, zədə alanlar da həmçinin; Haşiyə; Azərbaycan Respublikası Baş prokurorluğu; Şahidin dindirilməsi protokolu (7 noyabr 2012); Burda Mixayıl Qorinin məqaləsinin ardına qayıdırıq; Sumqayıt sakini Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğuna verdiyi ifadədən (Şəhla İmran qızı Abışov); Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğuna verdiyi ifadədən (Zeynəb İbrahim qızı Sadıxov); Yekun nəticə; Tomas De Vaala cavab yaxud, Sumqayıtda Azərbaycanlılar Erməniləri necə xilas edirdilər; 1988-ci ildə, hadisələr baş verən dövrdə Sumqayıt şəhərinin komendantı (General Krayev); Şahidi dindirmə protokolu; Sumqayıt sakini, Azərbaycan boru-prokat zavodunun işçisi (Şəgen Avakyan); Qaz idarəsinin çilingəri, 8-ci mikrorayonun sakini (E. Yediqaryan); 2 sayılı ixtisaslaşdırılmış təmir-tikinti idarəsinin çilingəri (Müşeq Qazarov); Yekun nəticə; Siz bunu bilməlisiniz. Mən sizə xatırlada bilərəm, XX əsrin əvvəllərində Yerevanda azərbaycanlılar 43 faiz təşkil edirdi... İndi isə onların sayı 1 faizə enib. Ümumiyyətlə, bunları araşdırmaq lazımdır; Etiraf edirəm... Mən bütün bunları yazmaya bilmərəm. İnsanların, uşaq və qadınların, hamilə gəlinlərin güllədən keçmiş bədənlərini unuda bilmirəm. Qoy azərbaycanlılar məni bağışlasınlar ki, bütün bu qanlı və amansız sonluğu olan hadisələrdə əlimdən heç nə gəlmədi; Haşiyə; Ermənilərin qəddarlığı Xocalı qurbanları; Cinayət varsa, cəza da olmalıdır; Alman faşizmi tutduqları əsirləri ağır əl əməyində işlətməklə yanaşı, çoxlarını “Osvensim” və “Buhenvald” düşərgələrində sobada yandırırılar. Erməni faşistləri isə azərbaycan əsirlərinə dəhşətli işgəncələr verir, sağlam bədəni olanların daxili orqanlarını donor kimi xarici ölkələrə baha qiymətə satırlar; Rusiya silahları ermənilərə müqaviləsiz, şərtsiz, daha doğrusu, gizlin şəkildə vermişdir; Ermənilər Dağlıq Qarabağda “nüvə zonası” yaratmışlar. Hər tərəf tikanlı məftillərlə əhatə olunmuşdur. Ermənilər burada radioaktiv maddələr toplayırlar. Tullantılar üzərində “A-T0033” nişanəsi olan xüsusi qutularla yola salınan nüvə tullantıları əvvəlcədən nəzərdə tutulmuş kəndlərdə, xüsusi çalalarda basdırılır; Sumqayıtda baş verən hadisələrdə SSRİ Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin əli vardır. Hərbi qoşunlar şəhərə əvvəlcədən yeridilmişdi. Bəs niyə onlar ixtişaşların qabağını almadılar? Sumqayıt hadisələrinin

önündə şübhəsiz Dağlıq Qarabağ problemi dururdu; Haşiyə; M. Qorbaçov xaraktercə qətiyyətsiz və çarəsiz adam idi. O, hakimiyyəti Yeltsinə təhvil verməklə SSRİ-nin dağılmasına son qoydu. Bu işdə Amerikanın sabiq prezidenti Corc Buşun (böyük Buş), İngiltərənin Baş naziri Marqaret Tetçerin və Amerikanın Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinin casusu Aleksandr Yekovlevin rolu böyük olmuşdur; M. Qorbaçov ilk andan konkret və qəti tədbir görsəydi, torpaqların toxunulmazlığını qətiyyətlə bildirsəydi, heç bir dağıntı da olmazdı, Dağlıq Qarabağ problemi də yaranmazdı, Sumqayıt hadisəsi də baş verməzdi; Qorbaçov unudurdu ki, Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsindən savayı, Müdafiə nazirliyində hərbi kəşfiyyat fəaliyyət göstərir və onun bütün danışqları ertəsi gün mənim stolumun üstünə qoyulurdu; Dağlıq Qarabağ problemində qorxuram ki, bir daha obyektiv olmayam; Haşiyə; Son söz əvəzi; Sumqayıtın dünəni; Sumqayıtın bu günü.

Kitablarda

2006

246. Mansurzadə A. Ədəbi mülahizələr / Ağəddin Mansurzadə; red.: M. Fərzullayev.- Sumqayıt: “Sumqayıt” nəşriyyatı, 2006.-420 s.

Kitabın “Qanlı faciəmizin salnaməsi” bölümündə Eyrüz Məmmədovun “ 28-dən 29-na keçən gecə” kitabından bəhs edilir. (78-80)

Dövrü mətbuatda

1992

247. Sumqayıt hadisələrini kim törədib: Ermənilər, azərbaycanlılar yoxsa?...: Sumqayıt hadisələri haqqında filmin yaradıcı qrupunun müsahibəsi / Eyrüz Məmmədov, D. İmanov // Ülfət. – 1992. – 29 fevral. – S.2.

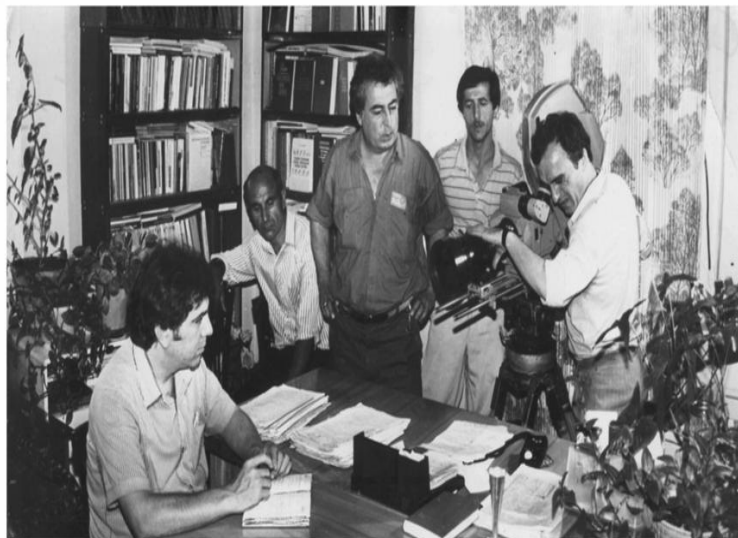
1998

248. “28-dən 29-na keçən gecə”: publisist Eyrüz Məmmədovun Sumqayıt hadisələrindən bəhs edən yeni kitabı haqqında // Sumqayıt. – 1998. – 13 mart. – S.4.

1999

249. D.Yazov: “Mən baş komandanın əmrini yerinə yetirirdim”: Marşal D. Yazovla Sumqayıt hadisələri ilə bağlı müsahibə; müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov // Ədalət. - 1999. - 25 mart. - S. 8-9.

250. Sumqayıt hadisələri: 28-dən 29-a keçən gecə əsərindən bir parça / Eyrüz Məmmədov // Məslək.-1999.- 2 mart

“Exo Sumqayıta” sənədli filminin çəkilişi (1991-ci il)

2000

251. “Aqanbekyan Parisdə öz təşəbbüsü ilə çıxış etməmişdi...”: Qanlı yanvardan on il keçir // Eyrüz Məmmədov; müsahibəni apardı: Q. Piriyeu // Xalq qəzeti.- 2000.- 16 yanvar. - S.2.

252. Böyük siyasi oyunun qurbanı. 12 il əvvəl Sumqayıtda qırğın kimlər törətdi?: 1988-ci il fevral hadisələri haqqında / Eyrüz Məmmədov // Xalq qəzeti. – 2000. – 27 fevral. – S.2.

253. Sumqayıt hadisələri haqqında bəzi həqiqətlər və mülahizələr: 1988-ci ilin Sumqayıt hadisələri / Eyrüz Məmmədov // Sabah. – 2000. – 22 fevral. – S.2.

2002

254. Sumqayıtda baş verən hadisələr (1988-ci il 28-29 fevral) hüquqi və siyasi qiymətini gözləyir: Şəhərimizdə törədilən hadisələrin 14 illiyi ilə əlaqədar təşkil olunan ”Dəyirmi masa”da hadisələrin şahidləri, siyasətçilər, mütəxəssislərlə yanaşı hadisələrin tədqiqatçısı Eyrüz Məmmədovun çıxışının icmalısı // Məslək.-2002.- 28 fevral.

2003

255. Böyük siyasi oyunun qurbanı: 15 il əvvəl Sumqayıtda qırğın kimlər törətdi? / Eyrüz Məmmədov // Sabah. - 2003. - 18 fevral. - S.3.

256. “Yaponlar bizə rüşvət təklif etdilər”: Eyrüz Məmmədov deyir ki, xarici jurnalistlər Sumqayıt hadisələrindən bəhs edən bir kaset üçün 5 min dollar təklif ediblər: Jurnalist E.Məmmədovla 1988-ci il Sumqayıt hadisələri ilə bağlı müsahibə / Eyrüz Məmmədov; müsahibəni apardı K Namazov // Cümhuriyyət. - 2003. - 12-18 yanvar. - S.10.

2004

257. Dağlıq Qarabağ probleminin açarı kimdədir?: və yaxud ermənilərin və ermənipərəst qüvvələrin Azərbaycana qarşı apardıqları məkrli siyasətin iç üzü / Eyrüz Məmmədov // Azərbaycan müəllimi. - 2004. - 18 yanvar. - S.3.

258. Erməni təxribatı və yaxud Sumqayıt hadisələri haqqında bəzi fikir və mülahizələr/ Eyrüz Məmmədov // Azad Azərbaycan. – 2004. - 29 fevral.

259.Sumqayıt hadisələrindən 20 Yanvaradək: “Exo Sumqaita” qəzetinin baş redaktoru ilə müsahibə / Eyrüz Məmmədov; müsahibəni apardı: Q. Piriyev // Xalq qəzeti. – 2004. – 14 yanvar. – S.6.

2005

260. “Erməni təxribatı”: Jurnalist Eyrüz Məmmədovun 1988-ci il fevral ayında Sumqayıtda baş verən hadisələrlə bağlı yazdığı “Erməni təxribatı” adlı kitabı haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sumqayıt. – 2005. – 16 mart. – S.3.

261. Ermənilər Azərbaycan xalqının qüvvəsi və iradəsi qarşısında təslim olacaq: Jurnalist Eyrüz Məmmədovla Dağlıq Qarabağ və 1988-ci il Sumqayıt hadisələri ilə bağlı müsahibə / Eyrüz Məmmədov; müsahibəni apardı: Kəmayıl Namazov // Sabah. – 2005. – 25 fevral. – S.3.

262. Sumqayıtın ilk şəhidləri: 27-29 fevral 1988-ci il. Sumqayıt hadisələri haqqında / Eyrüz Məmmədov // Sumqayıt. – 2005. – 26 fevral. – S.3.

2008

263. Azərbaycan həqiqətləri dünya ictimaiyyətinə çatdırılmalıdır: 1988-ci ilin fevral ayında Sumqayıtda baş verən hadisələr haqqında / Eyrüz Məmmədov // Xalq qəzeti. – 2008. –23, 28 fevral.- S.5; 14 mart. – S.5;

264. Səbəbkarlar kimlər idi?: 1988-ci il 28-29 fevral Sumqayıt hadisələri/ Eyrüz Məmmədov // Sumqayıt. – 2008. – 23, 27 fevral. – S.8; 2008. – 1 mart. – S.3-4.

265. Sumqayıt: arxadan vurulan zərbə: Dağlıq Qarabağda baş verən hadisələr və 1988-ci il fevral ayında Sumqayıtda törədilən qırğınlar haqqında /Eyrüz Məmmədov //Xalq qəzeti.–2008 –23 fevral.– S.5.

266. Zamanın dərsi, yoxsa dərsin zamanı?! 1988-ci il Sumqayıt hadisələri haqqında / Eyrüz Məmmədov // Azərbaycan. – 2008. – 28 fevral. – S.6.

2009

267. “Sumqayıt Qorbaçovun satqın siyasətinin qurbanı oldu”/ Eyrüz Məmmədov; müsahibəni apardı: Emin Hüseynov // Günəşli sabah. - 2009. - 1 aprel. - S.3.

2010

268. Ermənilərin silahı özlərinə tuşlanır : Müəllifin bu yaxınlarda çapdan çıxmış “Ermənilərin Sumqayıtda qanlı aksiyası” kitabı haqqında / Eyrüz Məmmədov; müsahibəni apardı: A.İdrisoğlu // Azad Azərbaycan. – 2010. – 3 noyabr. – S.7.

269. “Ermənilərin Sumqayıtda qanlı aksiyası” kitabının təqdimat mərasimi keçirildi: Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında keçirilən “Ermənilərin Sumqayıtda qanlı aksiyası” kitabının təqdimat mərasimində kitabın müəllifi Eyrüz Məmmədovun çıxışı // Sumqayıt xəbər.–2010.–12 oktyabr.– S.3.

270. “Ermənilərin Sumqayıtda qanlı aksiyası” kitabının təqdimatı: Əməkdar jurnalist Eyrüz Məmmədovun “Ermənilərin Sumqayıtda qanlı aksiyası” adlı yeni kitabının təqdimatı haqqında // Sumqayıt. – 2010. – 2 oktyabr. – S.4.

271. Məmmədli, İ. Ermənilərin Sumqayıtda qanlı aksiyası: Sumqayıt Xəzər Səhmdar Cəmiyyətinin konfrans zalında keçirilən Eyrüz Məmmədovun “Ermənilərin Sumqayıtda qanlı aksiyası” kitabının təqdimat mərasimi haqqında /İlhamə Məmmədli // Azad Azərbaycan. – 2010. – 1 oktyabr. – S.4.

272. Nəcəfxanlı, Ə. Sumqayıt hadisələrinin ibrət dərsələrini unutmamaq olmaz: Sumqayıt hadisələrinin kökünü ətraflı araşdıran Əməkdar jurnalist Eyrüz Məmmədovun ermənilərin planlı təxribatının görünən və görünməyən tərəfləri barədə fikirləri / Əli Nəcəfxanlı // Xalq qəzeti.-2010.- 2 mart.

273. Polşadan gələn məktubda nə yazılmışdır?: Tanınmış jurnalist Eyrüz Məmmədovla 1988-ci il Sumqayıt hadisələri ilə bağlı müsahibə / Eyrüz Məmmədov; müsahibəni apardı: Elmir Ağayev // 168 saat. – 2010. – 23 oktyabr. – S.10.

274. Rafiqoğlu, O. “Ermənilərin Sumqayıtda qanlı aksiyaları” kitabının təqdimatı: Sumqayıt “Xəzər” Səhmdar Cəmiyyətinin inzibati binasında keçirilən yazıçı-jurnalist Eyrüz Məmmədovun “Ermənilərin Sumqayıtda qanlı aksiyası” kitabının təqdimatı haqqında /Orxan Rafiqoğlu // Əsrin sədası. – 2010. – 20 noyabr. – S.4.

2011

275. Cabbarlı, A., Şərifli, B. Həqiqəti boğmağa hesablanan yalanlar, uydurmalar, şayiələr... : 23 il ötən Sumqayıt hadisələrini Eyrüz Məmmədov necə xatırlayır /Akif Cabbarlı, Bəşir Şərifli // Azərbaycan.- 2011.-13 fevral.

276. Cabbarlı, A., Şərifli, B. İğtişaşların ssenarisi Moskvada, Siyasi Bürodə hazırlanmışdı: Sumqayıt hadisələrinin fəal tədqiqatçılarından olan jurnalist Eyrüz Məmmədovun fikirləri /Akif Cabbarlı, Bəşir Şərifli // Azərbaycan.- 2011.-16 fevral.

277. Cabbarlı, A., Şərifli, B. "Sumqayıtın əks-sədası" filmi necə yarandı?.. : mərhum kinorejissor Davud İmanov və sumqayıtlı jurnalist Eyrüz Məmmədovun Sumqayıt hadisələri haqqında çəkdikləri sənədli film haqqında / Akif Cabbarlı, Bəşir Şərifli //Azərbaycan.- 2011.-27 fevral.- S. 7.

278. Erməni və ermənipərəst qüvvələr Sumqayıt hadisələrinin kökünü 1963-cü ildə axtarmağa çalışırlar: Sumqayıt hadisələrindən 23 il keçir /Eyrüz Məmmədov//Azərbaycan.-2011.-27 fevral.- S.6.

279. Nəcəfxanlı, Ə. Sumqayıt hadisələri erməni təxribatının tərkib hissəsi idi: “Ermənlərin Sumqayıtda qanlı aksiyaları” kitabının müəllifi, əməkdar jurnalist Eyrüz Məmmədovun tutarlı faktları / Əli Nəcəfxanlı // Azərbaycan.-2011.- 02 mart

280. Nəcəfxanlı, Ə. Sumqayıt həqiqətləri ingilis dilində: 1988-ci ilin fevralında gənclik şəhərində törədilmiş faciənin kökünün ətraflı araşdırıcısı Eyrüz Məmmədovun bu yaxınlarda həmin mövzuda ingilis dilində çap edilən "Secrets of Sumgait tragedy in 1988..." adlı kitabı haqqında / Əli Nəcəfxanlı //“Xalq qəzeti”.-2011.- 9 yanvar.- S. 5.

281. Sumqayıt hadisələri nədir və ya sumqayıtlı gənclər nədə ermənilərlə ortaq fikirdə olub?: Sumqayıt hadisələri ilə bağlı Ramazan Məmmədov və Eyrüz Məmmədovun müsahibəsi / R. Məmmədov, Eyrüz Məmmədov ; müsahibəni apardı: Elmir Ağayev // 168 saat. - 2011. - 26 fevral. - S.6, 15.

282. Sumqayıt hadisələrinin yenidən istintaqı

zamanı yeni faktlar aşkarlanıb : Prezident yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasında Sumqayıt hadisələri ilə bağlı “www.sumqait.com” internet saytının təqdimatı haqqında / Eyrüz Məmmədov //Azərbaycan.-2011.- 27 fevral.

283. Sumqayıt həqiqətlərini bütün dünya bilməlidir: Sumqayıt hadisələrinin tədqiqatçısı Eyrüz Məmmədovun müsahibəsi / Eyrüz Məmmədov//Azərbaycan.-2011.- 01 mart

284. Sumqayıtda törədilən iğtişaşlar mətbuat səhifələrində: Azərbaycanlılarla ermənilərin dünyaya bəlli olan fərqli xüsusiyyətləri bu auditoriyada daha aydın görünür. Sumqayıt hadisələrindən 23 il keçir / Eyrüz Məmmədov //Azərbaycan.-2011.-23 fevral.- S. 6.

2012

285. Sumqayıt hadisələri erməni təbliğatının əyri güzgüsündə və ya əsl həqiqət nədən ibarətdir?: Tədqiqatçı jurnalist Eyrüz Məmmədovla müsahibə / Eyrüz Məmmədov; müsahibəni apardı: Əli Nəcəfxanlı // Xalq qəzeti. – 2012. – 28, 29 fevral. – S.9.

2013

286. Sumqayıt 25 il əvvəl: fevralın 28-dən 29-na keçən gecə: Tarixə obyektiv baxış/ Eyrüz Məmmədov // Xalq qəzeti. – 2013. – 28 fevral. –S.7.; 2013. – 1, 2, 4 mart. – S.7.; 2013. – 14 aprel. – S.8.

2014

287. Qadir, Q. Bu kitabı oxuyun!: Ermənilərin Sumqayıt yalanlarına tutarlı cavab: respublikanın Əməkdar jurnalisti Eyrüz Məmmədov və filologiya elmləri doktoru, professor Ramazan Məmmədovun birgə yazdıqları “Sumqayıt 1988: Cinayət və cəza” adlı kitabı haqqında / Qalib Qadir// Kaspi.- 2014. - 3 sentyabr.- S. 15.

288. Sumqayıt hadisələri haqqında kitab çap olundu: Ramazan Məmmədov, Eyrüz Məmmədovun müəllifi olan “Sumqayıt 1988: Cinayət və cəza” kitabının təqdimatı keçirilib / Ədalət.-2014.-28 fevral

289. Sumqayıt hadisələri SSRİ-nin bünövrəsinə qoyulmuş barıt çəlləyi oldu: 1988-ci il Sumqayıt hadisələri ilə bağlı E.Məmmədovla müsahibə / Eyrüz Məmmədov; müsahibəni apardı: Qüdrət Piriyeu // Xalq qəzeti. – 2014. – 2 mart. – S.5.

290. “Sumqayıt 1988: Cinayət və cəza” kitabında ermənilərin Azərbaycanın bu şəhərində törətdikləri kütləvi iğtişaşların səbəb və nəticələri əksini tapıb: Ramazan Məmmədov və Eyrüz Məmmədov tərəfindən yazılan və üç dildə işıq üzə görən “Sumqayıt 1988: Cinayət və cəza” adlı kitabın təqdimatı // Azərbaycan.-2014.-1 mart.-S.6; Yeni Azərbaycan.-2014.- 1 mart; İki sahil .-2014.- 1 mart.-S.12.

2015

291. Ermənilərin “genosid” planına hazır olmayan şəhər. Sumqayıtda nə baş vermişdir: 1988-ci ilin fevral ayında baş verən Sumqayıt hadisələri haqqında / Eyrüz Məmmədov, Ramazan Məmmədov // Azərbaycan. – 2015. – 27 fevral. – S.6.

2017

292. Sumqayıt hadisələri: erməni təxribatının məkrli səhifələri / Eyrüz Məmmədov // Xalq qəzeti. – 2017. – 28 fevral; 2 mart.

2018

293. “Bu iğtişaşların kadrarxası məqamları daha çox idi”: Sumqayıt hadisələrindən 30 il keçir / Eyrüz Məmmədov; müsahibəni apardı Əli Nəcəfxanlı // Xalq qəzeti. – 2018. – 1 mart. – S.8.

2019

294. Lebedev, V. Sumqayıtda baş vermiş hadisələr ermənilərin törətdiyi terror aktı idi: Azərbaycan Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin Sumqayıt şöbəsinin sədri vəzifəsində çalışmış V. Lebedevlə müsahibə / Vladimir Lebedev; müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov // Azərbaycan. – 2019. – 4 dekabr. – S.9

295. Sumqayıtda baş vermiş hadisələr ermənilərin törətdiyi terror aktı idi: 1988-1993-cü illərdə Azərbaycan Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin Sumqayıt şöbəsinin sədri vəzifəsində çalışmış, hazırda təqaüddə olan və Ukraynada yaşayan polkovnik Vladimir Lebedevin Sumqayıt hadisələri ilə bağlı müsahibəsi / Eyrüz Məmmədov // Azərbaycan.- 2019. – 4 dekabr. – S.9.

296. Sumqayıt hadisələri ermənilərin planlı təxribatının tərkib hissəsi idi /Eyrüz Məmmədov; müsahibəni apardı Ə. Nəcəfxanlı // Xalq qəzeti.-2019.- 15 mart.- S.12

297. Sumqayıtda hadisələrin 31-ci ildönümü: Sumqayıt icra hakimiyyətinin təşkil etdiyi tədbirdə Eyrüz Məmmədovun çıxış etməsi haqqında // Sumqayıt.-2019.-2 mart.-S. 3

2020

298. Sumqayıt hadisələri şahidlərin gözü ilə : Sumqayıtda törədilmiş kütləvi iğtişaşların canlı şahidləri olan şəhər ziyalıları Eyrüz Məmmədov, R.Məmmədov, Ə. M. Lələdağın fikirləri / Əli Nəcəfxanlı // Xalq qəzeti.-2020.- 28 fevral.- S.9.

2023

299. Muradova, L. Sumqayıt gerçəkliyi: Mərkəzi kitabxananın uşaq şöbəsinin Heydər Əliyev Mərkəzində Sumqayıt hadisələrinin araşdırıcısı Eyrüz Məmmədovla keçirilən görüş haqqında /Lalə Muradova// Sumqayıt.-2023.-3 mart.-S. 7

300. Zülfüqarlı, A. Muzeydə tədbir : Sumqayıtın Tarixi Muzeyində 1988-ci il Sumqayıt hadisələrinin tədqiqatçısı Eyrüz Məmmədovla keçirilən görüş haqqında / Aygün Zülfüqarlı // Sumqayıt.-2023.-3 mart.-S. 8

Eyrüz Məmmədov haqqında

Kitablarda

1999

301. Əhmədov, Q., Vəziroğlu, B. Sumqayıt və sumqayıtlılar / Qalib Əhmədov, Beydulla Vəziroğlu; red. hey.: M. Salahov, Z. Həsənova, Q. Kərimov və b.-Bakı: Zaman, 1999.-446 s.

Sumqayıt şəhərinin 50 illik yubileyi ilə əlaqədar nəşr olunan kitabın “Mənalı ömür yolu” bölməsində Eyrüz Məmmədov haqqında bioqrafik məlumat verilmişdir.

2019

302. Yusifli, V. Sumqayıtda ədəbi həyat / Vaqif Yusifli ; red.: İ. Həbibbəyli .- Bakı: CBS-PP, 2019. -326 s.

Kitabın “Eyrüz Məmmədov” bölməsində E.Məmmədovun “Dama Pika” və “Zöhra və Kənan” romanlarından da bəhs olunur [104-110]

2023

303. Ərşad, A. Eyrüzün ömür kitabı/ Arif Ərşad; red.: Nərmən Eyrüzqızı.-Sumqayıt: “Azəri” nəşriyyatı, 2023.-328 s.

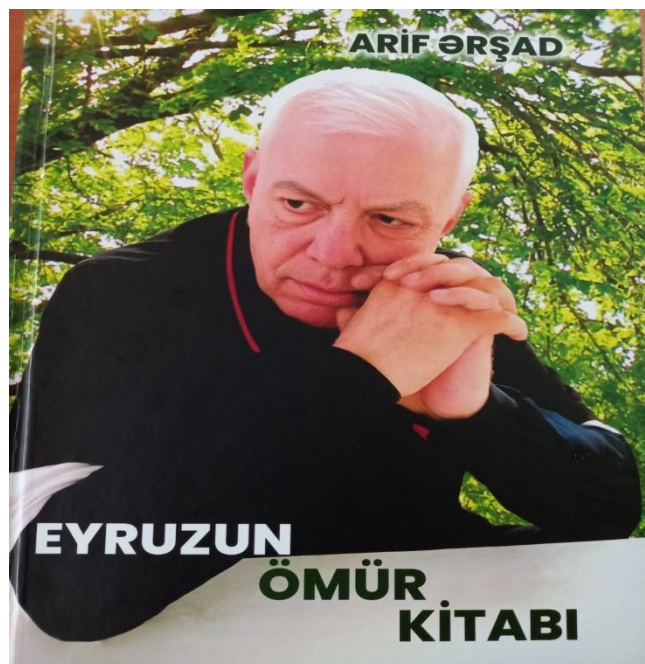
“**Eyrüzün ömür kitabı**” Azərbaycanın vətənpərvər oğlu, millətini, xalqını dərinləndirən, canı ilə, qanı ilə ona xidmət edən, istedadlı jurnalist-yazıçının, kinossenaristin keçdiyi həyat yolunun zənginliyindən, mənalı və maraqlı xatirələrindən, haqsızlığa, ədalətsizliyə qarşı mərdliklə mübarizə aparmasından bəhs olunur. Bu haqda özü az danışsa da biz onun yaradıcılığına bələd olandan sonra dostlarının geniş, əhatəli xatirələrindən Eyrüzün necə parlaq bir şəxsiyyət olduğunun şahidi oluruq. O, insnları daima xoşbəxt, firavan görmək istəyir və buna görə də özünün istiqanlılığı, mehribanlığı, dostu ədaləti ilə başqalarından seçilir.

Eyrüzün ilham pərisi Sumqayıtdır. O, bu şəhəri olduğundan çox istəyir, onunla nəfəs alır, özünü sumqayıtlı hesab edir. Qələmə aldığı hər hansı bir yazıda istər nəsr olsun, istərsə də publisistika fərqi yoxdur. Sumqayıtın ab-havası duyulur. Çünki bu şəhər onu böyüdü, oxutdurub, formalaşdırıb.

Eyrüz sadə və təmkinli insandır. Az danışan, qarşı tərəfi diqqətlə və maraqla dinləyən, yeri gələndə özünün ağıllı məsləhətləri ilə başqalarına örnək olan bir şəxsiyyətdir. Onu istedadlı jurnalist kimi təkcə Sumqayıtda, Azərbaycanda deyil, xaricdə də yaxşı tanıyırlar – öz obyektiv və ədalətli məqalələri, müsahibələri, reportajları ilə. Onun qələmi həmişə iti olub və bu gün də öz gücünü saxlamaqdadır. Bədxah qüvvələr tapılıb ki, qələmi onun əlindən almaq, sındırmaq fikrinə düşsələr də, lakin Eyrüzün mərdliyi, cəsarəti, vəzifəsindən, rütbəsindən, asılı olmayaraq, heç kimin qarşısında əyilməməsi, qələmi ilə haqqı, ədaləti həmişə müdafiə etməsi elələri geri çəkilməyə məcbur edib. Bax budur. Eyrüzün qələminin gücü, Eyrüzün sözünün qüdrəti, Eyrüzün əyilməyən şəxsiyyəti.

Kitabın içindəkilər: Müəllifin Eyrüz

Məmmədov haqqında xatirələri və düşüncələri; Həyatın bir anı; Onun Sumqayıtı və Sumqayıtın Eyrüzü (**Rafael Hüseynov**); Eyrüzü yaxından tanımağımdan məmnunam (**Maqsud Maqsudov**); Sumqayıt canı qədər sevən şəxsiyyət (**Nəbi Nəbiyev**); Əbədi dostum (**Tofiq Hüseynov**); Elinin-obasının sevimlisi (**Malik İsaqov**); Salam, Eyrüz! (**Şakir Abuşov**); Əqidəli və ədalətli jurnalist (**Rasim Eminbəyli**); Mayası səmimiyyətdən, halallıqdan və məhəbbətdən yoğrulan yazıçı (**Əsrəf Veysəlli**); Əsl Sumqayıtlı (**Olya İslamova**); Sumqayıtın Eyrüzü - Eyrüz müəllim (**Ramazan Məmmədov**); Onun kriterisi peşəkarlıqdır (**Qulu Məhərrəmli**); Eyrüz haqqında düşüncələrim (**Yeganə Əhmədova**); Qürur duyduğum dost (**Bayal Rzayev**); Eyrüz məhsuldar yazıçıdır (**Nüşabə Ramazanova**) Amallarını əməllərində gerçəkləşdirən insan (**Sahib Fərzəliyev**); “Gəlin əl-ələ verib

birlik, birlik, birlik, birliklərə birləşəcək” (**Məmmədli Tağıyev**); Sumqayıtın salnaməsini yazan və yaradan jurnalist (**Hümbət Həsənoğlu**); İnsanpərvər və humanist dost (**İslam Əliyev**); Əgər bu dünyada məhəbbət varsa (**Vaqif Yusifli**); Sumqayıtın salnaməsini yazan yazıçı publisist (**Rəhman Orxan**); Dəyərli ziyalımız Eyrüz müəllimə ünvanlaya biləcəyim fikirlərimin az bir qismi (**Natavan Axundzadə**); Eyrüza etibar etmək olar (**Süleyman Hüseynov**); Tələbəkənddən başlanan dostluq (**Məmməd Məhərrəmov**); Eyrüz kollektiv arasında gözəl aura yarada bilir (**Mirfəzil Əliyev**); Ürək sözlərim (**Tahirə Bədəlova**); Tanrının seçilmiş bəndələrindən olan bütöv insan (**Ağalar İdrisov**); Qoy bu inam və məhəbbət həmişə yaşasın (**Samirə Abdullayeva**); Simasını dəyişməyən insan (**Ramiz Hüseynov**); Eyrüzün sözü təftiş olunmur! (**Yaşar Quliyev**); Eyrüz bütün sahələrdə liderliyi əldə saxlamağı bacarırdı (**Salam İsmayilzadə**); Cəsarətli redaktor (**Elbrus Qayalı**); Onun vətən sevdası: (**Gülənar Cəmaləddin**); Ömrü çoxlarına örnək olan insan (**Hilal Əliyev**); Sumqayıtın vurğunu və milli təəssübkeşi (**Qalib Qadir**); Sumqayıtın yaşayan ensiklopediyası (**Zaur Əhməd**); Anam Eyrüzün kitablarını səbirsizliklə gözləyir (**Marta Əzizova**); Zəhmətlə ucalanlar (**Elşad Eyvazov**); Hər cürə tərifi layiq insan (**Qəranfil Cəlilova**); Gözünün işığı, alınının təri və yazdıqlarının əks-sədası (**Əli Nəcəfxanlı**); Eyrüz ətraf üçün nümunədir (**Kamil İbadov**); Sumqayıtın və sumqayıtlıların fəxri (**Qərib Əliyev**); Ziyalı-jurnalist-filoloq-yazıçı-vətəndaş (**Elçin Abdullayev**); Mənim ssenarist dostum (**Elçin Quliyev**); Adı Sumqayıtın adıyla birgə çəkilən layiqli oğul (**Xan Rəsulov**); Gənc nəslin yaşlı nəsil arasında “səlahiyyətli” nümayəndəsi (**Bəhriz Salmanov**); Eyrüz Məmmədovun müxtəlif təbəqəli insanlardan aldığı müsahibələrin bir qismi: **Mstislav Keldiş**: “Qazandığınız şan-şöhrət, dostluğu, qardaşlığı qoruyub saxlayın”; **Georgi Markov**: “Sumqayıtlıların üzrlərindəki təbəssüm məni valeh etdi”; **Natalya Fateyeva**: “Gözəl olmayan qadın yoxdur, bütün qadınlar gözəldir”; **Tixon Xrennikov**: “Sumqayıt fəhlə şəhəridir, demək halal şəhərdir. Çörəyiniz həmişə bol olsun”; **Vaxtanq Kikabidze**: “Harada gənclik varsa, orada sevgi və məhəbbət var”; **Nəsim Zeynalova**: “Tərəf müqabilələrimin hamısı teatr və kino korifeyləridir”; **Mirzə İbrahimov**: “Arxan, dayağın olmasa, tez bürəyərən”. **1990-cı ilin əvvəllərində SSRİ rəhbərlərinin bir qismi ilə üzbəüz: Dmitriy Yazov**: “Mən Ali Baş Komandanın əmrini yerinə yetirirdim”; **Aleksandr Yakovlev**: “Sumqayıtda baş verən hadisələrin təşkilatçısı SSRİ “KQB”-si idi”; **Yeqor Liqaçov**: “Amerikada yaşayan erməni lobbisinin əlləri artıq Azərbaycana uzanıb”; **Vladimir Kruçkov**: “Azərbaycan-Ermənistan münaqişəsində A.Yakovlevin əli vardır”; **Viktor İlyuxin**: “Sumqayıt hadisələrində erməni millətindən olan xarici ölkənin kəşfiyyatçısı da iştirak edirdi”; **Dmitri Raqozin**: Qarabağın açarı Moskvadadır; **Vladimir Jirinovski**: “Borovikin “позиция” sənədli filmini maliyyələşdirən San-fransiskoda yaşayan Harri Orbelyan olmuşdur”; **Vladimir Lebedev**: “Qara Plaş”lıların Sumqayıtda təxribatı və xlor istehsalatının partladılması cəhdləri. **Eyrüz Məmmədovdan alınan müsahibələr**: “Allah-təalanın mənə verdiyi ömür payı ilə yaşayıram”(“**Yeganə yol**” qəzeti); Ümitsiz yaşamaq mümkün deyil (**müsahibəni apardı Arif Ərşad**); On min Amerika dollarından imtina edənlər (“**Cumhuriyyət**” qəzeti); Qarabağ Rusiyanın marağındadır (“**Sabah**” qəzeti); 13 rəqəmi mənim üçün düşərlidir.(“**Sumqayıtın əks-sədası qəzeti**); Sumqayıt mənim üçün bütün şəhərlərdən əziz və doğmadır (“**Azərbaycan müəllimi**” qəzeti); “Bu iğtişaların kadr arxası məqamları daha çox idi”(“**Xalq qəzeti**” 2018-ci il). **Eyrüz Məmmədovun publisistikası**: Sumqayıtın tarixi ilə bağlı bir neçə tarixi fakt. Sumqayıtın simvollarından birini niyə itirdik?... Və yaxud hamının qürur duyduğu “Yaşıl bina”nın taleyi niyə belə acınacaqlı oldu?; M.Hüseynzadə adına stadion kimin təşəbbüsü ilə tikilib? Və yaxud 35 ildən sonra qaranlıq qalmış suala necə aydınlıq gətirildi; “Səhv etmək insanın xarakterik cəhətidir”... Və yaxud üç sirdaş, üç qələm sahibi, üç tale haqqında-Vaqif İbrahim, Feyzi Mustafayev və Əsrəf Veysəlli haqqında düşündüklərim (“**Azad Azərbaycan**” qəzeti); Lefortovanın 3 saatlıq qonağı (**1991-ci il**); “Yeni Müsavat” qəzetinin baş redaktoru Rauf Arifoğluna açıq məktub.(“**Sumqayıtın əks-sədası**” qəzeti, **2002-ci il**); Sumqayıtın dünəni, bu günü və... (“**Azərbaycan gəncləri qəzeti**, **1988-ci il**); Sənədli filmə bağlı çəkilən kasetlər Bakıya necə gətirildi (“**Presfakt**” qəzeti, **1996-cı il**); **Eyrüz Məmmədova həsr olunan şeirlər: Əli Ələmi**. Eyrüz dədənin; Eyrüz qızı Nigar; **Lilpar Cəmsidqızı**. Bu yetmişin mübarək; Sənin; **Asif Asiman**. Dəyişməmişən; **Elbrus Qayalı**. Od parçası. Müəllifdən son olaraq

Dövrü mətbuatda

1978

304. “Sosialist Sumqayıt”ın oxucu konfransı: SK zavodunun 15 nömrəli fəhlə yataqxanasında keçirilən tədbirdə Eyrüz Məmmədovun çıxışı haqqında // Sosialist Sumqayıt. – 1978. – 2 fevral. – S.2.

1989

305. Jurnalistlərin yığıncağı: Jurnalistlər İttifaqının Sumqayıt şəhər təşkilatının hesabat – seçki yığıncağında sədr Eyrüz Məmmədov görülən işlərdən, mövcud problemlərdən danışmışdır // Sumqayıt. – 1989. – 5 noyabr.-S.1.

1999

306. Nuriyeva, E. Yubiley gecəsi: 11 nömrəli məktəbdə yazıçı- publisist Feyzi Mustafayevin 60 illik yubiley gecəsində Eyrüz Məmmədovun çıxış etməsi haqqında / Elmira Nuriyeva // Sumqayıt. – 1999. – 20 noyabr.-S.6.

2005

307. Bayramova, S. Güllər məhəbbətdən danışdı: Eyrüz Məmmədovun yeni çapdan çıxmış “Gecə... incə gecə” əsəri haqqında / Sevil Bayramova // Sumqayıt. – 2005. – 12 yanvar.

308. Hüsiyeva, T. Hamının bayramı: S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxanada keçirilən “Kitab həftəsi”ndə Eyrüz Məmmədovun çıxış etməsi haqqında / Təranə Hüsiyeva // Sumqayıt.-2005. –9 aprel.-S.3.

2012

309. Qədir, Q. Bir kəndin yaraları və ya son 200 ilin Vətən yaddaşı: Eyrüz Məmmədovun “Bir kəndin camaatı” adlı kitabı haqqında / Qalib Qadir // Əsrin sədası. - 2012.- 15-22 oktyabr.- S.4.

2014

310. Mirzəyeva, Z. Kitab təqdimatı olmuşdur: Sumqayıt şəhər S Vurğun adına Mərkəzi kitabxanada Eyrüz Məmmədovun “Dama Pika” adlı kitabının təqdimatı keçirilmişdir / Zemfira Mirzəyeva // Sumqayıt. – 2014.-22 fevral.- S.6.

311. “P.S.” kitabının təqdimatı olmuşdur: Sumqayıt şəhər S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxanasında keçirilən publisist-yazıçı Eyrüz Məmmədovun yeni əsərinin təqdimatı haqqında // Sumqayıt. – 2014.-27 dekabr.- S.6.

2015

312. Orxan, R. Erməni təxribatlarının yorulmaz tədqiqatçısı : Sumqayıt şəhər S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxanada keçirilən jurnalist Eyrüz Məmmədovun yaradıcılıq görüşü haqqında / Rəhman Orxan // Вышка. -2015.- 31 dekabr.- C. 10

313. Tağıyev, M. “Gəlin əl-ələ verib birləşək, birləşməsək, sıralarımız seyrəkləşər”: Eyrüz Məmmədovun “Bir kəndin cammaatı” adlı kitabı haqqında / Məmmədli Tağıyev // Möhtəşəm Azərbaycan.- 2015. –2 mart.-S.8-9.

2016

314. Həmyerlimizin yeni romanı: Eyrüz Məmmədovun yeni çapdan çıxmış “Zəhra və Kənan” kitabı haqqında // Sumqayıt. – 2016.-11 iyun.- S.3.

2017

315. Məmmədli, A. Yazıçı-publisist Eyrüz Məmmədovun yeni kitablarının müzakirəsi keçirilmişdir: Eyrüz Məmmədovun “Qaranlığın çırağı” və “Zəhra və Kənan” əsərlərinin S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxanada keçirilən müzakirəsi haqqında /Azər Məmmədli // Möhtəşəm Azərbaycan. -2017. – 21 aprel. – S.7.; Vışka. – 2017. – 21 aprel. – S.10.

316. Sumqayıtlı jurnalistlərlə görüş: Mərkəzi kitabxanada Eyrüz Məmmədov, Rafiq Yusifoğlu, Qüdrət Məlikov, Rafiq Oday ilə gənc jurnalistlərin görüşünün keçirilməsi haqqında// Sumqayıt.-2017.- 2 dekabr.- S.4

317. Yazıçının yeni kitabının təqdimatı: S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxanada keçirilən Eyrüz Məmmədovun yeni kitabının təqdimatı haqqında// Sumqayıt.-2017.- 22 aprel.- S.4

2019

318. Xələfbəyli, M. 70 yaşlı şair : yazıçı-publisist Süleyman Hüseynovun yubiley gecəsində Eyrüz Məmmədovun çıxış etməsi haqqında / Mənsurə Xələfbəyli // Sumqayıt.-2019.- 5 oktyabr.-S. 6.

319. Tağıyeva, N. “Zəmanəmizin möcüzəsi”: Sumqayıt şəhərinin 70 illik yubiley gecəsində yazıçı-publisist Eyrüz Məmmədovun çıxış etməsi haqqında / Nailə Tağıyeva // Sumqayıt.-2019.- 2 noyabr.- S.4.

320. Yusifli, V. Əgər bu dünyada məhəbbət varsa... : Yazıçı, jurnalist Eyrüz Məmmədovun “Dama Pika” və “Zəhra və Kənan” romanları haqqında / Vaqif Yusifli // Ədalət. – 2019. – 6 aprel. – S.15.

2021

321. Ərşad, A. Bərəkətli, dadlı Sumqayıt çörəyi və bu nemətin müqəddəsliyini uca tutan “Çörək Tofiq”: Müəllifin Eyrüz Məmmədov və Tofiq Hüseynli ilə dostluq tarixçəsi haqqında / Arif Ərşad // Vışka-93. - 2021. - 30 aprel. - S.10.

322. Rzayev, B. Qürur duyduğum dost-Eyrüz Məmmədov / Bəyalı Rzayev// 525-ci qəzet.- 2021.- 4 noyabr.

2022

323. Axundzadə, N. Arzuların şəhəri: Sumqayıt şəhərinin 73-cü ildönümü münasibətilə S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxanada keçirilən tədbirdə Eyrüz Məmmədovun şəhərin tarixi barədə çıxış etməsi haqqında / Natəvan Axundzadə // Sumqayıt.-2022.-25 noyabr.-S.6.

324. Əliyeva, Ş. Oxucuların kitaba marağı artır: M. Ə. Rəsulzadə adına kitabxana filialında yazıçı-publisist Eyrüz Məmmədovla oxucuların görüşü haqqında / Şəraf Əliyeva // Sumqayıt.-2022.-20 may.

325. Hüseynov, R. Onun Sumqayıtı və Sumqayıtın Eyrüzü / Rafael Hüseynov //525-ci qəzet.-2022.-29 noyabr.-S.10,11,15.

326. Məmmədova, İ. Müəllifin növbəti kitabı : Eyrüz Məmmədovun “Azəri” nəşriyyatında yenidən çap olunmuş “Şəneyla” romanı haqqında/ İ. Məmmədova// Sumqayıt.-2022.- 25 noyabr.- S.5.

327. Muxtar, F. Sumqayıtın ilk poliqrafiya rəhbəri haqqında kitab: Eyrüz Məmmədovun atası “Əməkdar poliqrafist” Surxay Məmmədovun keçdiyi şanlı və şərəfli ömür yolundan bəhs edən “Atam haqqında xatirələrim” adlı kitabı çap edilib / Fidan Muxtar // Sumqayıt.-2022.- 8 iyul.-S. 6.

328. Nurəddin. “Yayı kitabla keçirək” – kitabxananın yeni layihəsi: Sumqayıt şəhər MKS-nin “Yayı kitabla keçirək” adlı layihəyəsi çərçivəsində Mərkəzi Uşaq Kitabxanasında Əməkdar jurnalist Eyrüz Məmmədovla görüş keçirilib / Nurəddin// Mədəniyyət.- 2022.- 16 may.

329. Orxan, R. Sumqayıtın tarix yazan canlı əfsanəsi: Eyrüz Məmmədov – 69 / Rəhman Orxan //Sözün sehri.-2022.-№ 1.- yanvar.- S.5

330. Sumqayıtda Eyrüz Məmmədovun “Epi” romanının təqdimat mərasimi keçirilib: AYB Sumqayıt bölməsi və Nizami Gəncəvi adına Kitabxana klubunun birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən tədbir haqqında// Sözün sehri.-2022.-№ 1.- yanvar.- S.5

331. “Tikdim ki, izim qala..” kitabı işıq üzü görüb (Eyrüz Məmmədovun Sumqayıt şəhər XDS İcraiyə Komitəsinin sədri işləmiş K.Axundov haqqında kitabı haqqında // Sumqayıt. – 20 22. – 19 yanvar. - S. 4.

2023

Eyrüz Məmmədov- 70

332. Abdürrəhmanova, S. “Sumqayıtın canlı əfsanəsi” : yazıçı- publisist Eyrüz Məmmədovun Sumqayıt gənclər kitabxanasında keçirilən oxucularla görüşü haqqında / Sürəyya Abdürrəhmanova // Sumqayıt.-2023.-10 fevral.

333. Əməkdar jurnalistin yubileyi qeyd edilib: Sumqayıt şəhər İH başçısı Zakir Fərəcov Əməkdar jurnalist Eyrüz Məmmədovun 70 illik yubileyi münasibətilə təbrik etməsi haqqında // Sumqayıt.- 2023.-24 yanvar.-S. 3

334. Xatirələr işığında: Eyrüz Məmmədovun yeni çap olunmuş “ Atam haqqında xatirələrim” adlı kitabının təqdimat mərasiminin keçirilməsi haqqında // Sumqayıt.-2023.- 13 yanvar.-S. 5.

335. Kitab təqdimatı: S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxanada keçirilən A. Ərşadın Əməkdar jurnalist Eyrüz Məmmədova həsr edilən “ Eyrüzün ömür kitabı”nın təqdimat haqqında // Sumqayıt.-2023.- 21 fevral.-S. 7.

336. Oday, R. “Sumqayıt mənim üçün dünyanın ən gözəl, yaraşqlı və doğma şəhəridir..”: Eyrüz Məmmədov- 70 / Rafiq Oday // Sumqayıt.-2023.- 13 yanvar.-S. 5.

337. Tağıyeva, N. Dostların töhfəsi: Mərkəzi Uşaq Kitabxanasında keçirilən Beynəlxalq Kitab Bağışlama Günü münasibətilə keçirilən tədbirdə Eyrüz Məmmədovun da çıxış etməsi haqqında / Nailə Tağıyeva// Sumqayıt.-2023.- 21 fevral.-S. 7.

ЕЙРУЗ МАМЕДОВ

(Ейруз Сурхай оглы Мамедов)

Библиография

Сумгайит 2023

АБШЕРОН-ХЫЗЫНСКОЕ РЕГИОНАЛЬНОЕ УПРАВЛЕНИЕ КУЛЬТУРЫ

Централизованная библиотечная система города Сумгаита

Центральная Библиотека им. С.Вургуна

ББК 91.9

Составитель: Егана Ахмедова,

Наиля Аскерова

Редактор: Парвана Гасимова

Эйруз Мамедов: библиография / составит.: Е.Ахмедова, Н.Аскерова; ред.: П.Гасимова;
Центральная библиотека им.С.Вургуна.- Сумгаит,2023.-С.

Очередная библиография, подготовленная Сумгайтской центральной библиотекой имени С.Вургуна из серии «Общественная и литературная жизнь Сумгайыта», посвящена заслуженному журналисту, известному писателю-публицисту Эйрузу Мамедову. В библиографии собраны материалы о жизни и творчестве Э.Мамедова. В материале отражены основные даты жизни и деятельности журналиста, а также высказывания о нем видных деятелей.

Библиография предназначена для библиотекарей-библиографов и широкой читательской аудитории.

Основные даты жизни и творчества Ейруза Мамедова

Ейруз Сурхай оглу Мамедов родился 13 января 1953 года в городе Баку

- **1968 год 22 октября** В газете «Социалистический Сумгаит» опубликована первая статья об экскурсии в город Баку учителей и учеников школы №12.

1970

- Закончил среднюю школу № 12

1970 - 1971 года

- Работал корректором в многотиражной газете «Химик»

1971

- В многотиражной газете «Химик» издается первый рассказ под названием «Такси»

1971-1973 года

- Работал и телетайпистом, корректором в газете «Социалистический Сумгаит»

1973- 1979 года

- Получил образование в Азербайджанском Государственном Университете

- Работал репортером и заведующим отделом в газете «Социалистический Сумгаит»

1975

- Была опубликована статья о вновь построенном 10-м микрорайоне города Сумгаита, а также построенных там зданиях и школе.

1976 год

- Избран членом Союза журналистов СССР.

1977-1981 года

- В Сумгаите на общественных началах был назначен корреспондентом отраслевой газеты ЦК КПСС "Социалистическая индустрия".

1979 - 1990 года

- Работал в партийных и советских органах.

1990 - 2003 года

- Работал главным редактором русскоязычной газеты «Эхо Сумгаита».

1991 год

- Является автором документального фильма «Впечатления от Китая».

1991- 1993 года

- Является сценаристом документальных фильмов под названием «На передовой».

1992 год

- Автор сценария полнометражного документального фильма «Эхо Сумгаита».

- Был награжден премией «Золотое перо»

1993 год

- Написал документальный сценарий фильма «Один вечер в Сумгаите».

1994

- Был в командировке в г.Москве, Санкт Петербург, Смоленске, Ставрополе с покойным кинорежиссером Давудом Имановым и оператором Ельчином Гулиевым по поводу съемок документального фильма «Эхо Сумгаита-2», состоящего из 5 серий.

1994 год

- Взял интервью у маршала Д.Язова по поводу сумгаитских событий.
- Лауреат высшей литературной премии «Араз».

1996 год

- Является автором сценария фильма «Сумгаит: Эхо свободы».

1997 год

- Дает интервью о фильме «Эхо Сумгаита»

1998 год

- Издательство «Сумгаит» печатает документально-аналитическую книгу «Ночь с 28 на 29».

1999 год

- Издается книга «Мой Сумгаит » написанная совместно с Айгюн Гаджиевой , о первых основателях Сумгайита.

2000 год

- Издательство « Сумгаит» печатает книгу « 2-я параллель»
- В издательстве «Гызыл Шерг» издана книга «Дорога к Победе», рассказывающая о славном трудовом пути сумгаитских спортсменов и их успехах на международных аренах.
- Получил премию Х. Зардаби

2001 год

- Был избран членом Российской международной ассоциации журналистов.
- Издательством «Сумгаит» издан роман «Раз, два, три... или Горный цветок»
- Опубликован роман «Аната».

2002 год

- За «Круглом столом», организованном в связи с 14-летием событий, произошедших в нашем городе, выступил в роли исследователя событий, наряду со свидетелями, политиками и экспертами.

2003 год

- Издательство «Сумгаит» печатает книгу « Ночь...Нежна ночь»

2005 год

- Издательством "Мутарджим" издаются Документально-публицистические произведения под названием "Ночь с 28-го на 29-е" , "Армянская провокация: (Сумгаит, февраль 1988 года)" на азербайджанском, русском и английском языках (в сокращенной версии).

2007 год

- Издается произведение «Человек, который живет в воспоминаниях», в котором рассказывается о деятельности Аршада Керимова, долгое время работавшего в Сумгайытских городских партийных, комсомольских и советских органах.

2008 год

- Написал сценарий документального фильма «Сумгаит».

- В феврале 1988 года в издательстве «Мутерджим» вышла книга «Двадцать лет спустя» на русском языке, посвященная кровавым событиям, произошедшим в Сумгаите.

2009 год

- Присвоено звание «Заслуженный журналист».

2010 год

- Издательство "Дерелайаз-М" издает документально- аналитические книги «Кровавая акция армян в Сумгаите», «Тайны Сумгайита: события, факты, города» (на английском языке), где рассказывается о проблемах и общественно-политических процессах, произошедших в Сумгаите, а также в Нагорном Карабахе, 28-29 февраля 1988 г.

- Выступил на церемонии презентации книги «Кровавые акции армян в Сумгаите», состоявшейся при Президенте Азербайджанской Республики.

2011 год

- Издательство «Мутерджим» печатает книгу на русском языке «Ночь...нежна ночь...»

2012 год

- Издается историческая книга, содержащая 1100-страниц, под названием «О жителях одной деревне» повествующая о жизни азербайджанцев, проживавших в качестве беженцев в течение 500-лет.

2013 год

- Издательство «Сумгайит» издает роман «Дама Пика»

2014 год

-Вышла в свет книга «Сумгаит 1988: Преступление и наказание» (факты, события, комментарии), написанная Эйрузом Мамедовым совместно с Рамазаном Мамедовым. Книга переведена на турецкий, русский, немецкий, английский, испанский языки.

- Издательством «Нурлар» выпущена книга «Сумгаит 1988: Преступление и наказание» В Президиуме Академии Наук Азербайджана была проведена презентация книги.

- Издательство «Сумгайит» издает роман «П.С.»

- В Центральной Библиотеке г.Сумгайита проходит презентация книги «Дама Пика».

- В Центральной Библиотеке г.Сумгайита проводится творческий вечер .

2015 год

-Роман «Аната» опубликован в полиграфическом издательстве «Азери» в Баку.

- Роман «Раз... Два... Три... или Горный цветок» переиздан в полиграфическом издательстве «Азери».

- «Дама Пика»: роман переиздан в издательстве «Азери».

- Роман «Ночь... Нежна ночь...» переиздан в издательстве «Азери».
- Роман «Мистер Рич» издан издательством «Азери».
- В сумгайтской городской библиотеке прошла читательская встреча с исследователем армянских провокаций

2016 год

- Издательство « Азери» издает роман «Зохра и Кенан».

2017 год

- Роман «Свет тьмы» опубликован издательством «Азери».
- В издательстве «Азери» вышла книга «Воспоминания о минувших днях» о Расиме Эминбейли.
- В Центральной Библиотеке имени С. Вургуня прошло обсуждение новых книг "Свет тьмы" и "Зохра и Кенан" .

2018 год

- Издательством «Азери» издан роман « Письма полные тоски» .

2019 год

- В связи с 70-летием города Сумгаит в типографии «Азери» издан ретро-фотоальбом под названием «Сумгаит возвышенный вашим трудом» 1949-2019 годы».
- Издательством «Азери» издана книга «Вчерашний день Сумгайта», в которую вошли ностальгические интервью и очерки сумгайтцев.
- Полковник Владимир Лебедев, занимавший в 1988-1993 годах должность председателя Сумгайтского отдела Комитета Государственной Безопасности Азербайджана и вышедший в отставку, дал интервью о сумгайтских событиях.
- Выступил на мероприятии, организованном исполнительной властью Сумгайта в связи с 31-й годовщиной событий в Сумгаите.
- Эйруз Мамедов выступил на вечере, посвященном 70-летию писателя-публициста Сулеймана Гусейнова

2020 год

- Издательство « Азери» печатает роман « Эпи».

2021 год

- Типография «Азери» издает книгу воспоминаний о жизни Сахиба Гараева, работавшего генеральным директором Сумгайтского автомобильного завода, под названием «Хозяин судьбы и удачи».
- В типографии «Азери» опубликован роман «Элоиза-доч куртизанки».

2022 год

- В полиграфическом доме «Азери» издана книга «Воспоминания о моем отце», посвященная «ветерану-полиграфисту» Сурхаю Мамедову.
- В типографии «Азери» издан сборник воспоминаний о Тофиге Гусейнли под названием «Перелистывая страницы книги жизни

- В типографии «Азери» издана книга « Я построил, чтобы оставить след...», посвященная жизни и деятельности Ахундова Камала Юсиф оглу (1922-1986), известного политического и общественного деятеля Азербайджана.
- Издательство « Азери» печатает книгу « Шанейла»
- В Турции издан роман « Дама Пика» в переводе Абдулкадира Озкана.
- В «525-й газете» опубликована статья академика Рафаэля Гусейнова «Сумгайтский Эйруз и его Сумгаит ».
- При совместной организации Сумгайтского отдела Азербайджанских Писателей и Библиотеки клуба Н. Гянджеви состоялась церемония презентации романа «Эпи».

2023 год

- Вышел в свет автобиографический труд Арифа Аршада «Книга жизни Эйруза».
- Глава Исполнительной власти Сумгаита Закир Фараджев принял заслуженного журналиста Эйруза Мамедова, поздравил его с активным участием в общественно-политической жизни Сумгаита , а также с 70-летием и вручил почетную грамоту.
- Состоялась церемония презентации книги «Воспоминания об отце».
- Роман «Кровная вражда » издан издательством «Азери».
- Роман «Удар сзади» опубликован издательством « Азери»

**«Самообразование - крылья веры, то есть мои крылья»
С Асифом Ата беседует гл.редактор «ЭС» Эйруз Мамедов
(в сокращении)**

АСИФ АТА (Асиф Гасым оглу Эфендиев) философ, ученый, основатель общества «Очаг», имеет немало учеников и последователей.

Родился в 1935 году в селе Чайкенд. Закончил с отличием Литинститут им. Горького в Москве. Автор многих философских трудов, среди которых «Проблемы реализма», «Полномочия мудрости», «Вера и сомнениях и др.

Преподавал в вузах азербайджанскую, русскую и зарубежную литературу, историю критики, эстетику, истмат, диамат. Преподавал по-своему, без программы. В 1982 году был исключен из рядов КПСС по обвинению в антимарксизме, национализме пантюркизме и клерикализме.

«ЭС». Новая вера, которая, по Вашему мнению, спасет человечество от пороков и гибели, обусловила создание Очага. Но каковы были пути и подходы к этому?

Очаг абсолютной веры возник как ответ на необычайную, беспокойную, тревожную, почти мучительную мысль, почему люди так безнравственны, Почему они оказались в таком духовном тупике? Обладая огромными философскими, художественными, научными, историческими знаниями, способностями это отрицать невозможно, люди в то же время мало ушли в своем развитии от далеких предков.

Этот вопрос возник у меня еще в Москве, где я учился в литинституте. Столица тогда считалась эталоном духовности. Конечно, было это на словах. Здесь же утверждалось торжество нищей плоти, обыденной жизни, которая была страшна своей мертвящей суетой.

Сам факт, что молодой человек вместо того, чтобы радоваться встречам и знакомствам, предаваться утехам, страстям, впадает в такие размышления, неординарен. Ведь среди моих сверстников почти никто не думал о смысле жизни, умы заполняли мысли по поводу скорейшего окончания института, женитьбы, карьеры, членства в Союзе писателей и прочее.

Меня же интересовал смысла бытия, роль человека в нем. Я думал, почему человечество, создав марксизм ленинизм, подготовив и совершив революцию, так и осталось нищее духом. Все эти духовные искания и определили начало Очага. Потом начал искать ответ на волнующий меня вопрос. За пять лет изучил всю мировую культуру, суть всех религиозных систем, начиная с зороастризма и кончая Исламом, существо пророчеств, историю философии, труды Гегеля Платона, Канта, философию индусов. И так я был увлечен этим, что забывал про себя, но одновременно и постигал себя. Как проходили дни, как проходило время, почти не замечал. Был необычайно счастлив, свое «Я» заполняя и дополняя другими «Я». Это не слова, не пафос, а отражение тех духовных процессов, которые происходили.

Изучая мировую историю, культуру, литературу по этнографии, антропологии, психологии, этике, вооружаясь все новыми и новыми знаниями, невольно чувствовал, как между мной и окружающими стала возникать пропасть. Не от того, что противопоставлял себя другим, был эгоистом, просто состояние ума, души было контрастным.

Полного ответа на волнующий меня вопрос так и не находилось. Одно было ясно: все, что делало человечество, до сих пор черновик. Тогда, десятки лет назад, это звучало непонятно и необычно, но интуиция подсказывала: необходима новая, подлинная вера в абсолютный, вечный, непреходящий, бессмертный мир. Потому что нет большей правды, чем суверенность человека, и все, что делается, для него, им самим.

Все же религии, я считаю, программируют жизнь человека. А что эта за вера, когда у людей не остается свободы для проявления своего разума, потому что есть разум Бога. Эта фаталистическая суть религии, мне кажется античеловеческой.

Если люди стремятся быть хорошими лишь для того, чтобы их на том свете наградили париями, хуриями, это хуже зла. Человек должен радоваться своему подвигу независимо от того, что его ожидает.

Эти мысли, овладевшие мной в 20 лет, и определили цель создать веру без лжи, без ложного Бога, без ложного Аллаха, фатализма, когда вся жизнь 'программируется без суеверий. Веру священную и абсолютную.

Разве можно назвать Аллаха абсолютным, когда он похож на строителя, создавшего мир. Это же не абсолютное, это же относительное. Однако все религии трактуют Бога, как того, кто создал мир, кто, как шах, карает и покровительствует. Простой человек его раб. Священные книги утверждают боязнь перед Богом, потому что он величайший судья, который за грехи может уничтожить целую страну, как это было в эпоху Ноя. В то же время он способен говорить со всеми: с арабом Мухаммедом, евреем Иисусом на их языке.

Явление совершенства должно быть, но Бог, который меня обманывает, превращает в паразитического жучка или в сладострастного аморалиста, антисвящен. А священное должно быть. Вот как его найти?

В мире все появляется и исчезает, рождается и умирает, но есть нечто абсолютное, на чем мир и держится. Что это? Религия, как ложная вера, была отвергнута мною. Тогда возник вопрос, может атеизм прекрасная вещь? Ведь он не воспринимает Бога, отрицает его существование?

Однако атеизм есть дальнейшая трансформированная материализованная религия. Все атрибуты Бога здесь переносятся на материальное: экономику, общественное устройство, судьбу человека.

Усматривать же в закономерностях развития государства некую фатальность неверно. Общество развивается по своим законам, а не божественным, производство так же. А так называемая божественная воля лишь отражение этих явлений, не зависящих от всевышнего. Взаимосвязь прослеживается лишь между производственными отношениями и силами, в борьбе между ними. Потому теория атеизма также несовершенна. Необходима новая вера, лишенная лжи, которая бы не опиралась на суеверие, боязнь, а строилась, на знании философии, была бы даже выше ее по уровню, потому что философия познает смысл, но не сливается, с абсолютным.

Конечно, обычное состояние души, разума создать такую веру не способно, Здесь необходим особый духовный и настрой, который трудно передать словами, он лучше выражен в музыке, экстазе. Чтобы работать над созданием Очага, я и приехал в 1960 году в Азербайджан, окончив Московский литинститут.

Благодарен судьбе, что не поступил на философский факультет, а занимался этой наукой сам. Самообразование высшая форма образования. Надо объяснить азербайджанцам это. Пока занимаешься на уровне академических программ, достигнуть подлинного знания невозможно. Необходимо самостоятельно достигнуть знания, раствориться в нем, очеловечить его. С помощью экзаменов, зачетов, программ это трудно. Поэтому самообразование крылья веры, то есть мои крылья.

«ЭС» Социализм провозгласил защиту прав человека и в этом его несомненное преимущество (если, конечно, не учитывать некоторые искажения и негативные последствия) перед капитализмом. Сейчас общество приветствует капиталистические отношения и стремится к переходу к ним. А значит, идет к имущественному расслоению, когда педагог, рабочий, министр тоже не будут жить в одном доме и питаться в одной столовой. Считаете ли подобную тенденцию нормальной?

Я полностью согласен с вами. Возврат к капитализму полнейший крах. Капитализм, по своей сути, транснационален. Транснациональность может погубить стремление азербайджанского народа к самостоятельности. Капитализму не нужен человек, его интересует лишь физическая его функция. Он зиждется на античеловечности. Такому обществу нужен не совершенный Человек, он будет мешать господину и власти сильных мира сего, а производственный робот. Ошибались философы, утверждая идею философии на троне. Философ на троне не философ, потому что философ это человек истины, который не приемлет господства, он ни секунды не сможет быть монархом, потому что нет истины там, где унижение, рабство, господство. Поэтому возврат к капитализму, дамам и господам (чем гордятся современные, так называемые прогрессисты, именуя друг друга именно так?) это духовный крах общества. Плохо, хорошо ли, но социализм все же стремился выйти за пределы

этого трагического Круга, правда, благодаря некоторым искажениям в политике, сам оказался величайшим тираном.

Под революцией подразумевалось насильственное свержение правителя, - насильственная организация - мира. Суть этого процесса хорошо выразил Маркс, называя революцию локомотивом истории, потом разъяснял свою мысль. Насилие есть акушерка прогресса, которая помогает появлению нового. Однако история доказала что революция не только не создает «дитя», но и делает все для того, чтобы существующий ребенок умер.

Революции не должны совершаться, важно, чтобы человечество стремилось к свету, старалось быть лучше, чище, духовнее. Нельзя допустить того, чтобы маленькое зло переросло в большое, шло накопление зла в

«ЭС» Все процессы, которые происходят в обществе, результат деяний и мыслей человека. Поскольку зачастую его действия приводят к трагедиям, выходит, сам человек является их творцом. Вернее, его разум. Неужели разум враг человека, ведь все, что делается человеком, делается с его веления? Как вы объясните этот феномен.

Адам это получеловек, олицетворяющий плоть. Но он не есть духовное существо. Неправа Руссоистская утопия, утверждающая, что человек приходит в мир как чистая доска, а потом в нее вписывается нечто. Человек заявляет о себе миру с имеющимися у него уже грандиозными потенциями, абсолютными возможностями. Он приносит с собой в мир зверя волка, лису, змею, которые живут в нем. Чем больше он растет, тем больше развиваются и они. А так как человеку не говорят, что необходимо бороться с собой, своими дурными мыслями и поступками, он пестует этих зверюшек, становясь алчным, злым, коварным и жестоким, В борьбе за власть, деньги, карьеру, он забывает о своем высшем предназначении, разжигая войны, уничтожая природу. Пока Адам не станет человеком, никакие конвенции не сделают жизнь планеты безопасной. Появится новая атомная бомба, возникнут новые очаги напряженности. Марксизм ущербная философия, потому что забыл о первозданности человека, его высшем предназначении. Цель Очага| познать себя, очеловечить общество.

«ЭС» Вы хотите создать духовное общество, проповедующее и распространяющее веру в абсолютное. Пришло ли время для этого, когда страшный разгул преступности, пороков, слабостей?

Живя сегодняшним днем, не надо забывать про завтрашний и послезавтрашний. Наш Очаг стремится устремляться вдаль. Он думает в спасении человечества, которое может погибнуть в непрекращающейся борьбе, войнах, лжи. Необходимо создать другое общество, не дублирующее нынешнее, а основанное на духовном просветлении. В нем будет господствовать не суд, а самосуд, человек станет величайшим властелином своего «Я», он не будет корыстен, несамоотверженен. Этот мир построить трудно, но надо стремиться к нему. Иначе жизнь в конце концов потеряет свой смысл...

«ЭС». Последний вопрос традиционный. Что бы Вы пожелали сумгаитцам?

Прежде всего, пусть сумгаитцы не живут с ощущением вины. Ложь об уничтожении армян такая же инсинуация, как и турецкий геноцид. Геноцид это когда сознательно истребляется целый народ. Здесь же кучка экстремистов, в числе которых были и армяне, спровоцировала беспорядки.

Во-вторых я хочу, чтобы сумгаитцы не отождествляли подлинный, жизненный, человеческий национализм с ненавистническим национализмом. Нормально, когда народ создает свою государственность. И не надо трактовать это как национализм. Стремление к национальной самобытности присуще и русским, и грузинам, украинцам, другим. Другое дело, когда национальная гордость подменяется злобой к представителю другой национальности.

Наш национализм гуманен. Он утверждает любовь к Человеку. Прибалтийский феномен у нас не приживется. И последнее, что хочу сказать не, стоит отчаиваться даже в это трудное, проблематичное время. Ведь сейчас период преодоления трагедизма, поиска подлинной веры, веры в абсолютность мира, человека, жизни.

**Диоксин - «химический СПИД» С доктором химических наук, профессором Мустафой
Салаховым беседует главный редактор «ЭС» Эйруз Мамедов**

(в сокращении)

Многие годы мы боялись самой страшной угрозы на Земле ядерной войны, которая по нашей неосмотрительности могла разразиться над планетой и уничтожить все живое. Трагедия Хиросимы и Нагасаки до сих пор напоминает об этом самыми жуткими последствиями атомных бомбардировок. Но шло время, подписывались мирные договоры, уничтожались боеголовки, и появлялась надежда на мирное будущее, значит и наше благополучие.

Но 1960-е годы принесли человечеству новый сюрприз, не менее пагубный и жестокий СПИД, нависший черным облаком над многими странами и начавший уносить тысячи и даже миллионы жизней. Люди вновь вступили в схватку со злом, не жалея ни сил ни средств на его уничтожение. Мы же были настроены оптимистично в нашем бывшем Союзе, а тем более в Азербайджане, были зарегистрированы лишь единичные случаи этого грозного заболевания.

Но наблюдался парадокс, несмотря на столь положительные факты, уровень смертности у нас был и есть выше, чем в тех странах, где «процветает» СПИД. Причин на то приводилось немало. Но лишь в последние годы на первое место стала выдвигаться экологическая проблема, одной из сторон которой является общепланетарная диоксиновая угроза, которую все чаще стали называть «химическим СПИДОМ» настолько идентично их влияние на здоровье человека.

К сожалению, многие из нас до сих пор не имеют или имеют весьма отдаленное представление об этой опасности, хотя немалую угрозу она несет и нашей республике и, прежде всего, Сумгаиту - городу большой химии, центру хлорной промышленности, где долгие годы производились носители и предшественники диоксина гексахлоран, линдан, полихлорфенолы, эфиры 2, 4, 5-трихлорфеноленуксусной кислоты и др. Но коль эта проблема является такой актуальной для нас, невольно напрашивается вопрос: занимается ли кто-нибудь этой проблемой в нашем городе? Да, несомненно.

Еще в апреле 1993 года в нашей городской печати впервые в республике была опубликована обширная информация доктора химических наук, профессора Мустафы Салахова о диоксиновой опасности, а затем в мае этого же года его интервью под заголовком «Диоксины в Сумгаите», где он дал ответы на многочисленные вопросы, волнующие жителей нашего города.

Поэтому к нему и решили мы вновь обратиться с просьбой рассказать нашим читателям о диоксиновой проблеме. И насколько она разрешима.

ЭС»: Мустафа Саттарович, объясните пожалуйста, что такое диоксины и почему они так опасны для человека?

М. Салахов: Диоксины это совокупность большого числа (более 5 тыс.) полигалогенированных полициклических соединений, образующихся в виде примеси к продукции многих технологий, которые базируются на использовании хлора, брома и их соединений. По опасности для человека и глобальным экологическим последствиям эти вещества не имеют себе равных. Диоксин тотальный яд, поскольку даже в относительно малых дозах он поражает практически все формы живой материи от бактерий до теплокровных. Действие его на организм человека сильнее цианидов, стрихнина, кураре и таких запрещенных сегодня боевых, отравляющих веществ, как зоман, зарин, табун и Х газов. Поэтому он является признанным в мире абсолютным ядом только замедленного действия. Диоксины способны аккумулироваться, долгоживущие (в организме до 10 лет, в почве до 30 лет), в малых дозах подавляют иммунные системы, вызывая такие болезни, как хлоракне (появление долго незаживающих фурункулов при раздражении кожи минимальной дозой, равной 0,003 живого веса), различные опухоли, рак печени (т. е. обладают канцерогенным действием). В несколько более высоких концентрациях они вызывают мутагенные, тератогенные (рождение детей-

уродов от пораженных родителей) и эмбриотоксические эффекты (нарушение нервной системы, поражение печени, пищеварительного тракта и др.).

«ЭС» Почему же о диоксинах так мало сообщалось? Когда они стали известными и кто их производит?

М. Салахов: Диоксины никогда специально не производились. Они в малых количествах образуются в технологических циклах производств хлорорганических соединений и сопутствуют в дальнейшем их использовании. Кроме того, в большом количестве образуются в процессах сжигания промышленных хлорорганических отходов. Так, при сжигании всего лишь 1 кг поливинилхлорида (ПВХ) образуется такое количество диоксинов, которого достаточно для развития раковых опухолей у 50 тысяч лабораторных животных. Немалые количества этого яда содержатся в выбросах целлюлозно-бумажных, металлургических предприятий, выхлопных газах автомобилей, употребляющих этилированный бензин, при сжигании промышленного и бытового мусора, на свалках и, что весьма досадно, при хлорировании питьевой воды, от чего давно отказались развитые страны. Дело в том, что, предотвращая загрязненность питьевой воды таким способом, вносят другую опасность: ведь под воздействием хлора в воде образуются вещества диоксинового ряда (особенно при наличии в ней следов фенола и его природных соединений).

Официально диоксины стали известны в 1957 году одновременно в США и ФРГ, когда ученые, синтезировавшие два вида диоксина, получили сильное отравление. Таким образом, только через 25 лет они узнали о наличии диоксиновых соединений в составе хлорорганических гербицидов, дифолеантов 2.4Д и 2.4.5-Т, предназначенных для уничтожения сорняков и сохранения древесной и кустарниковой растительности, тогда как с 1931 года многие промышленно развитые страны непрерывно загрязняли этим ядом окружающую среду, производя огромное количество этих средств защиты растений.

Потом было установлено, что гербициды типа 2.4.5-Т, поступившие в 60-е годы на внутренний и внешний рынки США, содержали в диоксин концентрации от 1 до 100 частей на миллион (ПММ), т. е. в количествах, которые превышают допустимые дозы в 100 и даже 1000 раз.

Что касается вопроса, почему о диоксинах так мало сообщалось, то с этим я не согласен. В научной литературе опубликовано более тысячи статей ученых всего мира. Ежегодно проводятся международные симпозиумы, посвященные проблемам диоксина, демонстрируются кинофильмы. В 1972 году в Ханое выпущена книга «Вьетнам: химическая война». Кстати, сообщается, что в Южном Вьетнаме при воздушной аэрозольной обработке более миллиона гектаров площади американцы за девять лет войны «внесли» вместе с гербицидами от 180 до 500 кг, диоксинов.

В 1995 году Российская печать уже трижды подняла этот вопрос в «Независимой газете», «Труде» и «Известиях», которые опубликовали статьи о диоксинах под заголовками: «Россия становится отравленной страной, у нее нет денег, чтобы ликвидировать «химический СПИД», «Яд, которым мы дышим» и «Что такое евремонт квартиры».

В настоящее время защита от диоксинов уже является одной из самых актуальных общепланетарных проблем, которую когда-либо приходилось решать человечеству. Многие развитые страны уделяют повышенное внимание вопросу проведения анализа диоксина в пищевых продуктах по специальной программе. В 1983 году в США эта программа переросла в национальную диоксиновую стратегию и в 1985 году расходы на мониторинг этих ядов уже превысили 150 млн. долларов. Число научных лабораторий, занятых этой проблемой, в настоящее время составляет в США-47, ФРГ- 23, Канаде-12, Италии-9, Англии-7, Нидерландах-5, России-33. В России три года назад была выработана федеральная целевая программа по защите населения от воздействия диоксинов, осуществление которой требует 10 млрд. рублей. В Башкортостане, где особенно остро стоит эта проблема, действует республиканская программа, на выполнение которой только в 1994 году было выделено около 2 млрд. рублей против намеченных пяти. Считается, что Уфа по диоксиновой нагрузке давно вышла на первое место в мире. Только Уфимский «Химпром» ежегодно выбрасывает в воздух около 900 граммов сверхтоксичных хлорированных диоксинов. Только с молоком и мясом в

организм жителей Уфы поступает` в сутки 978 пикокраммов этого яда. По России в среднем-600, США-108. По данным американского профессора Шехтера, в крови уфимцев в 3-4 раза больше диоксина, чем у среднего россиянина или американца. И можно продолжить этот список.

«ЭС»: А что делается у нас в республике в этом направлении, ведь структура химических производств Уфы и нашего Сумгаита так близка? И предпринимаете ли Вы лично какие-нибудь шаги для того, чтобы на диоксиновую проблему было обращено-хоть какое-то внимание. Ведь нам, честно говоря, сейчас не до этого нас захлестнула стихия трудностей, из которой нелегко пока выбраться?

М. Салахов: Попробую ответить по порядку. В сожалению, мониторинг на Диоксины у нас в Азербайджане не осуществлен, поэтому трудно судить о реальном положении проблемы в нашем регионе. Мы не знаем, какие концентрации и виды диоксинов имеются у нас, хотя в печати Сумгаит упоминается в числе сильно загрязненных диоксином городов, таких, как Уфа, Волгоград, Тольятти, Иваново, Щелково, Дзержинск, Чапаевск, промышленные стоки, которых, кстати, стекают в Каспийское море через Волгу. В этой связи уместно отметить инициативу Госкомэкологии Азербайджана, который определил специалистов нашего города в качестве эксперта по диоксину по предложению компании ВудвордКлайд. Консультанты от имени Азербайджанской операционной Компании (АМОК) осуществляют изучение исходного состояния окружающей среды для разведки и добычи нефти на месторождениях, «Азери», «Чираг» и в глубоководной части прибрежной зоны «Гюнешли», с целью установить существующие значения параметров окружающей среды, которые могут измениться в результате деятельности АМОК. Нами подготовлены также и переданы предложения о необходимости осуществления мониторинга на диоксины в акватории Каспийского моря в зоне деятельности АМОК.

Недавно по инициативе Сумгаитской исполнительной власти, Сумгаитского комитета по экологии и Института полимерных материалов (ИПМ) Академии наук республики в июне этого года был проведен первый республиканский семинар, посвященный проблеме диоксина. На семинаре, проходившем в ИПМ АН, присутствовало 200 специалистов-экологов, врачей, ученых, инженеров, педагогов республики, и было решено создать Республиканское антидиоксиновое общество. Избрана инициативная группа для подготовки съезда общества.

Важной задачей для нашей республики сейчас является подготовка специалистов, инженеров-экологов по диоксиновой проблеме. Первым отозвался на инициативу Азербайджанский Индустриальный институт. В 1995-1996 учебном году на кафедре промышленной экологии впервые студентам III курса будет прочитан спецкурс «Галоидорганические соединения и проблема диоксина».

В этом году в Баку будет проведен международный симпозиум по экологии Азербайджан-Башкордстан, где группа наших ученых и экологов выступят с докладами «О мероприятиях, проводимых в Азербайджане, по борьбе с диоксином». Намечается проведение ряда совместных мероприятий по борьбе с диоксином и с Турецким научно-инженерным исследовательским центром (ТУБИТАК), находящимся в Стамбуле. Дело в том, что в 1994 году мы с коллегами из этого центра выступили с докладом на состоявшемся в Стамбульском техническом университете четвертом симпозиуме по промышленной экологии на тему: «Образование хлорированных диоксинов в окружающей среде и пути их предотвращения». Параллельно с этим в 1994 году на страницах турецкого журнала «Экология» была опубликована совместная с ректором Кавказского Университета профессором Зафара Ауваза статья «Диоксиновая проблема». Все это послужило причиной того, что недавно из ТУБИТАК в адрес Госкомэкологии республики поступило письмо с предложением о проведении совместной работы по диоксиновой проблеме, на что председатель Комитета Ариф Мансуров любезно согласился. Теперь ожидается встреча сторон для согласования этой программы и ее конкретного осуществления на территориях промышленных регионов Азербайджана и Турции.

«ЭС» Мустафа Саттарович, расскажите, а какую работу будет проводит Азербайджанское антидиоксиновое общество?

М. Салахов: Прежде всего, оказание содействия государственным органам в осуществлении общего мониторинга на диоксин в нашей республике. Это очень важная, но с

большими финансовыми расходами. Судите сами, проведение только одного анализа на диоксин стоит 2,5 - 3,0 тыс. долларов США. Современная комплексная диоксиновая лаборатория Итальянской фирмы «Файзенс», позволяющая контроль различных объектов окружающей среды (вода, воздух, почва, растительность), а также пищевой и химической продукции (пестицидов и др.) стоит 2 млн. долларов США. Естественно, наша республика, находясь в сложном экономическом положении, просто не имеет таких средств. Мы думаем, что через антидиоксиновое общество можно будет выйти на многочисленные международные и национальные экологические фонды с просьбой оказать финансовую помощь для приобретения диоксиновой лаборатории, подготовки специалистов и составления республиканской национальной диоксиновой программы, необходимой для участия нашей республики в международной антидиоксиновой борьбе.

В дальнейшем это общество подготовит мероприятия по предотвращению загрязнения диоксином окружающей среды, будет участвовать в разработке новых нормативов по диоксину с учетом существующего загрязнения, поможет соответствующим инстанциям пересмотреть технологии, которые приводят к загрязнению этим ядом почвы и водоемов. Будет содействовать также обследованию работников, контактировавших с хлорорганическими веществами, участию специалистов-экологов республики на международных симпозиумах, проводимых теперь ежегодно соответствующими международными сообществами, информировать заинтересованные организации необходимыми данными по проблемам диоксина и т. д. Конечно, предстоит нелегкая работа, но если мы не сделаем этого, нам не будет оправдания перед грядущим поколением.

Книги

2008

338. Двадцать лет спустя / Эйруз Мамедов; пер. с азерб.: О.Меджидоглу. – Консулт. Х.Асланов.- Баку: «Мутарджим».- 2008. – 204 с.

Документальная аналитическая книга Эйруза Мамедова « Двадцать лет спустя» повествует о февральских событиях 1988 года . В те самые дни армянские экстремисты с помощью своих сторонников, живущих за границей, задействовав незрелых юношей к массовым беспорядкам, пролили кровь в Сумгайте. Эхо этого конфликта ,созданного на национальной почве, пронеслось по всему миру. Ссылаясь на исторические факты , взяв интервью у членов Политбюро ЦЛ КПСС, работавших в период СССР, у отдельных демократов России, автор приходит к такому выводу, что Азербайджано-Армянский конфликт является заранее продуманной и спланированной акцией.

Содержание: Предисловие; Переселенцы из Ирана; 100 тысячная армия; Пролилась кровь десятков тысяч мусульман; Заседание Кавказского бюро; Расчетливость Маргарет Тетчер ; Усердие каталикоса Вазгена; Десятилетний Сурен; Слухи по - армянски;Деньги вкладчиков; Гуманизм сумгайтцев; Гуманизм Геюша Мамедова; Голландский журналист; Зульфи Гаджиев и Расим Эминбейли;Воспоминания Таваккуля Мамедова; Заседание Верховного совета СССР; « Лучше умереть стоя, чем жить на коленях»;Миллионы Шарля Азнавура и оружие русских; Претензии « Крунка»;Требование армянской церкви; Григорян раздовал наркотики;Сумгайтские события на страницах зарубежной печати;Исследования сумгайтского инженера; Один ноль в пользу Балоглана;Премьера фильма;Член политбюро отвечает на вопросы; Шпион Яковлев и провокатор Крючков; Взятка. 100 тысяч американских долларов;Операция Гдляна и Каракозова; Где находится золото Узбекистана?; Язов: « Я выполнял приказ главнокомандующего» ; Жириновский : На войне есть интересы военно-промышленного комплекса»; Телепередача « Один день Шуши»положила конец карьере журналиста ; Ключи от Карабаха в Москве; Академик Сахаров в карабахской проблеме; Разве перестройка не является репрессией?

2011

339. Ночь... нежна ночь... / Эйруз Мамедов; пер. с азерб.: О. Меджидоглу; ред. Т.Гасимова .- Сумгайт: Билик, 2011. – 304 с.

Молодой бизнесмен Азер влюблен в красавицу Айтадж .Между ними возникла любовь. Это чувство приносит много боли, испытаний и проблем. Невзирая не на что, герои безумно продолжают любить.

2014

340. Сумгайыт 1988: Преступление и наказание / Эйруз Мамедов, Рамазан Мамедов; ред.: Айгюн Гаджиева; диз.: Али Гусейнов.- Баку: «Нурлар»Издательство -Полиграфический Центр, 2014. – 376 с.

27-29 февраля 1988 года в городе Сумгайыт произошли массовые беспорядки . В предлагаемой книге использованы материалы следствий, выполненных по горячим следам сразу после трагических событий сотрудниками Прокуратуры СССР и Азербайджанской ССР, материалы судебных процессов, а так же новые материалы следствий, выполняемых сотрудниками генеральной Прокуратуры независимой Азербайджанской Республики, начиная с 2008 года. Широко использованы показания, как самих исполнителей преступных акций, так и свидетельские показания потерпевших и их спасителей, а так же ряда других лиц - живых свидетелей массовых беспорядков. Используя также большой объем литературы, посвященной так называемому « армянскому вопросу» и выдуманной проблеме создания мифической « Великой Армении», авторы раскрывают объективные причины этих трагических событий, указывают на наличие достаточно убедительных фактов, свидетельствующих о том что февральские 1988 -года события- преступления - дело рук заказчиков, организаторов и исполнителей. однако наказание понесли только исполнители этих кровавых злодеяний,

причем даже не все исполнители, а лишь часть их. Заказчики и организаторы преступления остались в стороне.

2021

341. Элоиза-дочь куртизанки / Эйруз Мамедов; ред.:С.Дагаргулия; кор.: О.Котова.-Сумгайит: « Азери» ,2021.- 304 с.

Жизнь сложна и противоречива. Угадать, что будет завтра, очень сложно. Героиня романа - Лоретта, которая жила на окраине Парижа, в бедном, нищем квартале Сен- Марсо, потеряла все надежды на будущее. Ей пришлось покинуть этот убогий уголок с ветхими домами, глухими переулками, трущобами и грязными улочками.

В Париже Лоретту судьба сводит с графом - прекрасным благородным человеком. Между молодыми людьми вспыхивает нежное чувство. Они счастливы и беззаботны. Но... на их пути появляются коварные, алчные люди, которые препятствуют этой любви и ведут грязные игры против двух влюбленных.

Публицистика Эйруза Мамедова в газетах и журналах

1970

342. Крылья крепнут в полете: Правофланговые пятилетки, слесарь точной механики Г. Кямилова/ Эйруз Мамедов // Коммунист Сумгайита.-1970- 8 февраля.-С.3.

1975

343. «Гаджи Гамбар» : Премьера в народном театре / Эйруз Мамедов // Коммунист Сумгайита .- 1975.-19 февраля.- С.4.

1978

344. Высокая активность: Подъем Социалистического соревнования: Идут отчеты и выборы / Эйруз Мамедов// Коммунист Сумгайита.- 1978.-30 августа .- С.2

345. Конкурс выявляет лучших: Конкурс социалистического соревнования/ Эйруз Мамедов// Коммунист Сумгайита.-1978.- 17 ноября.-С.3

346. Улучшить правовую пропаганду: Соблюдение трудового законодательства / Эйруз Мамедов // Коммунист Сумгайита .- 1978.- 4 июня.- С.2

1979

347. Забота о молодежи : политпросвещение среди молодежи/ Эйруз Мамедов // Коммунист Сумгайита .-1979.-13 июля.- С.2

348. По велению сердца : Задание выполнено на 103 процента/ Эйруз Мамедов// Коммунист Сумгайита .- 1979.-11 февраля.- С.3

349. Сколько людей - столько характеров : О партийно воспитательной работе парткома Сумгайтского завода синтез-каучука / Эйруз Мамедов // Бакинский рабочий.- 1979.- 12 августа .

350. Учеба молодых коммунистов: Каким должен быть моральный облик члена партии/ Эйруз Мамедов // Коммунист Сумгайита.-1979.-6 июля.-С.2

1980

351. В деловой обстановке: Отчет и выборы в партийных группах / Эйруз Мамедов // Коммунист Сумгайита.-1980.- 3 августа.- С.2

352. Заинтересован каждый: Обсуждаем проект ЦК КПСС к XXVI съезду партии/ Эйруз Мамедов // Коммунист Сумгайита.-1980.-26 декабря.-С.1

1981

353. По Ленинске мудро и просто: О работе всесоюзного форума коммунистов/ Эйруз Мамедов // Коммунист Сумгайита.-1981.-27 февраля .- С.2

354. Растить закалять : Готовясь, к пленуму Горкома партии/ Эйруз Мамедов// Коммунист Сумгайита .-1981.-18 марта.- С.3

1988

355. Бригада и бригадир: О бригаде М.Гашимова командующим низовым производственным звеном/ Эйруз Мамедов // Коммунист Сумгайита .-1988.-13 января .- С.3

356. В соревновании - первые: Поздравления химикам СФЗ/ Эйруз Мамедов // Коммунист Сумгайита.-1988.- 26 февраля.- С.1

357. Рождено практикой : О трудовой дисциплине и выполнении производственных заданий / Эйруз Мамедов // Коммунист Сумгайита .- 1988.- 7 февраля.-С.3

1989

358. «За» и « Против» рабочего контроля : О создании рабочего контроля в строительстве/ Эйруз Мамедов // Коммунист Сумгайита .-1989.-20ноября.- С.2

359. Каким я вижу народного депутата: Субъективные заметки избирателя: О предвыборных программах/ Эйруз Мамедов// Коммунист Сумгайита .- 1989.- 12 марта.- С.2

360. Кто станет победителем?: О победителе соревнования бурильного участка ТПЦ-2 / Эйруз Мамедов // Коммунист Сумгайита .- 1989.- 24 декабря.- С.1

361. Нас касается все : О лучшем комсомольско-молодежном коллективе на Азтрубзаводе/ Эйруз Мамедов // Коммунист Сумгайита.-1989.-19 ноября.- С.1.

362. Печальный интерьер : О решительных переменах в культурной жизни города / Эйруз Мамедов// Коммунист Сумгайита .- 1989.- 7 июня.-С.4

1990

363. Молодым везде у нас дорога ? : Об отстраненном отношении к молодежи, ее проблемам / Эйруз Мамедов // Коммунист Сумгайита .- 1990.-16 февраля.- С.2.

1991

364. В опасности Атмосфера и мы : Очередной III пленум РК профсоюзов химиков. Об экологии города/ Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита .- 1991.-30 мая С.3

365. За светлые идеалы : Первое заседание общественно- политического клуба « Импульс» / Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита .- 1991 .- 16 июля.- с.2

366. Лачын: наша боль и гордость: Уровень жизни Лачинского района его экономическое и политическое состояние / Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита. – 1991. – 19 сентября. – С.3; 21 сентября. – С.3.

367. Ситуация тревожная : Об сложившейся тревожной экологической обстановке в городе /Эйруз Мамедов// Эхо Сумгайита .- 1991.- 12 февраля.- С.1

368. Слово редактору : Поздравления ко дню Азербайджанской журналистики/ Эйруз Мамедов// Эхо Сумгайита.-1991.-20 июля.- С.2.

1992

369. Губадлы день за днем: Социальное и политическое положение Губадлы/ Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита .- 1992.- 5 августа.- С.2; 12 августа .- С.2; 14 августа.-С.2 ; 26 августа .- С.2.

370. «Персонал ЭП- 300 не виноват»: мнение комиссии : Об аварии на заводе ЭП-300 / Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита .- 1992.- 1 марта.- С.3

- 371. Послезавтра - выборы** : О Выборах Президента Азербайджанской Республики / Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита .- 1992.- 5 июня .- С. 2
- 372. Президентские выборы** . Быть или не быть? / Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита.- 1992.-14 апреля .- С.2
- 373. Руад ждет помощи** : Призыв о помощи милосердия / Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита.- 1992.-10июня.- С.1
- 374. Слово редактору:** ЧП на ЭП-300 / Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита.-1992.- 29 февраля.- С.2

1994

- 375. В семье - не без урода:** Криминальная история/ Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита.-1994.- 20 апреля.-С.5
- 376. Слово редактора** : Поздравления к Международному Дню 8 марта / Эйруз Мамедов// Эхо Сумгайита.- 1994.- 4 марта.-С.1
- 377. Слово редактору:** О шестнадцати полосном выпуске газеты / Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита.- 1994 .-29 апреля.- С.1
- 378. Слово редактору** : Памяти героям Великой Отечественной Войны / Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита.- 1994.- 6 мая.- С.1

1995

- 379. Выбор за нами:** О выборах в Милли Меджлис от города Сумгайита / Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита. – 1995. – 13 октября. – С.1.
- 380. Низкий поклон Вам, дорогие ветераны!** : Поздравления ветеранам ВОВ / Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита.- 1995.- 9 мая.- С.1
- 381. Ступеньки зрелости:** О высоких ценах на учебники / Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита. – 1995. – 25 августа. – С.1.

2008

- 382. Дагаргулия, С.** Еще раз про любовь...: О новой книге Эйруза Мамедова «Ночь... Нежна ночь...» в которой говорится о нелёгкой судьбе двух молодых людей / Сулико .Дагаргулия // Вышка. – 2008. – 20 апреля. – С.7.

2010

- 383. Дагаргулия, С.** Еще раз об измышлениях и правде февральских событий 1988 года: В Сумгайитском отделении Русской общины Азербайджана была широко обсуждена книга Эйруза Мамедова «Двадцать лет спустя» / Сулико .Дагаргулия // Вышка. – 2010. – 2 апреля. – С.9.

2019

- 384. Начал функционировать персональный сайт талантливого писателя публициста Эйруза Мамедова** / Рахман Орхан // Вышка. – 2019. – 9 мая. – С.8.

Интервью

1990

385. Эминбейли, Р. Учиться работать по-новому. Быть или не быть Союзному Договору/ Беседу вел Эйруз Мамедов с председателем Горисполкома Р.Ф. Эминбейли // Коммунист Сумгайита.- 1990.-21 декабря.- С.2.

1991

386. Эминбейли, Р. Последнее слово за народом : Беседа с народным депутатом республики , председателем ГОРКОМА Совета народных депутатов Эминбейли Расимом / Беседу вел Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита.-1991.-14 марта,- С.2

1992

387. Мамедов, А. «Впереди так много мирных дел» : Юбилейный разговор с А. Мамедовым директором Объединения «Сумцветмет»/ Беседу вел Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита .- 1992.- 30 октября.- С.3

1993

388. Ата Асиф. Самообразование – крылья веры, то есть мои крылья: Беседа с философом Асиф Ата / Асиф Ата; беседу вел Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита. – 1993. – 25 июня. – С.2.

1994

389. Мамедов Ф. «Преодолеть разобщенность» резюмирует прокурор города: Интервью с прокурором города Сумгайит Ф. Мамедовым / Беседу вел Эйруз Мамедов .- 1994.- 25 февраля .- С.2

390. Экономика города : спад производства и инфляция: Беседа за круглым столом / Беседу вел Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита.- 1994.-5 августа.- С.2

391. Эминбейли, Р. Сумгайит должен стать экономически свободной зоной : В канун 45 летия города Сумгайита встреча с Председателем Исполнительного Комитета Эминбейли Р.Ф./ Беседу вел Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита.- 1994.- 25 ноября.- С.5.

1995

392. Мамедов Э. Диоксин - «химический СПИД» : беседа с доктором химических наук, профессором Мустафой Салаховым / Беседу вел Эйруз Мамедов // Эхо Сумгайита .- 1995 .- 15 сентября.- С.1-2.

2005

393. Сумгайитские события - хладнокровно спланированная чудовищная акция : Беседа с журналистом Эйрузом Мамедовым о съемках фильма « Эхо Сумгайита» отражающем трагические события истории Азербайджана// Беседу вела С.Драгулия.- Вышка.- 2005.- 28 января .- С.8

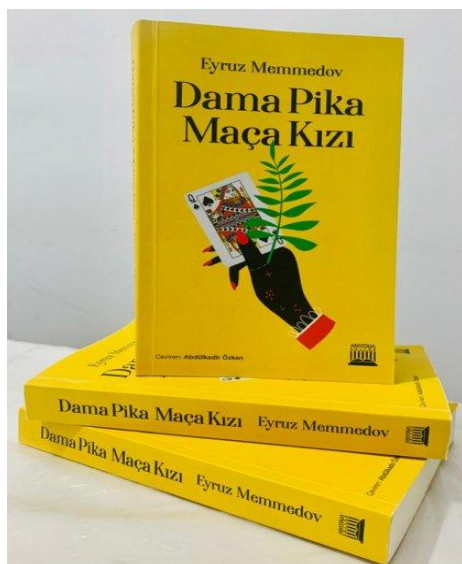
2009

394. Сумгайит и Сумгайитцы: Беседа с журналистом Эйрузом Мамедовым о его новой книги «Сумгайит и Сумгайитцы / Беседу вела: Сулико.Дагаргулия // Вышка. – 2009. – 21 августа. – С.7.

Türk dilində

2022

395. "Dama Pika Maça kızı" / Eyrüz Memmedov; çev.: Abdulkadir Ozkan.-Ankara, 2022.

**İngilis dilində
2010**

396. “Secrets of Sumgait Tragedy in 1988: How KGB Started Ethnic Conflict in Azerbaijan?” / Eyrüz Məmmədov; red. Hamlet Garayev. - Sumgait: 2010. - 160 p.

Eyrüz Məmmədov, analyzes socio-political events that occurred in Sumgait on February 28-29, 1988, as well as the Nagorno Karabakh events in his analytical book titled “Violence of Armenians in Sumgait”.

Kitabın içindəkilər: Preface; One of the wonderful cities of the world; Displaced persons from Iran and Russia; 100 thousand forces and terror organizations; The meeting of Caucasus Bureau; Margaret Thatcher and Abel Aghanbekyan; The role of catholicos Vazgen in the problem of Nagorno Karabakh; Propaganda like slander; Armenians rumor; Why did armenians draw out money from the banks in Sumgait? ; Humanist treatments of Sumgait residents; Armenians hatred to Armenians; Truth and slander in the press; Sitting of the Supreme Soviet of the USSR; Armenians gain millions of benefit from the occupied lands; Why did Charles Aznavur avoid the telebate? ; The list of arms illegally sold to Armenia; Efforts of the armenian church; Grigoryan ruled the unrest; Investigation of engineer from Sumgait; Armenians need a land; Answer to the question of the armenian correspondent; Member of the Political Bureau answers the questions; Spy Yakovlev and provoker Kryuchkov; 100 thousand usd bribe; Yazov: Gorbachov did not give me a written letter; Zhirinovskys forecasts; “One day of Shusha” ; The key of Karabakh is in Moscow; Academician Sakharov in the Nagorno Karabakh problem; Armenian “genocide” in Khojaly; If the perestroika is a repression; Open letter to the USSR president comrade M.S.Gorbachev.

2014

397. Məmmədov, E., Məmmədov, R. Sumqayıt 1988: Crime and punishment: facts, events, comments: On 27-29 February 1988 mass unrest occurred in the city of Sumqayıt / E.Məmmədov; R.Məmmədov. - Bakı: “Nurlar”, 2014. – 384 p.

2015

398. Sumqayıt 1988: Crimen y Castigo / E.Məmmədov; R.Məmmədov. - Bakı: “Nurlar”, 2014. – 384 p.

Ssenari müəllifi olduğu filmlər

399. "Sumqayıtın əks-sədası" : tarixi tammetrajlı sənədli film (Film 1988-ci ildə Sumqayıtda baş verən hadisələrdən bəhs edir.) Ssenari müəllifi: Eyrüz Məmmədov, Nadejda İsmayılova, Davud İmanov; rejis.: Davud İmanov; qurul. oper.: Rövşən Quliyev ; mus. tərt.: Rauf Əliyev; səs oper.: Teymur Abdullayev; oper.: Ramiz Ağayev, Nadir Mehdiyev; filmin direk.: Rimma Abdullayeva.- "Ocaq" Müstəqil Studiyası.- 1992

400. Sumqayıtın əks-sədası—2: beş seriyalı tarixi sənədli film (Film 1988-ci ildə Sumqayıtda baş verən hadisələrdən bəhs edir.) Ssenari müəllifi: Eyrüz Məmmədov, Aleksey Sinitsin, Davud İmanov; bədii rəhb.: Nazim Abbas, oper.: Elçin Quliyev; mont.: Y. Xeyirov, A. Əliyev; səs oper.: R. Mustafayev; direk.: Ə. Vəliyev; red.: B. Hüseynoğlu.- "Sumqayıt Dİ EM" Sumqayıt kino kompaniyası.

401. "Sumqayıt: Azadlığın əks-sədası".- Filmin ssenari müəllifi Eyrüz Məmmədov.-"MİR" telekompaniyası.-1996.

402. " Sumqayıt" sənədli filmin ssenari müəllifi Eyrüz Məmmədov . 2008-ci il

403. "Cəbhə bölgəsində". (AZ TV) Sənədli filmin ssenari müəllifi Eyrüz Məmmədov; operator Elçin Quliyev.-1991

404. "Sumqayıtın bir axşamı" (AZ TV) sənədli filmin ssenari müəllifi Eyrüz Məmmədov. - "Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti.-1993

İnternet səhifələrində

Orxan, R. Sumqayıtın tarix yazan canlı əfsanəsi: Eyrüz Məmmədov - 69 -/ Rəhman Orxan// Xəbərlə.com.-2022.- 13 yanvar.

<http://xeberle.com/cemiyyet/39068-sumqayitin-tarix-yazan-canli-efsanesi-eyruz-memmedov-65-fotolar.html>

Sumqayıt haqqında bilmədikləriniz: “İyirmi ilin tarixçəsi” romanından bir parça (Yazıçı Eyrüz Məmmədovun əsərində iyirmi il ərzində Sumqayıtda baş verən hadisələr, abu-hava, ictimai mühit, kriminal aləmin və s. cinayət əməllərindən bəhs edilir) /Eyrüz Məmmədov // Xəbərlə.com.-2021.- 17 dekabr.

<http://xeberle.com/gundem/87235-sumqayit-haqqinda-bilmedikleriniz-yirmi-ilin-tarixchesi-romaninda.html>

"Hadisələrin ilk günündən Sumqayıtda olan xlor zavodunu partlatmalı idilər" : Sumqayıt hadisələri ilə bağlı bilmədiklərimiz və illərdir ki, geniş ictimaiyyətə açıqlanmayan əsas məqamlar barədə Eyrüz Məmmədovla müsahibə// Xəbərlə.com.-2021.-29 aprel.

<http://xeberle.com/gundem/80134-hadiselerin-ilk-gununden-sumqayitda-olan-qlor-zavodunu-partlatmali-idiler-musahbe-fotolar.html>

Ərşad, A. Yazıçı-publisist EYRUZun yeni kitabı - “EPİ”/Arif Ərşad // Xəbərlə.com.-2021.-23 mart.

<http://xeberle.com/%C6%8Fd%C9%99biyyat/79098-yazichi-publisist-eyruzun-yeni-kitabi-ep.html>

Arif Ərşadın “Hekayələr”i haqqında Eyrüz Məmmədovun düşüncələri... /Eyrüz Məmmədov// Xəbərlə.com.-2021.- 4 yanvar.

<http://xeberle.com/%C6%8Fd%C9%99biyyat/77609-arif-ershadin-hekayeleri-haqqinda-eyruz-memmedovun-dushunceleri.html>

Mənən zəngin adamlar belə hərəkət edə bilər : Hümbət Həsənoğlu-65 /Eyrüz Məmmədov// Xəbərlə.com.-2021.- 21 iyun.

http://www.xeberlent.az/index.php?do=xeber_inner&id=31815

Sumqayıt hadisələri zamanı DTK-nın rəisi olmuş V.Lebedevin indiyədək heç yerdə verilməyən müsahibəsi: 1988-1993-cü illərdə Azərbaycan Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin Sumqayıt şöbəsinin sədri vəzifəsində çalışan, hazırda təqaüddə olan və Ukraynada yaşayan polkovnik Vladimir Lebedevlə müsahibə, müsahibəni apardı: Eyrüz Məmmədov // Xəbərlə.com.- 2019.—19 fevral

<http://xeberle.com/56216-sumqayit-hadiseleri-zamani-dtk-nin-reisi-olmush-vlebedevin-indiyedek-hech-erde-verilmeyen-musahibesi-ekskluzv-1-ci-hisse.html>

Orxan, R. Eyrüz Məmmədovdan Sumqayıtın yubileyinə dəyərli töhfə : Yeni çap olunmuş "Sumqayıtım, dünənə boylan!" adlı tarixi-publisistik topluda müəllifin ədəbi düşüncələrinə, müxtəlif müsahibələrə, Sumqayıt hadisələrinə, 20 Yanvar faciəsinə və digər mövzularda məqalələrə də geniş yer ayrılışdır / Rəhman Orxan// Xəbərlə.com.-2019.- 28 may

<http://xeberle.com/sumqayit/60051-eyruz-memmedovdan-sumqayitin-yubileyine-deyerli-tohfe-sumqayitim-dunene-boylan-toplusu.html>

Orxan, R. Yazıçı Eyrüzün “Həsret dolu məktublar”ı: E.Məmmədovun Sumqayıtın "Azəri" poliqrafiya nəşriyyatında yeni nəşr olunmuş romanı haqqında/ Rəhman Orxan// Xəbərlə.com.-2019.- 22 yanvar

<http://xeberle.com/%C6%8Fd%C9%99biyyat/55001-yazichi-eyruzun-hesret-dolu-mektublari.html>

Orxan, R. Sumqayıtda "Sən kimsən, Armando?": *S.Vurğun adına Sumqayıt şəhər Mərkəzi Kitabxanasında yazıçı-publisist Eyrüz Məmmədovun yeni kitabının - "Sən kimsən, Armando?" adlı romanının müzakirəsi haqqında* / Rəhman Orxan// Xəbərlə.com.-2018.- 04 iyun

<http://xeberle.com/%C6%8Fd%C9%99biyyat/45331-sumqayitda-sen-kimsen-armando-fotolar.html>

Sarkisyanın verdiyi siyahı əsasında Sumqayıtda ermənilər qətlə yetirilib : Eyrüz Məmmədovla müsahibədə dəhşətli faktlar açıqlandı, müsahibəni apardı Ramil Zeynallı // Xəbərlə.com.-2018.- 22 fevral.

<http://xeberle.com/40796-serkisyanin-verdiyi-siyahi-esasinda-sumqayitda-ermeniler-qetle-yetirilib-eyruz-memmedov-dehshetli-faktlar-aciqladi-musahbe.html>

Qorbaçov, Yazovla müsahibələrim olub, ən maraqlısı isə..." Eyrüz Məmmədovla müsahibə, müsahibəni apardı Hicranə İsmayılova Zeynallı // Xəbərlə.com.-2018.- 13 yanvar.

<http://xeberle.com/cemiyet/39114-qorbachov-yazovla-musahibelerim-olub-en-maraqlisi-ise.-65-yashli-eyruz-memmedovla-sohbet-fotolar.html>

"Hərdən çayıb "Nəsibə xanım" demək əvəzinə, "Cənnət xala" deyə müraciət edirlər": Xalq artisti Nəsibə Zeynalovanın Sumqayıt səfəri zamanı müsahibəsi, müsahibəni apardı Eyrüz Məmmədov// Xəbərlə.com.-2017.- 11 may.

<http://xeberle.com/medeniyyet/29553-xalq-artisti-nesibe-zeynalovanin-sumqayit-seferi-herden-chashib-nesibe-xanim-demek-evezine-cennet-xala-deye-muraciet-edirler-nostalji-musahbe.html>

Köməkçi göstəricilər**Eyrüz Məmmədovun əsərlərinin əlifba göstəricisi**

Anata 5, 11
 Arxadan vurulan zərbə 29
 Atam haqqında xatirələrim 25
 Bir kəndin camaatı” 8
 Bir, iki, üç... və yaxud Dağ çiçəyi 4, 12
 Dama Pika 9, 13
 Epi 23
 Gecə... incə gecə 6, 14
 Həsrət dolu məktublar 19
 Xatirələrdə yaşayan insan 7
 2-ci paralel 2
 Qan düşməni 30
 Qaranlığın çırağı 17
 Qələbəyə aparan yol 3
 Mister Riç 15
 Ömür kitabını vərəqləyərkən” 26
 Ötən günlərin xatirələri 18
 P.S. 10
 Sən kimsən, Armando? 20
 Sizin əməyinizlə ucalan Sumqayıt 21
 Sumqayıtım mənim 1
 Sumqayıtım, dünənə boylan 22
 Şəneyla 28
 Tale və bəxtinin sahibi 24
 Tikdim ki, izim qala...” 27
 Zöhrə və Kənan 16

**Dövri mətbuatda dərc edilmiş əsərlərinin
əlifba göstəricisi**

Anonim məktublar 37
 Hesab 32
 Xırda 32
 İki top 32
 İyirmi ilin tarixçəsi 35, 36
 Mamaşa 33
 Mənən zəngin adamlar belə hərəkət edə bilər 34
 Sevgi 32
 Üç dost 31

Ədəbi-tənqidi qeydləri, publisistik məqalələri və oçerklərinin əlifba göstəricisi**Kitablarda**

Dağlar sizdə nəyim qaldı / Veysəlli, Ə./ 39
 Qarşıma siz çıxın / Veysəlli, Ə./ 41
 Ömür bitsə də 40
 Sənin kimi yaşamaq istəyirəm / İsaqızı, T./ 38
 Yada düşər xatirələr / Əliyev, H./ 42

Dövri mətbuatda

Ağzınız şirin olsun 62
 Aqanbekyan Parisdə öz təşəbbüsü ilə çıxış etməmişdi 211
 Allah-təalanın mənə verdiyi ömür payı ilə yaşayıram 219

- Allo, biz istedadları axtarıyıq 44
Alüminiumçuların yolu ilə 108
Aprel ayında kino ekranlarda 151
Aprel səhəri 109
Arxayınçılığa son qoymalı 86
Ayrılıq 161
Aytac obrazı konkret müğənniyə həsr olunmayıb 217
Bakıya sirkə 43
Bazar iqtisadiyyatı şəraitində 177
506 nömrəli əczaxana 63
Beşilliyin fonduna 167
Beşilliyin hesabına 81
Bir ailə tanıyıram 90
Bir cavabın izi ilə 110
Birlik olan yerdə 73
Bizim Zemfira 64
Boy sıraları artır 119
Böyük etimad 120
Böyük vəzifələr qarşısında 168
Bu da məhəbbət 212
Bu torpaq yenidən Nizamilər, Nəsimilər, Füzulilər yetişdirəcək 226
Cavanşir 111
Çəsmə 45
Danışır qonaqlarımız 65
Diqqət mərkəzində 112
Dostluq meridianları ilə 52
Dostluq sərhəd bilmir 172
Elm ocağı- kitabxanadır 195
Elm ocağı kitabxanadır 231
Emalatxanada 113
50 yaşın işığında 213
50 yaşlı "Sumqayıt"ı təbrik edirik 178
Əlvən metal ustası 74
Əlvən naxışlar 75
Əlvida, nigilim 92
Əməyin qiyməti 114
Ənənə davam edir 121
Fani imiş bu dünya 194
Fəal komsomolçu 76
Fransız ətri, yaxud özgə məşində "səyahət"..... 91
Gələcəyin ustadları 47
Gəncləri kitabxanalara cəlb etmək hamının borcudur 196
Gənclik şəhərinin yaşıdları 134
Görəsən, Sumqayıt gəncləri doğma şəhərlərinin tarixini nə qədər bilirlər? 184
Gülüş ustaları ilə görüş 158
Hamılıqla 146
Hanı kitab mağazaları 220
Hanı kitab mağazaları?!" 182
Hazırlıq davam edir 140
Humanizm Pedaqogikası" laboratoriyası fəaliyyətə başladı 186
Hünər yolu 173
Xalqlar dostluğu ruhunda 133
Xanımın həyatının mənası və işıqlı dünyası 185
Xoşbəxtlər sarayında 93

- Xoşbəxtlik haqqında dəqiq düstur yoxdur 228
İdman ustası 77
İki cəbhənin veteranı 155
İməclikdə 53
İnamlı insan 179
İnternetə meyl çox olsa da, kitabın yerini verə bilməz 233
İstedadlar yetişir 67
İşi sürətləndirmək lazımdır 94
İŞİQ"ın işığına toplaşanlar və yaxud gənc yazıçı Günel Eyvazlının əsərləri haqqında fikir və mülahizələr 190
İtirilmiş pasportlar, yaxud bəzilərinin məsuliyyətsizliyi 152
İyirmi ilin tarixçəsi 192
Jurnalist dəftərçəmdə Sumqayıt bulvarı haqqında bəzi fraqmentlər 188
Kimyaçıların bir günü 95
Kimyaçıların əmək rəşadəti 122
Kimyaçıların fəxri 66
Kimyaçıların pasportu 123
Kimyaçıların rəşadəti 78
Kinoteatrlarımıza gəlsəniz 156
Kitab rəfi 54
Kitab zəngin bir xəzinədi 205
Kitabxana mənim ikinci evimdir 232
Kitabsız elmə doğru addım atmaq qeyri-mümkündür 197
Kitabsız inkişaf yoxdur, bu haqda gənclər ciddi düşünməlidir 198
Qabaqcıl növbənin təşəbbüsü 141
Qaliblərin yanında 159
Qardaşlar 115
Qarlı qış axşam 56
Qayğı və tələbkərlilik 132
Qayğılı günlər 174
Qələbə möhkəmlənir 96
Qələminə arxalanan xanım 208
Qənaət başlıca şərtidir 124
Qərargah fəaliyyətdə 125
Qəribə əhvalatlar 55
Ləyaqətli, cəfəkeş və səmimi insan 199
Metodiki şuranın ilk iclası 79
Mədəni xidmət 142
Mədəniyyət sarayı istifadəyə hazırlanır 160
Məhərrəmin məzənnəsi 55
Mən Amerikada Sumqayıtın nəfəsini həmişə duyuram 229
Mənalı keçən ömür 215
Məsuliyyət və intizam 80
Moskvalıların təşəbbüsü ilə 97
Müvəffəqiyyətin rəhni 157
Necə oldu ki, Sumqayıtın qurub-tikəninə qəhrəman adı, eyni vaxtda da töhmət verildi? 183
Nəcib ənənələr ruhunda 149
Nöqsanlar aradan qaldırılır 162
Nümunəvi yeməxana 57
Nyu-Yorkda xalq teatri və yaxud Azərbaycanda çəkilən seriallar niyə bu səviyyədədir? 227
O, bir dünya idi 98
10 gün öhdəlik hesabına 126
12-ci mikrorayonda 49
Onun arzusu 50

- Özümlü sumqayıtlı adlandırırım və bundan qürur duyuram 223
- Plandan əlavə 143
- Raboçe- krestyanski korrespondent” jurnalının səhifələrində 153
- Rekord göstəricilər uğrunda 144
- Respublikanın Əməkdar jurnalisti Eyrüz Məmmədovun yazıçı-tərcüməçi Arif Ərşadla müsahibəsi 230
- Rəfiqələr 68
- Rəhbərlik konkret olduqda 139
- Sağlam düşüncəli insanlar kitabsız yaşaya bilməz 200
- Sex ahəngdar işləməlidir 163
- Sex yenidən qurulur 101
- Sevinc 136
- Sevinc dolu həyat 82
- Səhv etmək insanın xarakterik cəhətidir 181
- Sənsiz-yaxud anasız qızın anasına məktubu 169
- Sirli sabahlara açılan pəncərə 206
- Siyasi yetkinlik məktəbi 127
- SK zavodunun gəncləri 145
- Son zəng 46
- Sövdəkarlar..... 55
- Söz şairlərin gizli xəzinəsidir 225
- SSRİ-nin görkəmli şairi nar meyvəsini Sumqayıtda görüb onu qabıqlı yedi 222
- Sumqayıt halal şəhərdir 214
- Sumqayıt xəbərləri 100
- Sumqayıt mənim üçün bütün şəhərlərdən əziz və doğmadır” 216
- Sumqayıt teatrını ağır durumdan necə çıxarmalı? 187
- Sumqayıt”ın, “şinelin”dən çıxmışam 180
- Sumqayıtda 1 May 116
- Sumqayıtda böyük, qeyri-adi kitabxananın tikilməsi vacibdir..... 235
- Sumqayıtda sosial mədəni obyektlər daxili imkanlar hesabına tikilirdi 201
- Sumqayıtın dünəni, bu günü və 170
- Sumqayıtın əks-sədəsi” necə yarandı? 209
- Sumqayıt-inkışafda olan şəhər 224
- Sumqayıtlı olmağımla fəxr edirəm 210
- Sumqayıtlılar xam torpaqlarda 147
- Sumqayıtlıların məhəbbətini qazanmış Məhəbbət həkim və yaxud ömrünün 60 ilini Sumqayıta həsr etmiş kamil insan haqqında bəzi ştrixlər 204
- Superfosfat zavodu 154
- Superfosfatçıların inamlı addımları 83
- Sürət və keyfiyyət 99
- Svetlana xanımın işıqlı sabahları 203
- Svetlana xanımın işıqlı sabahları 207
- Şagird yataqxanası, yoxsa 48
- Şagirdlərin düzgün tərbiyəsində kitabların rolu əvəzsizdir 202
- Şaxta baba nəvələri arasında 69
- Şamama xala 58
- Şəhərimizin yaşıl donu 175
- Şəhərimizin yeni guşəsi 84
- Şərəfli yolun ilk uğurları 171
- Tahirə müsabiqə qalibidir 150
- Telefon zəngi 102
- Təmiz hava, sərin su və cavan inzibatçı 193
- Təşəbbüsçülərin yanında 103
- Təşəbbüskar kimyaçı 137

Tofiq və onun briqadası	128
Toxucuların əmək rəşadəti	89
Turistlər Sumqayıt haqqında nə deyir?	189
Uğur olsun!	85
Uğurlu başlanğıc	148
Unudulmaz və şirin xatirələr	218
Usta Nadir	59
Uşaqların yanında	70
Üç bacı	129
Üç əsrdə yaşayan Sumqayıtın fəxri vətəndaşını tanıyaq	221
Ürək yanmasa, gözdən yaş çıxmaz	71
Ürəyimə yatan bir kollektivdə çalışıram	234
Vaxt gözləmir	104
Vaqif	138
Vədə əməl edilir	105
Yalançı fotoqraf	106
Yarış dostları görüşürlər	130
Yaşamaq şirindir	72
Yaşıllaşdırma	176
Yeddi oğul istəram	164
Yekun konserti	60
Yeni məktəbdə ilk zəng	61
Yeni öhdəlik	135
Yeni yollar	87
Yenilikçinin töhfəsi	88
Yolka ətrafında	51
Yolların qovuşduğu yerdə	117
Yubilyar	191
Zəif rəhbərliyin acı nəticəsi	107
Zərbəçi əməyin mükafatı	165
Zərbəçi sürət	131
Zərbəçi sürətlə	166
Zövqsüz stendlər və plakatlar	118

**Redaktoru, rəyçi olduğu və ön söz yazdığı kitablarının
əlifba göstəricisi**

Ayrılığın üzü dönsün / Veysəlli, Ə. /	237
Bir təbibin ömür salnaməsi / İdrisoğlu, A. /	241
Qubadlımdan nigaranam: /Qayalı, E. /	238
Ömrün naxışları / Məhəmmədqızı, İ. /	239
Süleyman Hüseynov : bibliografik göstərici	240
Vətən torpağı çağırır məni / Süleymanov, F. /	236

**1988-ci il fevral Sumqayıt hadisələri dair kitabların
əlifba göstəricisi**

Erməni təxribatı	243
Ermənilərin Sumqayıtda qanlı aksiyası	244
28-dən 29-na keçən gecə	242
Sumqayıt 1988	245

Dövri mətbuatda çıxan məqalələrinin əlifba göstəricisi

Aqanbekyan Parisdə öz təşəbbüsü ilə çıxış etməmişdi	253
Azərbaycan həqiqətləri dünya ictimaiyyətinə çatdırılmalıdır	263
Böyük siyasi oyunun qurbanı	252

- Böyük siyasi oyunun qurbanı 255
- Bu iğtişaşların kadrarxası məqamları daha çox idi 293
- Bu kitabı oxuyun!: Ermənilərin Sumqayıt yalanlarına tutarlı cavab 287
- Dağlıq Qarabağ probleminin açarı kimdədir? 257
- Erməni təxribatı 260
- Erməni təxribatı və yaxud Sumqayıt hadisələri haqqında bəzi fikir və mülahizələr 258
- Erməni və ermənipərəst qüvvələr Sumqayıt hadisələrinin kökünü 1963-cü ildə axtarmağa çalışırlar 278
- Ermənilər Azərbaycan xalqının qüvvəsi və iradəsi qarşısında təslim olacaq 261
- Ermənilərin “genosid” planına hazır olmayan şəhər 291
- Ermənilərin silahı özlərinə tuşlanır 269
- Ermənilərin Sumqayıtda qanlı aksiyaları” kitabının təqdimatı 274
- Ermənilərin Sumqayıtda qanlı aksiyası 270
- Ermənilərin Sumqayıtda qanlı aksiyası 271
- Ermənilərin Sumqayıtda qanlı aksiyası” 268
- Həqiqəti boğmağa hesablanan yalanlar, uydurmalar, şayiələr 275
- 28-dən 29-na keçən gecə 248
- İğtişaşların ssenarisi Moskvada, Siyasi Bürodə hazırlanmışdı 276
- Mən baş komandanın əmrini yerinə yetirirdim 249
- Muzeydə tədbir 300
- Polşadan gələn məktubda nə yazılmışdır? 273
- Səbəbkarlar kimlər idi? 264
- Sumqayıt 265
- Sumqayıt 1988 290
- Sumqayıt 25 il əvvəl 285
- Sumqayıt gerçəkliyi 299
- Sumqayıt hadisələri 250
- Sumqayıt hadisələri 292
- Sumqayıt hadisələri erməni təbliğatının əyri güzgüsündə və ya əsl həqiqət nədən ibarətdir? 286
- Sumqayıt hadisələri erməni təxribatının tərkib hissəsi idi 280
- Sumqayıt hadisələri ermənilərin planlı təxribatının tərkib hissəsi idi 297
- Sumqayıt hadisələri haqqında bəzi həqiqətlər və mülahizələr 251
- Sumqayıt hadisələri haqqında kitab çap olundu 288
- Sumqayıt hadisələri nədir və ya sumqayıtlı gənclər nədə ermənilərlə ortaq fikirdə olub? 281
- Sumqayıt hadisələri SSRİ-nin bünövrəsinə qoyulmuş barıt çəlləyi oldu 289
- Sumqayıt hadisələri şahidlərin gözü ilə 298
- Sumqayıt hadisələrindən 20 Yanvaradək 259
- Sumqayıt hadisələrini kim törədib 247
- Sumqayıt hadisələrinin ibrət dərslərini unutmaq olmaz 272
- Sumqayıt hadisələrinin yenidən istintaqı zamanı yeni faktlar aşkarlanıb 282
- Sumqayıt həqiqətləri ingilis dilində 279
- Sumqayıt həqiqətlərini bütün dünya bilməlidir 283
- Sumqayıt Qorbaçovun satqın siyasətinin qurbanı oldu 266
- Sumqayıtda hadisələrin 31-ci ildönümü 296
- Sumqayıtda baş verən hadisələr 254
- Sumqayıtda baş vermiş hadisələr ermənilərin törətdiyi terror aktı idi 294, 295
- Sumqayıtda törədilən iğtişaşlar mətbuat səhifələrində 284
- Sumqayıtın əks-sədası" filmi necə yarandı? 277
- Sumqayıtın ilk şəhidləri 262
- Yaponlar bizə rüşvət təklif etdilər 256
- Zamanın dərsi, yoxsa dərsin zamanı? 267

**Eyrüz Məmmədov haqqında yazılan kitabların
əlifba göstəricisi**

Eyrüzün ömür kitabı / Ərşad, A. /..... 303
 Sumqayıt və sumqayıtlılar / Əhmədov, Q., Vəziroğlu, B. /..... 301
 Sumqayıtda ədəbi həyat / Yusifli, V/ 302

Dövrü mətbuatda

Arzuların şəhəri 323
 Bərəkətli, dadlı Sumqayıt çörəyi və bu nemətin müqəddəsliyini uca tutan “Çörək Tofiq” 321
 Bir kəndin yaraları və ya son 200 ilin Vətən yaddaşı 309
 Dostların töhfəsi 337
 Erməni təxribatlarının yorulmaz tədqiqatçısı 312
 Əgər bu dünyada məhəbbət varsa 320
 Əməkdar jurnalistin yubileyi qeyd edilib 333
 Gəlin əl-ələ verib birləşək, birləşməsək, sıralarımız seyrəkləşər” 313
 Güllər məhəbbətdən danışdı 307
 Hamının bayramı 308
 Həmyerlimizin yeni romanı 314
 Xatirələr işığında 334
 Jurnalistlərin yığıncağı 305
 Kitab təqdimatı 335
 Kitab təqdimatı olmuşdur 310
 Qürur duyduğum dost-Eyrüz Məmmədov 322
 Müəllifin növbəti kitabı 326
 Oxucuların kitaba marağı artır 324
 Onun Sumqayıtı və Sumqayıtın Eyruzu 325
 “P.S.” kitabının təqdimatı olmuşdur 311
 “Sosialist Sumqayıtı”nın oxucu konfransı 304
 Sumqayıt mənim üçün dünyanın ən gözəl, yaraşqlı və doğma şəhəridir 336
 Sumqayıtda Eyrüz Məmmədovun “Epi” romanının təqdimat mərasimi keçirilib 330
 “Sumqayıtın canlı əfsanəsi” 332
 Sumqayıtın ilk poliqrafiya rəhbəri haqqında kitab 327
 Sumqayıtın tarix yazan canlı əfsanəsi 329
 Sumqayıtlı jurnalistlərlə görüş 316
 “Tikdim ki, izim qala..” kitabı işıq üzü görüb 331
 “Yayı kitablara keçirək” – kitabxananın yeni layihəsi 328
 Yazıcının yeni kitabının təqdimatı 317
 Yazıçı-publisist Eyrüz Məmmədovun yeni kitablarının müzakirəsi keçirilmişdir 315
 Yubiley gecəsi 306
 “Zəmanəmizin möcüzəsi” 319

Алфавитный указатель книг Эйруза Мамедова

Двадцать лет спустя 338
 Ночь... нежна ночь 339
 Сумгайыт 1988 340
 Элоиза-дочь куртизанки 341

**Алфавитный указатель публицистика Эйруза Мамедова
в газетах и журналах**

Бригада и бригадир 353
 В деловой обстановке 351
 В опасности Атмосфера и мы 364
 В семье - не без уroda 375
 В соревновании - первые 356

Впереди так много мирных дел	387
Выбор за нами	379
Высокая активность	344
Гаджи Гамбар	343
Губадлы день за днем	369
Диоксин - «химический СПИД»	392
Еще раз об измышлениях и правде февральских событий 1988 года	383
Еще раз про любовь	382
За светлые идеалы	365
За» и « Против» рабочего контроля	358
Забота о молодежи	347
Заинтересован каждый	352
Каким я вижу народного депутата	359
Конкурс выявляет лучших	345
Крылья крепнут в полете	342
Кто станет победителем?	360
Лачын: наша боль и гордость	366
Молодым везде у нас дорога ?	363
Нас касается все	361
Начал функционировать персональный сайт талантливого писателя публициста Эйруза Мамедова	384
Низкий поклон Вам, дорогие ветераны!	380
Персонал ЭП- 300 не виноват»	370
Печальный интерьер	362
По велению сердца	348
По Ленинске мудро и просто	355
Последнее слово за народом	386
Послезавтра - выборы	371
Президентские выборы	372
Преодолеть разобщенность» резюмирует прокурор города	389
Растить закалять	354
Рождено практикой	357
Руад ждет помощи	373
Самообразование – крылья веры, то есть мои крылья	388
Ситуация тревожная	368
Сколько людей - столько характеров	349
Слово редактора	376
Слово редактору	367
Слово редактору	374, 377, 378
Ступеньки зрелости	381
Сумгайт должен стать экономически свободной зоной	391
Сумгайтские события - хладнокровно спланированная чудовищная акция	393
Сумгайыт и Сумгайытцы	394
Улучшить правовую пропаганду	346
Учеба молодых коммунистов	350
Учиться работать по-новому	385
Экономика города	390

Türk dilində

"Dama Pika Maça kızı" 395

İngilis dilində

“Secretc of Sumgait Tragedy in 1988 396

Sumqayıt 1988 397, 398

Ssenari müəllifi olduğu filmlərin əlifba göstəricisi

Cəbhə bölgəsində" 403

Sumqayıt: Azadlığın əks-sədası" 401

Sumqayıt" sənədli filmin ssenari müəllifi Eyruz Məmmədov 402

Sumqayıtın bir axşamı" 404

Sumqayıtın əks-sədası" 399, 400

MÜNDƏRİCAT

Göstərici haqqında	3
Sumqayıt şəhərinin sosial-iqtisadi inkişafında xidmətləri olan şəxslərə fəxri adların verilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı	4
Tanınmış şəxslərin Eyrüz Məmmədov haqqında fikirləri	5
Eyrüz Məmmədovun həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri	9
Eyrüz Məmmədovun düşüncələri	13
Eyrüz Məmmədovun nostalji müsahibələri	15
SSRİ Elmlər Akademiyasının prezidenti Mstislav Vsevolodoviç	15
Mirzə İbrahimov: “Arxan, dayağın olmasa, tez büdrəyərsən”	17
Tixon Xrennikov	18
Xalq artisti Nəsimə Zeynalova	20
Bu gün tanınmış yazıçı-publisist, Əməkdar jurnalisti Eyrüz Məmmədovun 69 yaşı tamam olur!	22
Yazıçı, publisist Eyrüz Məmmədovun yeni kitabı işıq üzü görüb	25
Eyrüz Məmmədovun əsərləri	27
Kitablar	27
Əsərləri dövrü mətbuatda	40
Ədəbi-tənqidi qeydləri, publisistik məqalələri və öçerkləri	41
Kitablarda	41
Dövrü mətbuatda	42
Müsahibələr	53
Redaktoru olduğu və ön söz yazdığı kitablar	56
1988-ci il fevral Sumqayıt hadisələri Eyrüz Məmmədovun təqdimatında	57
Kitablar	57
Kitablarda	61
Dövrü mətbuatda	61
Eyrüz Məmmədov haqqında	66
Kitablarda	66
Dövrü mətbuatda	68
Xarici dillərdə	71
Rus dilində	71
Основные даты жизни и творчества Эйруза Мамедова	73
«Самообразование - крылья веры, то есть мои крылья» С Асифом Ата беседует гл. редактор «ЭС» Эйруз Мамедов	78
Диоксин - «химический СПИД» С доктором химических наук, профессором Мустафой Салаховым беседует главный редактор «ЭС» Эйруз Мамедов	82
Книги	86
Публицистика Эйруза Мамедова в газетах и журналах	88
Интервью	91
Türk dilində	91
İngilis dilində	92
Ssenari müəllifi olduğu filmlər	93
İnternet səhifələrində	94
Köməkçi göstəricilər	96
Eyrüz Məmmədovun əsərlərinin əlifba göstəricisi	96
Dövrü mətbuatda dərc edilmiş əsərlərinin əlifba göstəricisi	96
Ədəbi tənqidi qeydləri, publisistik məqalələri və öçerklərinin əlifba göstəricisi	96
Dövrü mətbuatda	96
Redaktoru olduğu və ön söz yazdığı kitabların əlifba göstəricisi	100
1988-ci il fevral hadisələrinə dair kitabların əlifba göstəricisi	100
Dövrü mətbuatda çıxan məqalələrinin əlifba göstəricisi	100
Eyrüz Məmmədov haqqında yazılan kitabların əlifba göstəricisi	102

Dövrü mətbuatda	102
Алфавитный указатель книг Эйруза Мамедова	102
Алфавитный указатель публицистика Эйруза Мамедова в газетах и журналах	102
Eyruz Məmmədovun ingilis dilində olan kitablarının əlifba göstəricisi	103
Ssenari müəllifi olduğu filmlərin əlifba göstəricisi	104